סנסנה

פירוש קצר על מסכת סוטה תלמוד ירושלמי

עים הגהות –וזה סימניו: ???=מסופק &&=ביטוי מיוחד לירו' ***הגהה מדעתי

בחסדי ד המרובים, נגמר ליל ד חיי תשעג יום אשר בחר ד באובמא להיות מושל עוד ד שנים יה"ר שתהא לטובה ולברכה!

וכשם שעזרתני עד הנה כן אזכה לסיים מסכת נזיר ולחזור מהדורא תניינא על הכל!!

יהושע יהודה בן ר' טובי' המתגורר פה ברוקלין

מיוחד ומיועד לבקי בסוגיות הש"ס דתלמוד בבלי

מסכת סוטה פרק א ליל ששי נח ג חשוון תשסג

הלכה א משנה המקנא לאשתו, רבי אליעזר אומר מקנא על פי שנים ומשקה=סתירה על פי עד אחד או על פי עצמו.

רבי יהושע אומר מקנא על פי שנים, ומשקה על פי שנים:

גמרא כתיב (במדבר ה) ועבר עליו רוח קנאה וקנא את אשתו וגו'. שלא יקנא לה לא מתוך שחוק ולא מתוך שיחה ולא מתוך קלות ראש ולא מתוך מתון. אלא מתוך דבר של אימה. עבר וקינא לה באחד מכל הדברים הללו? מה איתאמרת למצוה. לעיכוב. אין תימר למצוה קינויו קינוי. אין תימר לעיכוב אין קינויו קינוי. אתייא כהדא כל מקום שנאמר חוקה תורה מעכב

הקינוי. רבי יהושע אמר בשם רבי ליעזר חובה. רבי יושוע אמר רשות. אמר רבי לעזר בן רבי יוסי קומי רבי יסא אתייא דרבי ליעזר כבית שמאי ודרבי יהושע כבית הלל. דרבי ליעזר כבית שמאי דבית שמאי אומרים לא יגרש אדם את אשתו אלא אם כן מצא בה ערוה. מצא בה דברים כאורין לגרשה אינו יכול שלא מצא בה ערוה. לקיימה אינו יכול שמצא בה דברים כאורין. לפום כן הוא אומר חובהלקנות. והא תני משום בית שמאי אין לי אלא היוצאה משום ערוה. מניין היוצאה וראשה פרוע וצדדיה מפורמין וזרעותיה חלוצות. ת"ל (דברים כד) כי מצא בה ערות דבר. אמר רבי מנא קיימתיה בעדיםסגי בדברים כעורים. וכאן שלא בעדים.

ודרבי יהושע כבית הלל. דבית הלל אמרי אפי' הקדיחה תבשילו. לפום כן הוא אומר רשות. רצה לקנאות יקנא. רצה לגרש יגרש.******** הגהתי הרבה בסוגיא הבא)

ומה טעמא דרבי יהושע? כי מצא בה ערות דבר. ערוה זו סתירה. דבר זה קינוי. דבר (שם) דבר. מה דבר האמור להלן על פי שנים עדים אף דבר האמור כאן על פי שנים עדים. ומשקה על פי עד אחד או על פי עצמו. (במדבר ה) ומעלה בו- בתנאים=התראה שהיתה עמה על פי אחרים=עדים

תני ר"י בי ר' יודה אומר משום ר' ליעזר: מקנא על פי עד אחד או על פי עצמו. ומשקה על פי שנים. נאמר כאן כי מצא בה ערות דבר. ואין מציאה בכל מקום אלא בעדים. מה מקיים ר' ליעזראליבא דריב"י דבר?דמשמע גם קינוי בעי עדים? דבר שהוא מרגיל לבא לידי ערוהכ אין דורשין תיבת "דבר"

מה טעמא דר' אליעזר? כי מצא בה ערות דבר. דבר זה הקינוי. כי מצא אין מציאה אלא בעדים. ומקנא על פי עד אחד או על פי עצמו ומעלה בו בקינוי. מה מקיים רבי אליעזר ערוה? ערוה שהיא באה מכח דבר.כ איו דורשין "ערווה" (ואין צריך שניים לסתירה)

עד א' מהו שישקה? מה אם פיו שאינו זוקקו לשבועת ממון הרי הוא משקה, עד א' שהוא זוקקו לשבועת ממון, לא כל שכן! קרוב מהו שישקה? מי קרוב מבעלה! עד מפי עד מהו שישקה? מה בינו לבין הקרוב? קרוב אף על פי שאינו כשר עכשיו כשר הוא לאחר זמן. עד מפי עד אינו כשר לא עכשיו ולא לאחר זמן. *********

השיבו על דברי רבי יוסי בן יודה א"כ אין לדבר סוף. הכל ממנו לקנאות לה מפיו ולהביא עדים שנסתרה ולפוסלה מכתובה. אמר ר' יוסי מה טיבה להיסתר!

אלא אתיא די לא על דמתניתין, הכל ממנו לקנות לה מפי עדים ולומר שנסתרה ולפוסלה מכתובתה. אמר רבי מנא אפי' כהדין תנייאכריב"י אתייא היא, כמאן דמר מקנא לה מאביה ומבנה. הכל ממנה לקנות לה מאביה ומבנה ולהביא עדים שנסתרה ולפוסלה מכתובתה. אין תימא מה טיבה להיסתר. התורה התירה להיסתר. דמר רבי יוחנן משום רבי שמעון בן יוחי כתיב (דברים יג) כי יסיתך אחיך בן אמך וגו'. בתך בסתר. אמך בסתר. מתייחד אדם עם אמו ודר עמה. עם בתו ודר עמה. עם אחותו ואינו דר עמה.

עידי קינוי שנמצאו זוממין לוקין. עידי סתירה שנמצאו זוממין אתה אמרתה לוקין.

מהו שישלמו? לא מכוחן היא מפסדת כתובתה. או ייבא כיי דמר רבי בא רבי יהודה בשם שמואל אין למידין דבר מדבר בעדים זוממין. והכא כן.

נסתרה בעד אחד בשחרית ובעד א' בין הערבים. ייבא כהדא נתייחדה עמו בפני שנים. צריכה הימנו גט שני. באחד אינה צריכה הימיני גט שני. בא' בשחרית ואחד בין הערבים זה היה מעשה ושאל ר' לעזר בן תדאי את החכמים ואמרו אין זה ייחוד. קינא לה בעד אחד בשחרית ובעד אחד בין הערבים מאחר שהוא איש והיא אשה,שניהם מכוונין לאותו הזוג אין קינויו קינוי?!

ייבא כהדא

אין מקבלין עדים אלא אם כן ראו שניהן כאחת. רב יהושע בן קרחה אומר אפילו בזה אחר זה. רבי ירמיה בשם רב מודין חכמים לרבי יהושע בן קרחה בעידי בכורהאיש פלוני בכור ובעידי חזקה.

רבי בא בשם רבי ירמיה אף בעידי סימנין כן. מה דפשיטא בשזה אומר ראיתי שתי שערות בגבו וזה אומר ראיתי שתי שערו בגפו.מהני אף שלא ראו כאחת אחד אומר ראיתי שערה אחת בגבו ואחד אומר ראיתי שערה אחת בכריסו ולא כלום, כל שכן גבו וגפו. שנים אומרים ראינו שערה אחת בגבו ושנים אומרים ראינו שערה אחת בכריסו. רב יוסי ורב הושעי' בר רב שמי חד אמר פסול וחד אמר כשר. מאן דמר פסול כמעיד על חצי סימן ומאן דמר כשר אני אומר שמא נשרו. אחד אומר שתי שערות בגבו ואחד אומר שתי בכריסו ר' בא אמר דברי הכל כשר א"ר חגיי ד"ה פסול ר' יוסי אומר במחלוקת. א"ר בא לרבי חגיי הא רבי יודן אמר דכוותי. א"ל ועל רביהכ עליך.. אנא פליג כל שכן עלוי!! א"ר מנא יאות א"ר חגא, אילו שטר שחתום בארבעה חותמות זה מעיד על שנים וזה מעיד על שנים וקרא עליו ערער שמא כלום הוא?! ואין כל חתימה צריכה שני עדים! והכא כל סימן צריך שני עדים.

רבי חיננא שמע להן משני חזקה אילו אחד מעיד שאכלה שנה ראשונה שניה ושלישית ואחד מעיד שאכלה רביעית חמישית וששית שמא כלום הוא. ואין כל חזקה וחזקה צריכה שני עדים והכא כל סימן וסימן צריך שני עדים.

כהדא אין שומעין מן העדים אלא אם כן באו שניהן כאחת. רבי נתן אומר שומעין דברי ראשון ולכשיבא שני שומעין את דבריו. רבי יונתן הוה יתיב מקשי איפשר אית הכא בר נש דשמע הלכה כר׳ נתן? א״ל רבי יוסי בר חנינה הא רבי שמעון בן יקים, אמר יקום לעיל. כיון דסלק אמר ליה שמעת הלכה כר׳ נתן? אמר ליה שמעתי מודה ר׳ יהושע בן קרחה לרבי נתן.

הלכה ב משנה כיצד הוא מקנא לה? אמר לה בפני שנים אל תדברי עם איש פלוני ודיברה עמו עדיין מותרת לביתה ומותר' לוכל בתרומה

נכנסה עמו לבית הסתר ושהת כדי טומא' אסורה לביתה ואסורה לוכל בתרומה ואם מת חולצת ולא מתייבמת:

גמרא סוף דבר עד שתדבר עמו. הא אם נסתרה עמו ולא דיברה אין סתירתה כלום?!כך אפשר בהבנת המשנה---וחוזר בו דיברה אתא מימור לך, אפי' דיברה עמו ולא נסתרה. עדיין היא מותרת לביתה ומותרת לוכל בתרומה.

לשון נקי הוא מתניתא. אל תתייחדי עם איש פלוני.

מהו שיקנא לה משני בני אדם כאחת? רבי יודן אמר במחלוקת. מאן דמר מקנא לה מאביה ומבנה מקנא לה משני בנ"א כאחת. רבי יוסי בעי מקנא לה ממא' בני אדם? אמר רבי יוסי בי רבי בון אמר לה אל תיכנסי לבית הכנסת?

נכנסת עמולבית הספר.. אמר רבי מנא לא אמר אלא עמו, הא זה אחר זה לא.לא מיקרי סתירה רבי אבין אמר אפילו זה אחר זה, מכל מקום יש רגלים לדבר. לפלטיא בלילה. לחורבה ביום. למבואות אפילות ביום.

שאלו את בן זומא מפני מה ספק רשות היחיד טמא? אמר לון סוטה מהיא.מה הוא? אמרו ליה ספק. אמר לון מצינו שהיא אסורה לביתה! מכאן אתה דן לשרץ, מה כאן רה"י אף להלן רה"י ומה כאןסוטה שיש בו דעת לשאול, אף להלןשרץ דבר שיש בו דעת לשאול.

מיליהון דרבנן פליגין: דמר ר' זעירא ר' יסא בשם ר' יוחנן קטנה שזינתה אין לה רצון להיאסר על בעלה.

והא תנינן כל שאין בו דעת לישאל ספיקו טהור. הא אם יש בו דעת לישאל ספיקו טמא. ברם הכאבסוטה אע"פ שיש בו דעת לישאלכגון קטנה ספיקו טהור.אף וודאו!...

מפני מה ספק רשות הרבים טהור? אמר לון מצינו שהציבור עושין פסחיהן בטומאה בשעה שרובן טמאין. מה טומאה ידוע, הותרה לציבור. קל וחומר ספק טומאה!

תמן תנינן: כל העריות עשה בה את המערה כגומר, וחייב על כל ביאה וביאה. החמיר בשפחה שעשה בה את המזיד כשוגג.

ר' ירמיה ר' בא בר ממל בשם רב שכבת זרעלעניין שפחה חרופה עד שיפלוט. הכא כתיב שכבת זרע והכא כתיב שכבת זרע. הכא את אמר שכבת זרע עד שיפלוט. והכאבסוטה את אמר כן! א"ר יוסי שנייה היא דכתיב ונסתרה והיא נטמאה כיון שנסתרה התורה קראה טמאה. ברם הכא שכבת זרע עד שיפלוט. ליידא מילהלאיזה עניין כתיב שכבת זרע? לשעורין. כהדא דתני ונסתרה והיא נטמאה. כמה היא סתירה? כדי טומאה. כמה היא כדי טומאה? כדי ביאה. וכמה היא ביאה? כדי העריה. כמה היא העריה? ר' ליעזר אומר כדי חזירת דקל. ר' יהושע אומר כדי מזיגת הכוס. בן עזאי אומר כדי לשתותו. רבי עקיבה אומר כדי גילגל ביצה. רבי יודה בן בתירה אומר כדי לגימת שלש ביצים מגולגלות זו אחר זו. רבי אלעזר בן פינחס אומר כדי שיקשור גירדי את הנימה. מיניימין אומר כדי שתושיט ידה ותיטול ככר לחם מן הסל. אף ע"פ שאין ראייה לדבר זכר לדבר יש (משלי ו) כי בעד אשה זונה עד ככר לחם וגו'. אמר רבי יוסי כל אילין שיעוריא לאחר התרת הסינר. אמר רבי יוחנן כל אחד ואחד בעצמו שיער. ובן עזאי נשא אשה מימיו?! אית דבעי מימר נתחמם. ואית דבעי מימר בעל ופירש. אית דבעי מימר (תהילים עה) סוד ה' ליראיו ובריתו להודיעם.

תני רבי אומר שלש טומאות אמורות בפרשה אחת לבעל ואחת לבועל ואחת לתרומה. לתרומה?! מצינו אשה שהיא אסורה לביתה ומותרת בתרומה?! למה לא אילו בת כהן שנישאת לישראל ונאנסה שמא אינה מותרת לביתה, ואסורה לאכול בתרומה! לא מצינו אשה שהיא אסורה לביתה ומותרת לוכל בתרומה!! אמר רבי אבין איתאמרת אחת לבעל ואחת לבועל ואחת ליבם. אמר ר' יוסי בי רבי בון מתניתא אמרה כן ואם מת חולצת ולא מתייבמת.

תנא ר' יעקב בר אידי קומי רבי יונתן (במדבר ה) ואת כי שטית תחת אישך פרט לאונסין. מה את שמע מינה? אמר ליה מה תחת אישך לרצון, אף כאן לרצון.

[סוטה כשם שהיא אסורה לבעל כך אסורה לבועל. כשם שהיא אסורה לאחיו של בעל כך היא אסורה לאחיו של בועל. יכול כשם שצרת סוטה אסורה לאחיו של בעל כך אסורה לאחיו של בועל? נישמעינה מן הדא האשה שהלך בעלה למדינת הים ובאו ואמרו לה מת בעליך. הויא לה יבם כאן ויבמה ומת ואח"כ בא בעלה אסור בה ומותר בצרתה. אסור בה ומותר באשת אחיו. ואשת אחיו לא כצרת סוטה היא. הדא אמרה שצרת סוטה מותרת לאחיו של בועל. א"ר יודן אתייא כרבנן דתמן דמר רבי הילא תניי תמן כל העריות אינן צריכות גט חוץ מאשת איש בלבד. ר"ע אומר אף אחות אשתו ואשת אחיו ברם רבנן דהכא. רבי חייה בשם רבי יוחנן הכל מודין באשת אחיו שהיא צריכה הימינו גט משום הילכות אשת איש קנה בה ערוה היא. וערוה פוטרת צרתה. אמר רבי חיננא אפי' כרבנן דהכא אתי' היא בה קנסו לא קנסו ביורשיה. אמר רבי חנניה בריה דרבי הילל. אין כרבנן דתמן יהא מותר בה. רבי זעירא בשם רבי יוחנן צרת סוטה אסורה וצרת גרושה מותרת לביתה. רבי יעקב בשם רבי יוחנן כל הצרות מותרות חוץ מצרת סוטה. שמואל אמר גרושה עצמה מותרת לביתה. מהו פליג בגין דהוון עסיקין בצרות לא אדכרון גרושות. צרת סוטה למה היא אסורה רבי יוחנן אמר מריח ערוה נגעו בה. רב אמר מפני שכתוב בה טומאה כעריות]עיין יבמות 10:1

הלכה ג משנה אילו אסורות לוכל בתרומה: האומרת טמאה אני לך ושבאו לה עדים שהיא טמאה והאומרת איני שותה ושבעלה אינו רוצה להשקותה ושבעלה בא עליה בדרך

כיצד הוא עושה לה? מוליכה בבית דין שבאותו המקום ומוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך. רבי יהודה אומר בעלה נאמן עליה:

גמרא מתני' לא כמשנה הראשונה דתנינן תמן בראשונה היו אומרים שלש נשים יוצאות ונוטלות כתובה האומרת טמאה אני לך. שמים ביני לבינך. ונטולה אני מן היהודים.אבל למשנה אחרונה אינה נאמנת לומר טמיאה! אמר ר' אבין ואפילו תאמר כמשנה האחרונה, מ"מ יש רגלים לדבר.

תני (במדבר ה) מבלעדי אישך פרט לשקדמה שכבת זרע אחרת לאישךדווקא נסתרה אחר נשואין ובעילה של בעל. אמר רבי אולא כענין שנאמר (במדבר כח) מלבד עולת הבוקר. והא תנינן כשם שהמים בודקין אותה כך הן בודקין אותו. כשם שהיא אסורה לבעל כך היא אסורה לבועל. וכשם שהיא אסורה לאחיו של בעל. כך היא אסורה לאחיו של בועל. כשם שהמים בודקין אותה על כל ביאה וביאה שהיא מקבלת את בעלה לאחר הבועל, כך הן בודקין אותו.???אלמא אים קדמה—שפיר דמי אף שנתאחרה ג"כ!! ר' אבין בשם רבי הילא כאן ביודע כאן בשאינו יודע.

ר' חייה בר יוסף שלח בתר איתתיה אמר יסקון עמה תלת תלמידין שאם יפנה אחד מהן לצורכו תתייחד עם שנים. והא תנינן מוסרין לו שני תלמידי חכמים שמא יבא עליה בדרך. אמר רבי אבין ובעלה הרי שלשה. אף הוא שכר לה בית והיה מעלה לה מזונות ולא היה מתייחד עמה אלא בפני בניה. וקרא על עצמו הפסוק הזה (ירמיהו מה) יגעתי באנחתי ומנוחה לא מצאתי.

תני רבי יודה אומר בעלה נאמן עליה מקל וחומר. ומה אם הנדה שחייבין עליה כרת הרי הוא נאמן עליה. זו שאין חייבין עליה כרת אינו דין שיהא נאמן עליה! אמרו לו לא אם אמרת בנדה שיש לה היתר לאחר איסורה. תאמר בזו שאין לה היתר לאחר איסורה. ואומר (משלי ט) מים גנובים ימתקו וגו'. אמר להן רבי יהודה גזירת הכתוב היא (במדבר ה) והביא האיש את אשתו אל הכהן וגו' אמרו לו ובלבד בעדים:

הלכה ד משנה היו מעלין אותה לב"ד הגדול שבירושלים ומאיימין עליה כדרך שמאיימין על עידי נפשות ואומר לה בתי הרבה יין עושה הרבה שחוק עושה הרבה ילדות עושה הרבה שכינים הרעים עושין אל תעשי לשמו הגדול שנכתב בקדושה שימחה על המים ואומר לפניה דברים שאינה כדי לשומען היא וכל משפחת בית אביה:

גמרא כשם שמאיימין עליה שתחזור בה כך מאיימין עליה שלא תחזור בה. ואומר לה בתי אם טהורה את, דבריא לך שאת טהורה, עמדי על בורייך שאין המים האילו דומין אלא לסם יבש שהוא נתון על גבי בשר חי ואינו מזיקו. מצא שם מכה התחיל מחלחל ויורד.

רבי זבדיה חתניה דרבי לוי הוה משתעי הדין עובדא ר' מאיר הוה יליף דריש בכנישתא דחמתא כל לילי שובא והוה תמן חדא איתתא יליפה שמעה קליירגילה לשמוע קולו. חד זמן עניהתאחר דריש, אזלת בעית מיעול לבייתה, ואשכחת בוצינא מיטפימצאה נר כבה אמר לה בעלה הן הויית'?איפה היית? אמרה ליה מישמעא קליה דדרושא. אמר לה: מכך וכךיבא עלי כך וכך... דלית ההיא איתתא עללה להכא לבייתה עד זמן דהיא אזלה ורקקה גו אפוי דדרושאאין האשה נכנסת לתוך הבית עד שתירוק... צפה ר"מ ברוח הקודש ועבד גרמיה חשש בעייניהעשה עצמו כחושש בעיניו. אמר כל איתתא דידעה מילחוש לעיינה תיתי תילחושי! אמרין לה מגירתא הא ענייתיך תיעלין לביתיךאמרו לה שכיניה, בא העת שתיכנס לבית עבדי גרמיך לחשה ליה ואת רקקה גו עייניה. אתת לגביה אמר לה חכמה את מילחוש לעיינא? מאימתיה עליה,מגודל פחד אשר עליה אמרה ליה לא! אמר לה ורוקקין בגויה שבע זימנין והוא טב ליה! מן דרקקת,אחר שרקקה אמר לה: אזלין אמרין לבעליך חד זמן אמרת ליה והיא רקקה שבעה זימנין! אמרו לו תלמידיו רבי כך מבזין את התורה. אילו אמרת לן לא הוינן מייתי ליה ומלקין ליה ספסליה, ומרציין ומרצייה ליה לאיתתיה. אמר לון ולא יהא כבוד מאיר ככבוד קונו. ומה אם שם הקודש שנכבת בקדושה אמר הכתוב שיימחה על המים בשביל להטיל שלום בין איש לאשתו. וכבוד מאיר לא כל שכן!!!

פיסקא. ואומר לפניה דברים שאינן כדיי לשומען היא וכל משפחת בית אביה. כגון מעשה ראובן בבלהה, מעשה יהודה בתמר. (איוב טו) אשר חכמים יגידו אילו ראובן ויהודה. ולא כחדו מאבותם. ומה שכר נטלו על כך (שם) להם לבדם ניתנה הארץ ולא עבר זר בתוכם. כשבא משה לברכן (דברים לג) יחי ראובן ואל ימות. וזאת ליהודה. רבי חזקיה בשם ר' אחא רבי חייה דריש שלש מקראות לשבח. (בראשית לח) ותשב בפתח עינים ואיפשר כן. אפי' זונה שבזונות אינו עושה כן אלא שתלה איניה לפתח שכל העינים מצפות לו. אמרה לפניו רבון כל העולמים אל אצא ריקם מן הבית הזה. דבר אחר בפתח עינים שפיתחה לו את העינים שאמרה לו פנויה אני וטהורה אני. (שמואל א ב) ועלי זקן מאד וגו' ישכיבון כתיב. שהיו הנשים מביאות קיניהן לטהר לבתיהן והיו משהין אותן. הקב"ה מעלה עליהן כאילו הן שוכבין אותן. אמר רבי תנחומא הרי היא דו מקנתר לון (שם) למה תבעטון בזבחי ובמנחתי. אין תימר עבירה חמורה יש כאן מבריחן מן החמורה ומקנתרן בקלה. (שמואל א ח) ולא הלכו בניו בדרכיו ויטו אחרי הבצע. שהיו נוטלין מעשר ודנין. אמר רבי ברכי' מברכתאשיירא היתה עוברת והיו מניחין צרכיהן של ישראל והיו הולכין עוסקין בפרקמטיא:

הלכה ה משנה אם אמרה טמאה אני שוברת כתובתה ויוצאה,

אם אמרה טהורה אני מעלין אותה לשערי ניקנור מזרח לשערי ניקנור ששם משקין את הסוטות ומטהרין את היולדות ומטהרין את המצורעין וכהן אוחז בבגדיה אם נקרעו נקרעו ואם נפרמו נפרמו עד שהוא מגלה את לבה וסותר את שערה

ר' יהודה אומר אם היה לבה נאה לא היה מגלהו ואם היה שערה נאה לא היה סותרו:

גמרא כתיב (במדבר ה) והעמיד הכהן את האשה לפני ה'. זה שער ניקנור כל מקום שנאמר לפני ה' זה שער ניקנור.

כתיב (שמואל א ב) אם יחטא איש לאיש וגו'. רבי חייה בר בא ורבי יהושע בן לוי. רבי חייה בר בא פתר קרייה בבועל. ורבי יהושע בן לוי פתר קרייה באשה.

רבי חייה בר בא פתר קרייה בבועל ההין זן ומפרנס. ואת אתי על דעתך?! ור' יהושע בן לוי פתר קרייה באשה ההין זן ומפרנס ואת תלית עינים על חורן?!

ומבזין על הספק. אמר ר' שמלאי בכל מקום שאת מוצא זנות, את מוצא אנדרולמסי'עונש רעים וטובים באה בעולם.

קרייא אמר מקרין=משביעין ואחר כך מבזיןפרע. ומתניתא אמרה מבזין ואחר כך מקרין. אמר רבי אילי מכיון דכתיב (במדבר ה) והעמיד והעמידה וכי יושבת היית? אלא מחמת עמידה הראשונה

היה פורע את ראשה. מחלפה שיטתיה דרבי יודן. תמן (שם) הוא אמר האיש מכסין אותו מלפניו. והאשה מלפניה ומלאחרי'. והכא הוא אמר הכין! תמן מכל מקום למיתה היא מתוקנת. ברם הכא שמא תימצא טהורה ויתגרו בה פירחי כהונה.

מחלפה שיטתהון דרבנן. תמן אינון אמרין האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה. והכא אינון אמרין הכין! תמן (ויקרא יט) ואהבת לרעך כמוך. יבור לו מיתה קלה שבקלות. ברם הכא (יחזקאל כג) ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כזימתכנה:

הלכה ו משנה היתה מכוסה בלבנים מכסה בשחורים היו עליה כלי זהב קטליות נזמים וטבעות מעבירים ממנה כדי לנוולה ואחר כך מביא חבל מצרי וקושרו למעלה מדדיה וכל הרוצה לראות בא ורואה חוץ מעבידה ושפחותיה מפני שליבה גס בהן ושאר כל הנשים מותרות לראותה שנאמר (יחזקאל כג) ונוסרו כל הנשים ולא תעשינה כזימתכנה:

גמרא מתניתא בשאינן נאין לה. אבל אם היו נאין להשחורים לא בדא.

מביא חבל מצרי. ולמה חבל מצרי? אמר רבי יצחק לפי שעשת כמעשה מצרים. רבי ירמיה בעי חבל המצרי מעכב כפיפה מצרית מעכבת. משל מי הן באין? ייבא כיי דאמר רבי דרבי אמר אמת המים וחומת העיר ומגדלותיה וכל צורכי העיר באין משירי הלישכ' והכא כן:

הלכה ז משנה במידה שאדם מודד בה מודדין לו. היא קישטה את עצמה לעביר' והמקום ניוולה היא גילתה את עצמה והמקום גילה עליה. הירך התחילה בעבירה תחילה ואח"כ הבטן לפיכך ילקה הירך תחילה ואחר כך הבטן ושאר כל הגוף לא פלט:

גמרא תני בשם רבי מאיר במדה שאדם מודד בה מודדין לו. מאי טעמא (ישעיהו כז) בסאסאה בסאה סאה אין לי אלא סאה מניין לרבות תרקב וחצי תרקב וקב וחצי קב ורובע ותומן וחצי תומן ואוכלא. תלמוד לומר (ישעיהו ט) כי כל סאון סואן ברעש. ריבה כאן סאות הרבה. אין לי אלא דבר שהוא של מידה. מניין לפרוטות קטנות שהן מצטרפות לחשבון מרובה תלמוד לומר (קוהלת ז) אח' לאחת למצוא חשבון. בנוהג שבעולם אדם נכשל בעבירה שחייבין עליו מיתה בידי שמים. מת שורו אבדו תרנגולתו. נשברה צליחותו. נכשל באצבעו והחשבון מתמצה. דבר אחר, אחת מתארעהמתחבר לאחת, והחשבון מתמצה וכמה הוא מיצוי חשבון עד אחת.

תני בשם רבי מאיר כשם שיש דיעות במאכל ובמשתה כך יש דיעות באנשים. יש לך אדם זבוב נופל לתוך כוסו והוא נוטלו וזורקו ושותהו זה כשאר כל אדם שהוא רואה את אשתו מדברת עם שכיניה ועם קרוביה. או יש לך אדם שפורח זבוב על גבי כוסו והוא נוטלו ושופכו ואינו טעמו זה הוא חלק רע באנשים שנתן עיניו בה לגרשה. ויש לך אדם זבוב שוכן על כוסו והיא נוטלו ומניחו כמות שהוא זה פפוס בן יהודה שנעל את הדלת בפני אשתו. אמרין לית נהיגין הוון אבהתך עבדין כן. יש לך אדם זבוב מת לתוך כוסו והוא נוטלו ומוצצו ושותיהו. זה הרשע שהוא רואה את אשתו לבה גס בעבדי' ליבה גס בשפחותיה והוא מצוה עליה לגרשה שנאמר (דברים כד) ויצאה מביתו והלכה והיתה לאיש אחר. הכתוב קראה אחר שאינו בן זוג של ראשון שהוא הוציא את אשתו משום ערוה והלה נכשל בה. אם זכה הוא לשמים הרי הוא מגרשה. ואם לאו סוף שהיא קוברתו שנאמר (שם) או כי ימות האיש האחרון. ראוי היה זה למיתה שהאשה הזאת הכניס לתוך ביתו.

שמואל אמר פורשים מן המזנה. ואין פורשין מבתה. ואתייא כיי דמר רבי יוחנן אשת איש שזינתה הוולדות לבעל מפני שרוב בעילות מן הבעל.

כתוב אחד אומר (במדבר ה) לצבות בטן ולנפיל ירך. וכתוב אחר אומר (שם) וצבתה בטנה ונפלה יריכה וכתוב אחר אומר (שם) בתת יי את ירכך נופלת ואת בטנך צבה. מקרא אחד מכריע שני מקראות. אמר רבי מנא כאן למעשה וכאן לתנאין.

אמר רבי אבין ואפילו תימר כאן וכאן למעשה כאן וכאן לתנאין. לצבות בטן ולנפיל ירך לבועל. וצבתה בטנה ונפלה ירכה לאשה. הדעת מכרעת ירך התחילה בעבירה תחלה ואחר כך הבטן לפיכך תלקה הירך תחלה ואחר כך הבטן ושאר כל הגוף לא פלט.

רבי אבא בריה דרבי פפי עבד לה אפטרההפטיר כן מתוך דרשתו מה אם מידת הפורענות מעוטה אבר אחד לוקה ושאר כל האיברים מרגישין. מדת הטובה המרובה על אחת כמה וכמה:

הלכה ח משנה שמשון הלך אחר עיניו לפיכך ניקרו פלשתים את עיניו

אבשלום נתנווההתנאה=עשה עצמו נאה בשערו לפיכך נתלה בשערו לפי שבא על עשר פילגשי אביו לפיכך ניתנו בו עשר לנביותברזל חד= חנית שנאמר (שמואל ב יח) ויסובו עשרה נערים נושאי כלי יואב ולפי שגנב שלש גניבות לב אביו ולב בית דין ולב ישראל לפיכך נתקעו בו שלש שבטים שנאמר (שופטים יד) ויקח שלשה שבטים בכפו ויתקעם בלב אבשלום:

גמרא תני ר' אומר לפי שתחלת קלקלתו בעזה לפיכך עונשו בעזה. והכתיב (שופטים יד) וירד שמשון תמנתהאלמא תחילת קלקולו בתמנת!. אמר רבי שמואל בר נחמן דרך נישואין היו.

כתוב אחד אומר וירד שמשון תמנתה. וכתוב אחר אומר (בראשית לח) הנה חמיך עולה תמנתה. רב אמר תמנתה שתי תימניות היו אחת של יהודה ואחת של שמשון. רבי סימון אמר תמנתה אחת היא ולמה כתב בה עלייה וירידה. אלא של יהודה על ידי שהיתה לשם שמים. לפיכך כתיב בה עלייה. ושל שמשון על ידי שלא היתה לשם שמים כתיב בה ירידה. אמר ר' אייבו בר נגרי כגון הדא בית מעין שיורדין בה מפלטתה ועולין בה מטבריה.

כתיב (שופטים יד) ויבואו עד כרמי תמנתה אמר רב שמואל בר רב יצחק מלמד שהיו אביו ואמו מראין לו כרמי תמנתה זרועים כלאים ואומרים לו בני כשם שכרמיהן זרועין כלאים. כך בנותיהם זרועות כלאים. (שם) ואביו ואמו לא ידעו כי מי"י הוא כי תואנה הוא מבקש מפלשתים. אמר רבי לעזר בשבעה מקומות כתיב לא תתחתן בם אמר רבי אבין לאסור שבעה עממין והכא הוא אמר הכין?! אמר ר' יצחק (משלי ג) אם ללצים הוא יליץ.

כתיב (משלי ג) ותחל רוח י"י לפעמו במחנה דן בין צרעה ובין אשתאול. תרין אמורין חד אמר בשעה שהיה רוח הקודש שורה עליו היו פסיעותיו כמצרעה לאשתאול. וחורנה אמר בשעה שהיתה רוח הקודש שורה עליו היו שערותיו מקישות כזוג וקולן הולך כמצרעה לאשתאול.

(שופטים כז) ויברכו י"י רבי הונא בשם רבי יוסי שהיתה תשמישו שוה לכל אדם. כתיב (שם) ואנקמה נקם אחת משתי עיני מפלשתים. אמר רבי אחא אמר לפניו רבונו של עולם תן לי שכר עיני אחת בעולם הזה ושכר עיני אחת מותקנת לי לעתיד לבוא. כתוב אחד אומר וישפוט את ישראל מ' שנה. וכתוב א' אומר (שם) והוא שפט את ישראך ך' שנה. אמר ר' אחא מלמד שהיו הפלשתים יראים ממנו ך' שנה לאחר מותו כדרך שהיו יראים ממנו ך' שנה בחייו:

אבשלום נתנווה בשערו. ר' חנינא אמר כחרובית גדולה היה. יכול ככידון? רבי ביבי בשם רבי יוחנן בדין בדין branches branches היה עשוי.

סוף כתובותאמר רבי חנינה כד סלקית להכא נסבית איזורא דברי ואיזורא דחמרי מקפא כורתא trunk דחרוביתא דארעא דישראל ולא מטון וקצית חד חרוב ונגד מלא ידויי דבש. אמר רבי יונתן יפה סיפסוף שאכלנו בנערותינו מפנקריסין שאכלנו בזקנותינו די ביומו אישתני עלמא. אמר רבי חייא בר בא בראשונה היתה סאה ארבלית מוציאה סאה סולת. סאה קמח סאה קיבר סאה סובין סאה מורסן. וכדון אפילו חדא בחדא לא קיימא!

כתיב (שמואל ב יא) וכאבשלום לא היה איש יפה בכל ישראל להלל מאד. יכול בכל? תלמוד לומר מכף רגלו ועד קדקדו לא היה בו מום. כתיב (שמואל א ט) ולו היה בן ושמו שאול בחור וטוב ואין איש מבני ישראל טוב ממנו. יכול בכל? תלמוד לומר (שם) משכמו ומעלה גבוה מכל העם. אבל באבנר מהו אומר (שמואל ב ג) הלא תדעו כי שר וגדול נפל ביום הזה מישראל. ואבנר למה נהרג. רבי יהושע בן לוי ורבי שמעון בן לקיש ורבנן. רבי יהושע בן לוי אמר על ידי שעשה דמן של נערים שחוק. (שמואל ב ב) יקומו נא הנערים וישחקו לפנינו. ר"ש בן לקיש אמר על ידי

שהקדים שמו לשמו של דוד. הדא הוא דכתיב (שמואל ב ג) וישלח אבנר מלאכים אל דוד תחתיו לאמר למי ארץ כתיב מן אבנר לדוד. ורבנין אמרין על ידי שלא הניח לשאול להתפייס מדוד. הדא הוא דכתיב (שמואל א כד) ואבי ראה גם ראה את כנף מעילך בידי אמר ליה מה את בעי מן גלגוי דהדין,empty boasting בסירה הוערת! וכיון שבאו למעגל אמר לו (שמואל א כו) הלא תענה אבנר! גבי כנף אמרת בסירה הורעת, חנית וצפחת בסירה הוערת?! ויש אומרים על ידי שהיתה ספק בידו למחות בנוב עיר הכהנים ולא מיחה:

ולפי שגנב שלשה גניבות. לב אביו. ולב בית דין. ולב אנשי ישראל. לב אביו דכתיב (שמואל ב טו) ויהי מקץ ארבעים שנה. כל עצמו של דוד לא מלך אלא ארבעים. וכא הוא אמר הכין. אלא משעה ששאלו ישראל מלך. (שם)

כי נדר נדר עבדך. א"ל ומה את בעי כדון? א"ל כתוב חד פיתק דתרין גוברין דנסבינון עימיכתוב לי פיתקא שאוכל לקחת עמי ב אנשים. אמר ליה אמור לי למאן דאת בעי ואנא כתוב. אמר ליה כתוב לה סתם ואנא למאן דבעי אנא נסב. כתב ליה סתם. אזל וצמת ליה תרין תרין גוברין עד דצמת ליה מאתן גוברין. הדא הוא דכתיב (שמואל ב טו) ואת אבשלום הלכו מאתים איש מירושלים קרואים והולכים לתומם קרואים מדוד והולכים לתומם מאבשלום ולא ידעו כל דבר מעצת אחיתופל. רבי הונא בשם רבי אחא וכולהו ראשי סנהדריות היו. וכיון דחמין מילייא אתיין לידי חילופין. אמרין רבון כל העולמים נפלה נא ביד דוד ואל יפול דוד בידינו שאם אנו נופלין ביד דוד הרי הוא מרחם עלינו. ואם ח"ו יפול דוד בידינו אין אנו מרחמין עליו. הוא שדוד אמר (תהלים צה) פדה בשלום נפשי מקרב לי כי ברבים היו עמדי.

ולב בית דין (שמואל ב טו) ויאמר אבשלום מי ישימני שופט הארץ וגו'. (שם) ויעש אבשלום כדבר הזה.

ולב אנשי ישראל (שם) ויגנוב אבשלום את לב אנשי ישראל:

הלכה ט משנה וכן לענין הטובה מרים המתינה למשה שעה אחת שנאמר (שמות ב) ותתצב אחותו מרחוק לפיכך נתעכבו לה כל ישראל שבעת ימים במדבר שנאמר (במדבר יב) והעם לא נסע עד האסף מרים:

גמרא אמר רבי יוחנן פסוק זה ברוח הקודש נאמר ותתצב אחותו

(עמוס ט) ראיתי את י"י נצב על המזבח. אחותו (משלי ז) אמור לחכמה אחותי את. מרחוק. (ירמיהו לא) מרחוק י"י נראה לי. לדעה (ישעיהו יא) כי מלאה הארץ דעה את י"י. מה יעשה לו. (ישעיהו יא) כי לא יעשה י"י אלהים דבר כי אם גלה סודו אל עבדיו הנביאים:

הלכה י משנה יוסף זכה לקבור את אביו ואין באחיו גדול ממנו שנאמר (בראשית כ) ויעל יוסף לקבור את אביו מי לנו גדול מיוסף שלא נתעסק בו אלא משה

משה זכה בעצמות יוסף ואין בישראל גדול ממנו שנאמר (שמות יג) ויקח משה את עצמות יוסף עמו מי לנו גדול ממשה שלא נתעסק בו אלא הקדוש ברוך הוא שנאמר (דברים לד) ויקבור אותו בגיא מול בית פעור וגו' ולא על משה בלבד אמרו אלא בכל הצדיקים שנאמר (ישעיהו נח) והלך לפניך צדקך וכבוד י"י יאספך:

גמרא אמר ר' יצחק כבוד חי העולמים היה עמהן

כתיב (בראשית נ) ויבואו עד גורן האטד. וכי יש גורן לאטד? אמר ר' שמואל בר נחמן חיזרנו בכל המקרא ולא מצינו מקום ששמו אטד. אלא מהו אטד אלו הכנענים שהיו ראויין לידוש באטד. ובאי זו זכות ניצולו. בזכות (שם) וירא יושב הארץ הכנעני את האבל בגורן האטד. ומה חסד עשו עמו? רבי אלעזר אמר איזורים התירו. רבי שמעון בן לקיש אמר קישרי כתפיהן התירו. רבנן אמרין זקפו קומתן. אמר רבי יודן בר שלום הראו באצבע ואמרו (שם) אבל כבד זה למצרים. ומה אם אילו שלא עשו חסד לא בידיהן ולא ברגליהן ראו מה פרע להן הקב"ה. ישראל שהן עושין חסד בידיהן וברגליהן עם גדוליהן ועם קטניהן על אחת כמה וכמה.

אמר רבי אבהו כל אותן שבעים יום שבין איגרו' לאיגרות כנגד שבעים יום שעשו המצריים חסד עם אבינו יעקב.

כתיב (שמואל ב א) ויקונן דוד את הקינה הזאת וגו' ויאמר ללמד לבני יהודה קשת. לא מסתברא דלא =אלא &&דלא=אלא ללמד בני יהודה נהי!! אלא אמר דוד כיון שהצדיקים מסתלקין השונאין באין ומתגרין בישראל. (שם) הלא היא כתובה על ספר הישר. תרין אמורין. חד אמר זה ספר בראשית. וחרנה אמר זה חומש הפיקודים. מאן דאמר זה ספר בראשית ניחאנזכר שם מלחמות שונות. ומאן דאמר זה חומש פיקודים מה מלחמה היתה שם? (דברים י) ובני ישראל נסעו מבארות בני יעקן מוסרה שם מת אהרן. וכי במוסירות מת אהרן והלא בהר ההר מת. הדא היא דכתיב (במדבר לג) ויעל אהרן הכהן אל הר ההר וימת שם. אלא כיון שמת אהרן נסתלקו ענני כבוד וביקשו הכנענים להתגרות בישראל הדא היא דכתיב (במדבר כא) וישמע הכנעני מלך ערד יושב הנגד כי בא ישראל דרך האתרים. מהו דרך האתרים? שמע שמת אהרן התייר הגדול שלהן שהיה תר להן את הדרך. בואו ונתגרה בהן וביקשו ישראל לחזור למצרים ונסעו לאחריהן שמונה מסעות ורץ אחריו שבטו של לוי והרג בהן שמונה משפחות. אף הן הרגו ממנו ארבע. הדא היא דכתיב (דברי הימים א כו) לעמרמי ליצהר לחברוני לעוזיאלי. אימתי חזרו בימי דוד. הדא היא דכתיב (תהילים עב) יפרח בימיו צדיק. אמרו מי גרם לנו כל הדמים הללו. אמרו על שלא עשינו חסד עם אותו הצדיק והלכו וקושרו לו הספד וגמלו לצדיק חסד. והעלה עליהן הכתוב כאילו מת שם ונקבר שם שגמלו לצדיק חסד

(שמות יג) עמו- רבי קריספא בשם ר' יוחנן עמו עם נפשך את עבד! אמר ר' חמא בר חנינא משל למלך שהיה משיא את בנו ובא איפרכוס לטעון באפיריון ולא הניחו לו. אמר המלך הניחו לו למחר הוא משיא את בתו ואני מכבדו במה שכיבדני... ככתוב (בראשית מו) אנכי ארד עמך מצרים ואני אעלך גם עלה מה ת"ל גם עלה. אמר אותך אני מעלה ושאר כל השבטים אני מעלה מלמד שכל שבט ושבט העלה עצמות ראש שבטו עמו.

תני בשם ר' יודה אילולא שהדבר כתוב לא היה איפשר לאומרו. מלמד כשמת משה היה מוטל על כנפי שכינה בארבעת מיל מנחלת בני ראובן עד נחלת בני גד שמת בנחלת בני ראובן ונקבר בנחלת בני גד. ומניין שמת בנחלת בני ראובן? שנאמר (במדבר לב) ובני ראובן בנו את חשבון ואת אלעלה ואת קריתים ואת נבו. וכתיב (דברים לב) עלה אל הר העברים הזה הר נבו ומות בהר אשר אתה עולה שמה. ומניין שנקבר בנחלת בני גד שנאמר (דברים לג) ולגד אמר ברוך מרחיב גד וגו' כי שם חלקת מחוקק ספון. והקב"ה היה אומר (שם) ויתא ראשי עם. ומלאכי שרת היו אומרים (שם) צדקת ה' עשה וישראל היו אומרין (שם) ומשפטיו עם ישראל. אילו ואילו היו אומרים (ישעיהו כז) יבא שלום ינוחו על משכבותם הולך נכוחו:

מסכת סוטה פרק ב

הלכה א משנה היה מביא את מנחתה בכפיפה מצרית ונותנה על ידה כדי לייגע'

כל המנחות תחילתן וסופן בכלי שרת וזו תחילת' בכפיפ' מצרית וסופה בכלי שרת

כל המנחות טעונות שמן ולבונה וזו אינה טעונה לא שמן ולא לבונה

כל המנחות באות מן החיטים וזו אינה באה אלא מן השעורים [מנחת העומר אע"פ שהיא באה מן השעורים היא באה גרשטוב וזו היתה באה קמחפסולת]

רבן גמליאל אומר כשם שמעשיה מעשה בהמה כך קרבנ' מאכל בהמה:

גמרא כתיב (במדבר ה) וביד הכהן יהיו מי המרים המאררים מעתה כדי ליגעה?!רוצים לייגע הכהן? אלא כדי להטיל אימה עליה.

מנחתה מלמד שהיא קדשה לשמה. כשם שהיא קדשה לשמה כך היא קדשה לשמו. ותני ר' חייה, ופליג??? לקרב כלילקרבן של אשת כהן אינה יכולה מפני שותפותה של אשה. לאכל אינה יכולה מפני שותפותו של איש. אמר ליה הקומץ יקרב לעצמו והשיריים קריבין לעצמן. ואת אמר מנחת"ה"?! ואלא מה דאישתעי קריא אישתעי' מתניתא. (במדבר ה) והביא את קרבנה עליה.כמו שהכתוב קורא אותו "מנחתה" כן המשנה

בעלה מהו שיפריש עליה חוץ מדעתה? אחר מהו שיפריש עליה חוץ מדעתה? ייבא כיי דרבי יוחנן ארבעה מחוסרי כפרה מפרישין עליהן שלא מדעתן. ואילו הן הזב והזבה והמצורע והיולדת שכן אדם מפריש על בנו הקטן והוא נתון בעריסה. ניחא זב וזבה ומצורע. ויולדת. ויש קטנה יולדת?! לא כן אמר רבי רדיפה ר' יונה בשם רב הונה עיברה וילדה עד שלא הביאה שתי שערות היא ובנה מתים. משהביאה שתי שערות היא חיה ובנה מת. מאי כדון? שכן אדם מפריש על בתו קטנה. מכיון שהביאה לו כבר יצאה מרשות אביה! אלא שכן אדם מפריש על אשתו חרשת. וכאן סוטה קטנה אין את יכול. דמר ר' זעירא רבי יסא בשם ר' יוחנן קטנה שזינתה אין לה רצון להיאסר על בעלה. וחרשת אין את יכול דכתיב (שם) ואמרה האשה אמן אמן.א"כ אין מפרישין שלא מדעתן

אמר ר' אבין מכיון דכתיב (דברים יד) ושמחת אתה וביתך והוא מעוכב מלשמוח עמהשאסור לבא עליה עד שיבדקנה במי-המרים מפריש עליה חוץ מדעתה. רבי אחא בשם ר' אילא אינו מפריש עליה עולת העוף אלא חטאת העוף מפני שהיא מכשרתה לאכול בזבחים

תני אינו מפריש עליה אלא דבר שהוא מתירה לה, כזהמנחת סוטה. אמר רבי יוסי אין לך אלא זה. תני מה זה מעכבה מלאכול בזבחים, מעכבה היא מלאכול בזבחים?! ומכיון שהוא מעוכב מלשמוח עמהתשמיש. כמו שהוא מעכבת מלאכול בזבחים.

תני אפילו הקפת נזירות על ראשה. מעכבת היא מלוכל בזבחים?! מכיון שהיא מנוולת והוא מעוכב מלשמוח עמה, כמו שהוא מעכב' מלוכל בזבחים.

תני ר' יודה אומר מביא אדם על ידי אשתו כל קרבן שהיא חייבת אפילו אכלה חלב ואפילו חיללה שבת. וכן היה ר' יודה אומר: פטר'=גירשה אינו חייב בה, שכן הוא כותב לה ואחרן די אתיין לי עלך מן קדמת דנא.היא כותבת שובר לפטור כל אחריות שבא ממנו מקדם

והתני סדר מנחות כך היא מביאין מתוך ביתו בכלי כסף ובכלי זהב וראוייה ליקרב בכלי שרת. תני ר' שמעון בן יוחי מפני מה אמרו כל החטאות והאשמות שבתורה אין טעונין נסכים שלא יהא קרבנו של חוטא נראה מהודר. התיבון הרי חטאתו ואשמו של מצורע. אין תימר שאינו חוטא האמר רבי יצחק (ויקרא יד) זאת תהיה תורת המצורע. זאת תורת המוציא שם רע. אמר ליה מכיון שנתייסר וכתיב (דברים כה) ונקלה אחיך לעיניך כמי שאינו חוטא. רבי יוחנן בשם ר' ישמעאל (ויקרא ב) מנחת מנחת מה מנחת שנאמר להלן שעורין אף כאן שעורין. אמר רבי לעזר נאמר כאן (שם) אביב ונאמר במצרים (שמות ב) אביב. מה אביב האמור במצרים שעורין אף כאן שעורין. ר"ע אומר נאמר לציבור הבא ביכורים בפסח והבא ביכורים בעצרת. אם מצינו שממין שהיחיד מביא חובתו ממנו הציבור מביא ביכורים בעצרת. מאי זה מין היחיד מביא חובתו מן השעורין. אף הציבור לא יביא אלא מן השעורין.אים תאמר מן החיטין אין שתי הלחם ביכורין.

תמן אמר רבי יונה חילקא לשנים. טרגיס לשלשה. טיסני לארבעה. רבי יוסי בי רבי בון בעי מיכן והילך קמחין הן. אין צריך לבור את הסולת מתוכן?אים חילקן ליותר מ 4 חלקים דינם כקמח—האים צריך לבור הסולת(כדיי שייכשר לסוטה?)

הלכה ב משנה היה מביא פיילי של חרש חדשה ונותן לתוכה חצי לוג מים מן הכיור רבי יהודה אומר רביעית כשם שהוא ממעט בכתב כך הוא ממעט במים נכנס להיכל ופנה לימינו ומקום היה שם אמה על אמה וטבלה של שייש וטבעת היתה קבועה בה כשהוא מגביהה נוטל עפר מתחתיה ונותן כדי שייראה על פני המים שנא' (במדבר ה) ומן העפר אשר יהיה בקרקע המשכן יקח הכהן ונתן אל המים:

גמרא תני חדשה. מתניתא דר' אליעזר דתנינן תמןבמצורע היה מביא פיילי של חרש חדשה. מאן תני חדשה? רבי לעזר דהוא דריש לה (ויקרא יד) אל כלי חרש על מים חיים. מה מים שלא נעשה בהן מלאכה אף כלי חרש שלא נעשה בו מלאכה. ניחא תמן דהוא דריש אל כלי חרש על מים חיים. הכא מה אית לך? אמר רבי יוחנן דו סברר"א כרבי ישמעאלדיליף ג"ש כלי כלי. תני בסוטה מי כיור רבי ישמעאל אומר מי מעייןיליף לה ממצורע, וחכמים מכשירין בכל המימות. והאאשכחן ד...&& דר' לעזר כרבי ישמעאל במים. ורבי ישמעאל כרבי לעזר בכלי חדש? אשכח תני ר' ישמעאל אומר בכלי חרש חדשה.

אית תניי תני בכלי חרש לא במקידה. אית תניי תני אפילו במקידה. הוון בעי מימר מאן דמר בכלי חרש לא במקידה ר' לעזר. מאן דאמר אפי' במקידה רבנן. ומדחה כולה רבנין. מאן דמר בכלי חרש לא במקידה כשניטל רובה ומיעוטה קיים. ומאן דמר במקידה כשניטל מיעוטה ורובה קיים.

אית תניי תני בכלי חרש לא במפוחם. אית תניי תני אפילו במפוחם. הוון בעיי מימר מאן דמר בכלי חרש לא במפוחם רבי לעזר. מאן דמר אפילו במפוחם רבנן.מדחה כולה דרבנין. מאן דמר בכלי חרש לא במפוחם רבנין. ומאן דמר אפילו במפוחם רבנין.

תמן תנינן אזוב שהזה בו, כשר לטהר בו את המצורע. רבי אימי בשם ר' לעזר זו להוציא מדברי ר' אליעזר. דתני ר"א אומר הזה בו על החטאת פסול למצורע. הזה בו על המצורע פסול לחטאת. אמר ר"י והלא ק"ו הוא מה אם המצורע שאין המלאכה פוסלת בו הזה בו על החטאת פסול למצורע. חטאת שהמלאכה פוסלת בה הזה בו על המצורע אינו דין שיהא פסול לחטאת.

הזה בו על המצורע זה מהו שיכשר למצורע אחר? מה דמר כשר הדא רבי יודה ור' לעזר מודי ביה. ומאן דמר פסול הדא לית רבי יודה ורבי לעזר מודיי בה.

תני אמר ר"י שבתי היתה והלכתי אחר רבי טרפון לביתו אמר לי יהודה בני תן לי סנדלי ונתתי לו. ופשט ידו לחלון ונתן לי ממנה מקל. אמר לי יהודה בני בזו טיהרתי שלשה מצורעין ולמדתי בה שבע הלכות שהיא של איברות,=אזוב וראשה טרף leaf, ואורכה אמה, ועובייה כרביע כרע מיטה [אחת לשנים ושנים לארבעה], ומזין ושונין ומשלשין, ומטהרין בפני הבית ושלא בפני הבית, ומטהרין בגבולין. (במדבר ה)

מי- יכול מראה מים? תלמוד לומר המאררים. אי ארר יכול מראה דיו? תלמוד לומר מי. הא כיצד? מראה מים ומראה ארר=דיו. שיערו חכמים חצי לוג מים מן הכיור. והא תני רבי יודה אומר רביעית. רבי יודה כדעתיה דתנינן כשם שהוא ממעט בכתב כך הוא ממעט במים.

תמן תנינן אף היא עשתה טבלה של זהב שפרשת סוטה כתובה עליה שבשעה שהחמה זורחת היו הניצוצין מנתזין ממנה והיו יודעין שזרחה החמה. מה היה כתוב עליה ריש לקיש אמר בשם רבי ינאי אל"ף בי"ת היה כתוב עליה. והא תאני בכתב שבו כאן, כתיב שכןשכאן ,לא מעובה ולא מידק אלא בינוני. פתר לה באל"ף שכןשכאן מאל"ף שכן, בבי"ת שכן מבי"ת שכן.

תני רבי הושעי' כל פרשת סוטה היתה כתובה עליה שממנה היה קורא ומתרגום כל דיקדוקי הפרשה. ולמה מים ועפר וכתב מים ממקום שבאת. עפר למקום שהיא הולכת. כתב לפני מי שהיא עתידה ליתן דין וחשבון. תמן תנינן עקביה בן מהלאל אומר הסתכל בשלשה דברים ואין אתה בא לידי עבירה. ר' אבא בריה דרב פפי ור' יהושע דסיכנין בשם ר' לוי שלשתן דרש עקביה מפסוק א' (קהלת יב) וזכור את בוראך בארך. בורך. בוראך. בארך ממקום שבאתה. בורך למקום שאת הולך. בוראך לפני מה שאת עתיד ליתן דין וחשבון.

ג' דברים צריכין שיהו לשמה. (דברים כד) וכתב לה (במדבר ה) ועשה לה. (ויקרא יט) או חפשה לא ניתן לה.

שלשה דברים צריכין שיהו נראין. אפר פרה. ועפר סוטה. ורוק יבמה. תני ר' ישמעאל אף דם צפור מצורע. א"ר זעירא שיערו לומר אין דם צפור קטנה בטל ברביעית ולא דם ציפור גדולה מבטל את הרביעית כהדא דתני (ויקרא יד) בדם. יכול בדם ודאי? ת"ל (שם) מים חיים. אי מים חיים יכול שיהו כולן מים חיים? ת"ל דם. הא כיצד מים חיים שדם ציפור ניכר בהן שיערו חכמים רביעית.

ר' פדת בשם ר' יוחנן מי סוטה נפסלין בלינה. ר' אחא בשם רב אבינא כל שאין ממנו למזבח אין הלינה פוסלת בו. (במדבר ה)

ומן העפר. יכול מן המזבח לקופה?loose soil from the mizbeach to the basket ת"ל (שם) אשר יהיה בקרקע המשכן. אי אשר יהיה בקרקע המשכן. יכול עד שיחפור בדקל=דקר? ת"ל אשר יהיה. הא כיצד אם אין שם מביא ונותן שם.

א"ר אבין אכןהכין אתאמרת יכול לא יהא כשר "עד" שיחפור בדקל? ת"ל אשר יהיה מכל מקום. המשכן לרבות המשכן ונוב וגבעון ושילו ובית העולמים:

הלכה ג משנה בא לו לכתוב את המגילה מאי זה מקום היה כותב? (במדבר ה) אם לא שכב איש אותך ואת כי שטית תחת אישך וגו' ואינו כותב (שם) והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה וכותב (שם) יתן ה' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך בתת ה' את ירכך נופלת ואת בטנך צבה (שם) ובאו המים המאררים האלה במעייך לצבות בטן ולנפיל ירך ואינו כותב ואמרה האשה אמן

אמר ר' יוסי אומר לא היה מפסיק

ר' יהודה אומר כל עצמו אינו כותב אלא יתן ה' אותך לאלה ולשבועה בתוך עמך בתת ה' את יריכך נופלת ואת בטנך צבה ובאו המים המאררים האלה במעייך וגו' ואינו כותב ואמרה האשה אמן אמן:

גמרא ר' קריספא אמר איתפלגון ר' יוחנן וריש לקיש חד אמר משביע ואח"כ כותב וחרנה אמר כותב ואח"כ משביע. הוון בעיי מימר מאן דמר משביע ואח"כ כותב היך מה דהוא קרייא (במדבר ה) והשביע וכתב. ומאן דמר כותב ואח"כ משביע כדי לסמוך שבועה להשקייה.

אית תניי תני בין תניין בין שבועות מעכבין. אית תניי תני שבועות מעכבות, תניין&&כ לעשות הדברים כסדר הפרשה אינן מעכבין. הוון בעי מימר מאן דמר בין תניין בין שבועות מעכבין אית ליה חוקה תורה מעכב. ומאן דמר שבועות מעכבות ותניין אינן מעכבין, לית ליה. עוד הוא אית ליה, אלא שאינן על סדר. ואתיין אילין פלוגתא כהכין פלוגתא. מאן דמר בין תניין בין שבועות מעכבין כמאן דמר משביע ואח"כ כותב. ומאן דמר שבועות מעכבות ותניין אינן מעכבין כמאן דמר כותב ואח"כ משביע:

הלכה ד משנה ואינו כותב לא על הלוח ולא על הנייר ולא על הדיפתרא אלא על המגילה שנאמר (במדבר ה) בספר ואינו כותב לא בקומוס ink prepared with gum ולא בקלקנתוס vitriol ולא בכל דבר שהוא רושם אלא בדיו שנא' (שם) ומחה כתב שהוא יכול להימחות:

גמרא לוי בר סיסי בעא קומי רבי מגילת סוטה מהו שתטמא את הידים? אמר ליה זה שאלה. א"ר יוסי אינה שאלה! כלום גזרו על הספרים שיטמאו את הידים לא מפני קדושתן. וזו למחיקה ניתנה. לא צורכא דלא הואיל וניתנה למחיקה.???אדרבה "מפני" שניתן למחיקה מיבעיא לי(דאל"ה פשיטא לי "שאינו" מטמא)

???שייך ל 3:3כמה אותיות כתוב בה ויהא שלא לצור' ויהא חייב תני ר' חגין בית שמאי אומרים אחת. ובית הלל אומרים שתים. א"ר הילא טעמון דבית הלל כדי לכתוב יה.

רבי יודן בעי כתב מפיו,לא מתוך הכתב ומחק בעפר???. היה כותב ראשון ראשון ומוחק.

תני ר' אלעזר בן שמוע אומר אין כותבין על עור בהמה טמאה. א"ר שמעון מכיון דאת אמר למחיקה ניתנה למה אינו כותב? תני ר' אלעזר בן שמעון אומר רואה אני את דברי אלעזר בן שמוע מדברי אבא. שמא תאמר אינה שותה ונמצא השם גנוז על עור של בהמה טמאה.

הכא כתיב ספר והכאבגט כתיב (דברים כד) ספר. הכא את אמר כל דבר שהוא בתלוש. והכא אמר הכין! א"ל שנייא היא הכא דכתיב בספר וכתב.

יכול בדיו ובסיקר' ובקומו' ובקלקנתוס. ת"ל ומחה. או מחה יכול במשקים או במי פירות. ת"ל וכתב הא כיצד כתב שהוא יכול להימחו' ואי זו זו שאינו בא קלקנתוס. והתני אם מחק מתוך הספר=ס"ת כשר! תפתר כהדין תנייא דתני א"ר מאיר כל ימים שהיינו למידין אצל ר' ישמעאל לא היינו נותנין קלקנתוס בדיו:

הלכה ה משנה ולמה היא אומרת אמן אמן? אמן על האלה אמן על השבועה אמן מאיש זה אמן מאיש אחר אמן שלא נטמיתי ואם נטמיתי יבואו בי אמן שלא שטיתי ארוסה ונשואה שומרת יבם וכנוסה ר' מאיר אומר אמן שלא נטמיתי אמן שלא אטמא:

גמרא ר' לעזר בשם ר' יוסי בן זימרה אמן לקבלה אמן לשבועה. אמן. ייאמנו הדברים.

אמן לקבלה מסוטה. אמן לשבועה. (ירמיהו יא) למען הקים את השבועה אשר נשבעתי לאבותיכם וגו'. אמן ייאמנו הדברים (מלכים א א) ויען בניהו בן יהוידע הכהן את המלך ויאמר אמן וגו'.

א"ר תנחומא אין מן הדין אמן שבועה לית שמע מינה כלום. ויידא אמרה דא (דברים כט) לעברך בברית ה' אלהיך ובאלתו. ואין אלה אלא שבועה כמה דתימר (במדבר ה) והשביע הכהן את האשה בשבועת האלה.???כ מה זה שאמר ירמי' ש"נשבעו" אבותינו לקבל התורה? -ומתרץ מכיון דכתיב אלה, ואלה זה שבועה...

מניין למדו לגילגול שבועה? מסוטה. ואמרה האשה אמן אמן. אמן עם איש זה. אמן עם איש אחר. עד כדון דברים שהוא ראוי להשביע. דברים שאינו ראוי להשביע. אמר רבי יוסי בי רבי בון נישמעינה מן הדא אמן שלא סטיתי ארוסה ונשואה שומרת יבם וכנוסה. ארוסה ושומרת יבם ראוי הוא להישבע?! ותימר מגלגלין, והכא מגלגלין!

אית תניי תני מה זו באלה ובשבועה אף כל הנשבעין באלה ובשבועה. ואית תניי תני זו באלה ובשבועה ואין כל הנשבעין באלה ובשבועה. לגילגול את למד. לאלה ולשבועה אין את למד. אית תניי תני מה זו באמן ואמן. אף כל הנשבעין באמן ואמן???צריכין לומר אמן ב פעמים. אית תניי תני זו באמן ואמן. ואין כל הנשבעין באמן ואמן. הוו בעיי מימר מאן דמר זו באמן אמן אף כל הנשבעין באמן אמן ניחא. מאן דמר זו באמן אמן ואין כל הנשבעין באמן אמן כלום למדו גילגול שבועה לא מסוטה. לגילגול את למד. לאמן ולאמן אין את למד.

אמר ר' בא בר ממל מאן תנא שומרת יבם? ר"ע. דרבי עקיבה אמר יש ממזר ביבמה אמר ליה רבי אילי מה איכפת ליה=מה ענין&& ממזר גבי קינוי! התורה אמרה וקנא את אשתו אפילו מקצת אשתו.

א"ר שמי ולא כן א"ר ינאי נמנו שלשים וכמה זקנים מניין שאין קידושין תופסין ביבמה תלמוד לומר (דברים כה) לא תהיה אשת המת החוצה לאיש זר יבמה יבא עליה. שלא יהא לה הוויה אצל אחר. אמר ליה ר"י ולא מתניתא היא לאחר שיחלוץ ליך יבמיך אינה מקודשת. והיה רבי יניי מקלס ליה (ישעיהו מו) הזלים זהב מכיס. (משלי ג) בני אל יליזו מעיניך. (משלי כז) חכם בני ושמח לבי. (משלי ט) תן לחכם ויחכם עוד. (משלי א) ישמע חכם ויוסיף לקח. אמר ליה רבי שמעון בן לקיש בתר כל אילין פסוקי קילוסייא יכיל הוא פתר לה כר"ע דרבי עקיבה אמר יש ממזר ביבמה. ויתיביניה מה איכפת לה ממזר גבי קידושין.

שומרת יבם שזינתה רבי לעזר אמר מותרת לביתה רבי יהושע בן לוי אמר אסורה לביתה רבנין אמרין אמר ר' מנא לא כן אמר ר' יעקב בר אחא בשם ר' לעזר שומרת יבם שמתה מותר באמהאלמא אין זיקה!. בגין דתנינן זה הכלל כל שתיבעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה עמה. מה תנא הדא מתניתא לא רבנן ולא רבי עקיבה! אלא כיני מאן דמר מותרת לביתה דרבנן דלא כרבי עקיב'. ומאן דמר אסורה לביתה רבי עקיבה דלא כרבנן.

אמר רבי ינאי שומרת יבם שזינת מותרת לביתה. ותני כן (במדבר ה) ונעלם מעיני אישה. ולא מעיני יבמה ר' יעקב בר זבדי בשם ר' אבהו מעשה היה וכהנת הייתה והתירוה לביתה. אמר ר' יוסי בר רבי בון אף לא מכות אין בה.

לא שהיה ר' מאיר אומר המים בודקין אותה מעכשיו אלא המים פקודין בה כשתטמא בודקין אותה למפרע.

תורת הקנאות. תורת העולמים זו. אין האשה שותה ושונה. אמר רבי יודה העיד נחמיה איש שיחין את רבי עקיבה האשה שותה ושונה. אמר רבי עקיבה אני אפרש: מאיש אחד אין האשה שותה ושונה. משני אנשים האשה שותה ושונה. וחכמים אומרים בין מאיש א' בין משני אנשים שותה ושונה. כורכמית תוכיח ששתת ושנת ושילשה לפני שמעיה ואבטליון מאיש אחד.

תמן תנינן אין משקין את הגיורת וכו'. וחכמים אומרים משקין. מה אנן קיימין? אם בישראל שנשא גיורת כבר כתיב בני ישראל לא גרים. אם בגר שנשא בת ישראל כבר כתיב והביא האיש את אשתו אל הכהן. אלא כן אנן קיימין בגר שנשא גיורת. ומה טעמא דר"ע? בני ישראל לא גרים. מה טעמון דרבנן? ואמרת אליהם לרבות כל הכתוב בפרשה. ומה כתוב בפרשה? (שם) ושכב איש אותה, שכיבתה אוסרת' בעלה מקנא ומשקהוה"ה לגר. ונעלם מעיני אישה פרט לסומ' שאין לו עינים. הוא סומה. היא סומה?

???עוד פירושמתניתא דרבי יודן פוטרו מכל מצות האמורות בתורה:

הלכה ו משנה הכל שוין שאינו מתנה עמה קודם לשנתארסה ולא משנתגרשה

נסתרה לאחר וניטמאת, ואחר כך החזירה, לא היה מתנה עמה

זה הכלל כל שתיבעל ולא תהא אסורה לו לא היה מתנה עמה:

גמרא אמר ר' ינאי פשיטא שאדם מוחל על קינויו. גירש כמי שמחל. היך עבידא קינא לה ונתגרשה והחזירה ונסתרה. אין תימר גירש כמי שמחל צריך לקנות לה פעם שנייה. אין תימר גירש כמי שלא מחל אין צריך לקנות לה פעם שנייה.

אבל אם קינא לה ונסתרה וידע בה, וגירשה והחזירה ונסתרה, שתת ולא בדקו אותה המים טהורה היא, או מאחר שאין המים בודקין את האשה שהיא אסורה לביתה טמאה היא?

מסכת סוטה פרק ג מוצאי מנוחה לך תשעג ברוך הנותן ליעף כח

דף יג,ב פרק ג הלכה א משנה היה נוטל את מנחתה מתוך כפיפה מצרית ונותנה לתוך כלי שרת ונותנה על ידיה וכהן מניח את ידו תחתי' ומניפה הניף והגיש קמץ והקטיר והשאר נאכל לכהנים:

גמרא כתיב (במדבר ה) ולקח הכהן מיד האשה את מנחת הקנאות וכי על ידו הוא מניף, ולא על ידה הוא מניף? אלא מיכן שהוא נוטלה מתוך כלי חול ונותנה בכלי שרת, וכהן מניח את ידו תחתיה ומניפה. ואין הדבר כאור?! מביא מפה. ואינו חוצץ? ומביא כהן זקן. אפי' תימר ילד שאין יצר הרע מצוי לשעה. תני ר' חייה סוטה גידמ' שני כהנים מניפין על ידיה.

אמר רבי יוסי בכל אתר הדא היא מילתא צריכין לרבנן, מהו מגיש גופה של מנחה? גופה של כלי?

תנופות מניין שהן קודמות להגשות? רבי ירמיה בשם רבי פדת מסוטה למדו. אמר ר' יוסי סוטה לחידושה=שעורים יצאת ודבר שהוא יוצא לחידושו אין למדין הימינו. רבי בון בר חייה שמע לה מן הדא (ויקרא ו) וזאת תורת המנחה הקרב=הגשה, היכן היא תנופה? כבר קדמה. אמר ר' יוסי תיפתר במנחות שאינן טעונות תנופה ולית שמע מינה כלום

ויידא אמרה דא. (ויקרא ב) והבאת- לרבות מנחת העומר להגשה, והקריבה- לרבו' מנחת סוטה להגשה. וכתיב בתריה, והרים. והיכן היא תנופה? כבר קדמה.

תמן תנינן אילו מנחות נקמצתו ושיריהן לכהנים. רבי בא בר ממל ור' שמואל בר רב יצחק הוון יתיבין. רבי בא בר ממל בעא קומי רבי שמואל בר רב יצחק מנחת העומר מניין ששירי' נאכלין? אמר ליה ולא כן אמר רבי יוחנן בשם ר' ישמעאל מנחת מנחת מה מנחת שנאמר' להלן מן השעורין. אף כאן מן השעורין. מה מנחת סוטה שיריה נאכלין. אף מנחת העומר שיריה נאכלין! אמר רבי עקיבה מן דקיימיןמיד כשקמו קם רבי בא בר ממל עם ר' ירמיה אמר ליה חמית היך אפרחיתשובה "הפורחת" הדין דידן! מנחת סוטה עצמה מניין ששיריה נאכלין?! אייתי ר' זעירא לרבי יצחק עטושיא ותנא ליה (ויקרא ז) וכל מנחה בלולה בשמן. מה אנן קיימין אם בבלול של חיטין כבר הוא אמור. אלא אם אינו ענין לבלול של חיטין תניהו עניין לבלול של שעורין. וחרבה אמר מה אנן קיימין אם בחרב של חיטין כבר הוא אמור. אלא אם אינו עניין לחרב של חיטין תניהו עניין לחרב של שעוריןמיכן לעומר וסוטה שנאכלין. ומדחה..דאמר ר' יוסי בבלול של חיטין ובחרב של חיטין אנן קיימין ולצורך איתאמרת. (שם) לכל בני אהרן תהיה איש כאחיו. האיש חולק אף על פי שהוא בעל מום. ואין הקטן חולק אע"פ שהוא תמים.

ויידא אמרה דא והבאת לרבות מנחת העומר להגשה והקריבה לרבות מנחת סוטה להגשה. וכתיב בתריה (ויקרא ב) והנותרת מן המנחה לאהרן ולבניו קדש קדשים. אמר רבי יוסי בי רבי בון מפני שריבתה תורה בדבר אחד את מרבה אותה לכל הדברים?! אלא אזכרה אזכרה. מה אזכרה שנאמר להלן שיריה נאכלין. אף אזכרה שנאמר כאן שיריה נאכלין.

הלכה ב משנה היה משקה ואחר כך מקריב את מנחתה

ר"ש אומר מקריב את מנחתה ואח"כ משקה שנא' (במדבר ה) ואחר ישקה האשה את המים אם השקה ואחר כך הקריב את מנחתה כשירה:

גמרא מה טעמא דרבנין? ובאו בה"וכבר באו". מה טעמא דר"ש? ואחר ישקה את האשה. מה מקיים ר"ש טעמא דרבנין ובאו בה? כולהון ולא מקצתן. מה מקיימין רבנין טעמא דרבי שמעון ואחר ישקה את האשה את המים? על כורחה שלא בטובתה. מודה רבי שמעון לחכמים שאם השקה ואחר כך הקריב מנחתה שהיא כשירה. ומודין חכמים לר' שמעון שאם הקריב מנחתה ואח"כ השקה שהיא כשירה. מה ביניהן מצוה. רבנין אמרי מנחה היא שהיא בודקתה ורבי שמעון אומר המים הן בודקין אותה. מה טעמא דרבנין מנחת זכרון מזכרת עון. מה טעמא דרבי שמעון ובאו בה=המים בודקין. מה מקיימין רבנין טעמא דר' שמעון ובאו בה מלמד שהן מתחלחלין בכל איבריה. מה מקיים רבי שמעון טעמא דרבנין מנחת זכרון מזכר' עון. מלמד שכל עונות שיש לה נזכרין לה באותה שעה. רבנין אמרי כותב ומוחק ומשקה ומקריב. רבי שמעון אומר כותב ומקריב ומוחק ומשקה. כל עמא מודיי שמחיקה סמוכה להשקיה אלא דרבנן אמרי כותב ומוחק ומשקה ומקריב. ורבי שמעון אומר כותב ומקריב ומוחק ומשקה.

תני לעולם היא יכולה לחזור בה עד שלא תקרב מנחתה. קרבה מנחתה ואמרה איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה בעל כורחה כרבי שמעון. ברם כרבנן כבר שתת!

אנן תנינן אינה מספקת לשתות. אית תניי תני לא היתה זזה משם. מאן דמר אינה מספקת לשתות רבי שמעון. מאן דמר לא היתה זזה משם רבניןדצריכה להמתין עד שיקריבו המנחה(ול"ה "תיכף ממש")

הלכה ג משנה עד שלא נמחקה המגילה אמרה איני שותה מגילתה נגנזת ומנחתה מתפזר' על הדשן ואין מגילתה כשירה להשקות בה סוטה אחרת

נמחקה המגילה ואמרה טמאה אני, המים נשפכין, ומנחתה מתפזר' על הדשןכרבנן אתיא

נמחקה המגילה ואמרה איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה בעל כורחה:

גמרא תני מגילתה נגנזת תחת צירו של היכל. למה? בשביל לשחקה.

לול קטן היה שם המים נשפכין. תני אין בהן משום קדושה. מהו לגבול בהן את הטיט? מה בכך המים נשפכין. תני יש בהן משום קדושה.

נמחקה המגילה ואמרה טמאה אני המים נשפכין ומנחתה מתפזרת על גבי הדשן. הדא אמרה שמנחת סוטה קדשה עד שלא תכתב/תימחק המגילה. אמר רבי יוסי דרובההרבותא טפי תני רבי חייה! עד שהיא בדרך מנחתה קדשה. אמר רבי יוסי בי רבי בון מתניתא אמרה כן שבעלה בעלה בדרךוכו'

נמחקה המגילה ואמרה איני שותה מערערין אותה ומשקין אותה על כורחה למה? שגרמה לשם שימחק. כמה ימחוק? תני רבי חנין בית שמאי אומרים אחת. ובית הלל אומרים שתים. אמר ר' אילי טעמון דבית הלל כדי לכתוב יה. אמר לו רבי עקיבה וכי מפני מה משקין את זו אם לבודקה כבר היא בדוקה ומתוקנת אלא סבר רבי עקיבה האומרת איני שותה כאומר' אני טמאה לך ולית לרבי עקיבה מערערים אותה לשתות ומשקין אותה על כורחה?! אית ליה כשהתחילה לשתות:

הלכה ד משנה אינה מספקת לשתות עד שפניה מוריקות ועיניה בולטות והיא מתמלאת גידים והן אומרים הוציאוה הוציאוה שלא תטמא את העזרה! אם יש לה זכות תולה לה יש זכות תולה לה שנה אחת ויש זכות תולה לה ב' שנים ויש זכות תולה לה ג' שנים [מיכן אמר בן עזאי חייב אדם ללמד את בתו תורה שאם תשתה תדע שהזכות תולה לה. ר' אליעזר אומר המלמד את בתו תורה מלמדה תפלות רבי יהושע אומר רוצה אשה בקב ותפלות מתשעת קבין ופרישות הוא היה אומר חסיד שוטה רשע ערום אשה פרושה ומכת פירושים הרי אילו מכלי עולם]

גמרא ולא כן סברנן מימר כולהן ולא מקצתן! כאינש דאמר לא אספיק פלן למישתי עד דאיתחלחל.רוצה לומר שתה כולו...

יש זכות תולה שנה אחת יש זכות תולה שתי שנים. יש זכות תולה שלש שנים. יש זכות תולה שנה אחת מנבוכדנצר (דניאל ד) לקצת ירחין תרי עשר. יש זכות תולה שתי שנים מאמנון (שמואל ב יג) ויהי לשנתים ימים. יש זכות שתולה לשלש שנים מאחאב (מלכים א כב) וישבו שלש שנים אין מלחמה בין ארם ובין ישראל. אמר רבי יוסי נאמר כל אותן שנים עשר חדש היה עסוק במצותצדקה. וכל אותן שתי שנים היה עסוק בתורה ואין ראי' שזכות תולה. ויידא אמרה דא וישבו שלש שנים אין מלחמה בין ארם ובין ישראלמזה וודאי יש להוכיח.

מנחת זכרון כלל. מזכרת עון פרט. כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרטמזכרת רק עוון!. אם אומר את כן לא נמצאת מידת הדין מקופחת! מה אם מידת הפורענות מעוטה הרי היא מזכרת. מידת הטוב מרובה על אחת כמה וכמה!! אלא מנחת זכרון- יש לה זכות. מזכרת עון- אין לה זכות. תני רבי טרפון אומר כל הזכרונות שנאמרו בתורה לטובה חוץ מזו שהוא של פורענות. אמר לו רבי עקיבה אלו נאמר מזכרת עון ושתיק הייתי אומר כדבריך הא אינו אומר מנחת זכרון אלא לטובה.

תני ר' יודה אומר בשם רבי לעזר בן מתיה הרי הוא אומר (במדבר ה) ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא וכי אין אנו יודעין שאם לא נטמאה האשה שהיא טהורה. ומה תלמוד לומר וטהורה היא? אלא סוף המקום פורע בה תחת ניוולה שאם היתה עקרה נפקדת. יולדת בצער יולדת בריוח. כאורים יולדת נאים שחורים יולדת לבנים קצרים יולדת ארוכים. נקיבות יולדת זכרים אחד יולדת שנים. אמר לו רבי שמעון ???בן לקיש אם כן ילכו כל הנשים ויתקלקלו בשביל שיפקדו. ולית לר' שמעון ונקתה ונזרעה זרע?! אית ליה זרע כשר לא זרע פסולפרט לאלמנה לכה"ג שאינה שותה(בפרק הבאה)

ובן עזאי דלא כרבי לעזר בן עזריה. דתני מעשה בר' יוחנן בן ברוקה ורבי אלעזר חסמא שהיו מהלכין מיבנה ללוד, והקבילו את ר' יהושע בבקיעין אמר להן מה חידוש היה לכם בבית המדרש היום ואמרו לו הכל תלמידיך ומימיך אנו שותים אמר להן אפי' כן אי אפשר לבית המדרש שלא יהא בו דבר חדש בכל יום. מי שבת שם. אמרו לו רבי לעזר בן עזריה. ומה היתה פרשתו הקהל את העם האנשים והנשים והטף. ומה אמר בה. הואיל והאנשים באין ללמוד והנשים באות לשמוע. הטף למה בא. אלא ליתן שכר למביאיהן. אמר להן אין הדור יתום שרבי אלעזר בן עזריה שרוי בתוכו. מטרונה שאלה את רבי לעזר מפני מה חט אחת במעשה העגל והן מתים בה שלש מיתות. אמר לה אין חכמתה של אשה אלא בפילכה דכתיב (שמות לה) וכל אשה חכמת לב בידיה טוו. אמר לו הורקנוס בנו בשביל שלא להשיבה דבר אחד מן התורה איבדת ממני שלש מאות כור מעשר בכל שנה. אמר ליה ישרפו דברי תורה ואל ימסרו לנשים. וכשיצתה אמרו לו תלמידיו רבי לזו דחיתה לנו מה אתה משיב. רבי ברכיה רבי אבא בר כהנא בשם רבי ליעזר כל מי שהיה לו עדים והתראה היה מת בבית דין. עדים ולא התרייה היה נבדק כסוטה. לא עדים ולא התרייה היה מת במגפה. רב ולוי בר סיסי תריהון אמרין זיבה קיטר ניסך היה מת בבית דין. טיפח ריקד שיחק היה נבדק כסוטה שמח בליבו היה מת במגפה.

אי זהו חסיד שוטה? ראה תינוק מבעבע בנהר אמר לכשאחלוץ תפילי אצילנו עם כשהוא חולץ תפיליו הוציא זה את נפשו. ראה תאינה בכורה אמר במי שאפגע בו תחילה אתננה לו??? ראה נערה מאורסה והיה רץ אחריה. הדא היא דתנינן הרודף אחר חבירו להורגו אחר הזכור אחר נערה מאורסה??ואינו רוצה להצילה

רשע ערום ר' זריקן בשם רב הונא זה שהוא מורה קלות על עצמו וחמורות לאחרים. ואתייא כהדא דתני כל הרוצה להחמיר על עצמו ולנהוג כחומרי בית שמאי וכחומרי בית הלל על זה נאמר (קוהלת ב) הכסיל בחושך הולך. כקולי אילו וכקולי אילו נקרא רשע. אלא או כדברי ב"ש כקוליהון וכחומריהן או כדברי בית הלל כקוליהן וכחומריהן. הדא דתימר עד שלא יצאת בת קול. אבל משיצאת בת קול לעולם הלכה כבית הלל וכל העובר על דברי בית הלל חייב מיתה. תני יצאת בת קול ואמרה אילו ואילו דברי אלהים חיים הן אבל הלכה כבית הלל לעולם. ואיכן יצאת בת קול. רבי ביבי בשם ר' יוחנן ביבנה יצאת בת קול.

אשה פרושה זו שהיא יושבת ומלעבת בדברי תורה. (בראשית ל) ותאמר אלי תבא וישכב עמה בלילה הוא. אמר רבי אבהו כביכול היה במחשבה. הוא לבדו היה יודע שלא עלת על דעתה אלא בשביל להעמיד שבטים.

ומכות פרושים. זה שהוא נותן עצה ליתומים להבריח מזונות מן האלמנה. כהדא ארמלתא דרבי שובתי הוות מבזבזה בנכסייהמבזבזת נכסי המת למזונות. אתון יתמייא וקרבון לרבי אלעזר. אמר לון ומה נעביד לכון ואתון שטיין נפק כתובהאתם שוטים תפרעו הכתובה! אמר לון נימא לכון מימר עיבדון גרמיכון מזבנין, והיא תבעה פורנהתובעת כתובתה ומובדה מזונה. עבדין כן, ברומשאלעת ערב אתת וקרבת גבי רבי אלעזר, אמר זו מכות פרושין נגעו בה! יבוא עלי אם נתכוונתי לכך!

חד תלמיד מדרבי היה לו מאתים זוז חסר דינר והוה רבי יליף זכי עימיהלתת לו צדקה חדא לתלת שנין מעשר מסכיניןמעשר עני. חד זמן עבדין בו תלמידוי עין ביש ומלון ליה. אתא בעי מיזכי עימיה היך מה דהוה יליףרצה ליתן לו צדקה כמו שהיה רגיל. אמר ליה רבי אית לי שיעורא! אמר זה מכת פירושים נגעו בו. רמז לתלמידיו ואעלוני' לקפיליןמאפייה וחסריני' חד קרט. וזכה עימיה היך דהוה יליף.

הוסיפו עליהן בתולה ציימנית- מציימה אובדת בתוליה. ואלמנה שובבית- מי חגלה נסבת שם ביש. ותינוק שהוא עולה לחדשיו- רבי חלקיה בשם רבי סימן זה שהוא גדול בתורה שלא בפירקו ומבזה גדולים ממנו. אמר רבי יוסי זה שהוא בן תשע ואיבריו נראין כבן שתים עשרה. והוא בא על אחת מכל העריות שבתורה והן מתות על ידו והוא פטור:

הלכה ה משנה רבי שמעון אומר אין הזכות תולה במים המרים ואם אומר אתה שהזכות תולה במים המאררים מדהא אתה את המים בפני כל הנשים השותות ומוציא אתה שם רע על הטהורות שישתו ויאמרו טמאות היו אלא שתלת להן זכות

רבי אומר הזכות תולה במים המאריים ואינה יולדת ואינה שמבחת אלא מתנוונה והולכת סוף שהיא מתה באותה מיתה:

גמרא אמר רב המנונא המתנוונה מותרת לביתה. ואתייא כהדא דתני ר"ש בן אלעזר אומר אפילו טהורה ששתת סופה שהיא מתה בתחלואים רעים מפני שהכניסה עצמה למספק הזה המרובהא"כ אין ראי' מנוון שהיא טמיאה.

(במדבר ה) ואם לא נטמאה האשה וטהורה היא. זו טהורה, לא שבאו לה עדים שהיא טמאה. אם לא נטמאת האשה וטהורה היא. זו טהורה, לא שתלה לה זכות.

ואתייא כמאן דמר הזכות תולה ואינה ניכרת. ברם כמאן דאמר הזכות תולה וניכרת?איך אפשר א"ר יצחק כן אנן קיימין כששתת ולא בדקו אותה המים, שלא תאמר עידי שקר הן לפיכך לא בדקו אותה המים, אתא מימר לך שאין המים בודקין באשה שהיא אסורה לביתה.

?אסיפא קאיאמר ר' יודה ואתייא כמאן דמר הזכות תולה ואינה ניכרת. ולמה לא הוכרה מפני שתלת לה זכות.

ונקה האיש מעון- אינו חושש שמא תלה לה זכות. יכול אף היא לא תחוש? תלמוד לומר והאשה ההיא תשא את עונות. ואתייא כמאן דמר הזכות תולה ואינה ניכרת:

הלכה ו משנה ניטמאת מנחתה עד שלא קדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותפדה, ואם משקדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותישרף

אילו שמנחותיהן נשרפות: האומרת טמאה אני לך, ושבאו לה עדים שהיא טמאה, והאומרת איני שותה, ושבעלה אינו רוצה להשקותה, ושבעלה בעלה בדרך, וכל הנשואות לכהנים מנחותיהן נשרפות:

גמרא תני ניטמאת מנחתה עד שלא קדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותיפדה, משקדשה בכלי הרי היא ככל המנחות ותישרף.

והאומרת טמאה אני לא כחטאת שמתו בעליה היא, וחטאת שמתו בעליה ילכו המעות לים המלח!ה"ן תלך לים המלח??? דמייא לאשם תלוי. אם לאשם תלוי אפי' משקדשה בכלי!תצא לחולין—כדאמרי' בא"ת שנודע לו שלא חטא אמר רבי מתנייה דמיא לאשם ש"נשחט" דתנינן תמן אם משנשחט נודע לו, הדם ישפך והבשר יצא לבית השריפה.

תני נטמאת מנחתה עד שלא קרב הקומץ, מתה היא, ומת בעלה, השיריים אסורין. שעל ספק באת מתחילתה. כפרה ספיקה והלכה לה.

באו לה עדים שהיא טמיאה, בין כך ובין כך מנחתה אסורה. מהו בין כך ובין כך? בין שקמץ ובין שלא קמץ, בין שהקטיר ובין שלא הקטיר. ר' אילא אמר בין שקמץ ובין שלא קמץ בשלא הקטיר. אבל אם הקטיר השיריים מותרין.

תמן תנינן ר' שמעון אומר מנחת חוטא של כהנים נקמצת. והקומץ קרב לעצמו והשיריים קריבין לעצמן. ושניהם מקרא אחד דורשין (ויקרא ה) והיתה לכהן כמנחה. רבנין אמרין הרי היא כמנחת נדבתו. מה מנחת נדבתו קריבה בכלול. אף זו קריבה בכלול. רבי שמעון אומר הרי עשירית האיפה של כהן כעשירית האיפה של ישראל. מה עשירית האיפה של ישראל נקמצת אף זו נקמצת. אי מה זו נאכלת אף זו נאכלת. תלמוד לומר (ויקרא ז) וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל.

אילין שיריים משום מה הן באין, משם קומץ? משם שיריים? אין תימר משום קומץ אינו נותנן בלילה ואינו נותנן לאחר מיתה ואינו מחשב להן. ואין תימר משום שיריים, נותנן בלילה ונותנן לאחר מיתה. מהו שיחשב להםע"מ להקריבן למחר, מי מתפגל זבחא?? נישמעינה מן הדא: רבי אלעזר ברבי שמעון אומר הקומץ קרב לעצמו והשיריים מתפזרין על גבי הדשן. רבי יוחנן בעי מה אנן קיימין, אם בדשן שלמעלן כבר אמר' ר' שמעון, אלא אם אינו עניין לדשן של מעלן תניהו עניין לדשן של מטן. הדא אמרה נותנן בלילה ונותנן לאחר מיתה ומחשב להן.

אמר רבי יוסי בי רבי בון אינו מחשב להן שלא הוכשרו לא לאכילת אדם ולא לאכילת מזבח. ר' בא בר ממל בעי הך ר' אליעזר בי ר' שמעון בשיטת אביו או בשיטת חכמים? אין בשיטת אביו יקרב למעלן! אין בשיטת חכמים לא קימוץ! ומתרץבשיטת אביו הוא, רבי שמעון אומר הרי עשירית האיפה של כהן כעשירית האיפה של ישראל מה עשירית האיפה של ישראל נקמצת אף זו נקמצת. אי מה זו נאכל' אף זו נאכלת? ת"ל וכל מנחת כהן כליל תהי' לא תאכל. ותהא כליל ולא תאכל? ללא תיאכל היקשתי', לא הקשתיה לכליל תקטר.

אמר רבי יוסי ראה רבי דעתו של רבי אלעזר בי רבי שמעון ושנה כיוצא בובמתניתין לעניין מנחת חובה של כהן. ר' בא בר כהן בעי קומי ר"י ולמה לי כרבי לעזר בי רבי שמעון אפילו כרבי שמעון אביו! אמר ליה איכול בראש המזבח, ואין שריפה בראש המזבחלשון "נשרפות" משמע בבית הדשן. התיב רבי חנינה קומי רבי מנא והא תני ר' חייה ופליג, ליקרב כלילאלמא כר"ש ס"ל אינה יכולה מפני שותפותה של אשה. להיאכל אינה יכולה מפני שותפותה של איש.... א"ל רבי ראה דעתו של רבי אלעזר בי רבי שמעון, ורבי חייה רובה ראה דעתו של רבי שמעון אביו:

הלכה ז משנה בת ישראל שנישאת לכהן מנחתהמנחה דעלמא נשרפת, ובת כהן שנישאת לישראל מנחתה נאכלת.

מה בין כהן לכהנת? מנחת כהנת נאכלת ומנחת כהן אינה נאכלת כהנת מתחללת ואין כהן מתחלל כהנת מטמאה למתים ואין כהן מיטמא למתים כהן אוכל בקדשי קדשים ואין כהנת אוכלת בקדשי קדשים:

גמרא מה בין כהן לכהנת? מנחת כהנת נאכלת. מנחת כהן אינה נאכלת דכתיב (ויקרא ו) וכל מנחת כהן כליל תהיה לא תאכל. לא כהנת. רבי אבהו בעא קומי רשב"ל והא כתיב (ויקרא כב) וכהן כי יקנה נפש קניין כספו. מעתה כהן ולא כהנת?! מאי כדון? (ויקרא ה) והכהן המשיח תחתיו מבניו. את שבנו עומד תחתיו יצאת זו שאין בנה עומד תחתיה. כהנת מתחללת. ואין כהן מתחלל דכתיב (ויקרא כב) ולא יחלל זרעו בעמיו. אין לי אלא זרע שהוא מתחלל. היא עצמה מניין. ודין הוא מה אם הזרע שלא עבר עבירה הרי הוא מתחלל. היא שעברה עבירה אינו דין שתתחלל. הוא עצמו יוכיח שעבר עבירה ואינו מתחלל. לא אם אמרת באיש שאינו מתחלל בכל מקום תאמר באשה שהיא מתחללת בכ"מ. הואיל והיא מתחללת בכ"מ דין הוא שתתחלל! מה נפשך לומר=ואים נפשך לומר לא יחל= לא יחלל. אף מי שהיה כשר ונתחלל.

כהנת מטמאה למתים. רבי דוסא ממלחיא רבי אחא בשם רבי לעזר כהנת מותרת לצאת חוצה לארץ. מה טעמא? (ויקרא כא) אמור אל הכהנים לא אל הכהנת. דלכן מה אנן אמרין הואיל והיא בכלל גזירה לא תצא. ותהא בכלל גזירה ולא תצא! אם אומר את כן נמצאת מדחה פרשת טמאותשכתוב בפירוש שכהנת מותרת. כהן אוכל בקדשי הקדשים. אין כהנת אוכלת בקדשי הקדשים דכתיב (ויקרא ז) כל זכר בכהנים יאכלנו:

הלכה ח משנה ומה בין האיש לאשה? האיש פורע ופורם ואין האשה פורעת ופורמת האיש מדיר את בנו בנזיר ואין האשה מדרת את בנה בנזיר האיש מגלח על נזירות אביו ואין האשה מגלחת על נזירות אביה האיש מקדש את בתו ואין האשה מקדשת את בתה האיש מוכר את בתו ואין האשה מוכרת את בתה האיש נסקל ערום ואין האשה נסקל' ערומה האיש נתלה ואין האשה נתלת האיש נמכר בגניבתו ואין האשה נמכרת בגניבתה:

גמרא (ויקרא יג) איש אין לי אלא איש אשה מניין תלמוד לומר צרוע בין איש בין אשה בין קטן. אם כן למה נאמר איש לעניין של מטן האיש פורע ופורם אין האשה פורעת ופורמת. האיש מדיר והאיש מגלח. רבי יוחנן בשם רבי מאיר עשרים וארבע' דברים מקולי בית שמאי ומחומרי בית הלל וזה אחד מהם. בית שמאי אומרים אין האיש מדיר את בנו בנזיר. ובית הלל אומרים האיש מדיר את בנו בנזיר. האיש מוכר את בתו דכתיב (שמות כא) וכי ימכר איש את בתו לאמה. האיש מקדש את בתו דכתיב (דברים כב) את בתי נתתי לאיש הזה לאשה וישנאה. האיש נסקל ערום ואין האשה נסקלת ערומה דכתיב (ויקרא כד) וסקלת' אותו. לא את כסותו. רבי חגי בעא קומי רבי יוסי והכתיב (דברים כב) וסקלתם אותם באבנים. מעתה אותם לא את כסותם. מאי כדון? איש על ידי שאין ניוולו מרובה לפיכך נסקל ערום. אבל אשה על ידי שניוולה מרובה לפיכך אינה נסקלת ערומה. האיש נתלה ואין האשה נתלית דכתיב (דברים כא) ותלו אותו ולא אותה. האיש נמכר (שמות כב) בגניבו ולא בכפילו. בגניבו ולא בזמימו. בגניבו אינו נמכר ונשנה. ואין לו עליו דמים. מעתה בגניבה אחת, אבל בשתי גניבות נמכר ונשנה.

ר' ירמיה בעי גנב משל שותפות מה את עבד לה כגניבה אחת כשתי גניבות?

היה גונב ומוציא בלילהועשה כן הרבה פעמים בלילה אחת, נימר אם ידעו בו הבעלים בנתים, שתי גניבות הן. ואם לאו גניבה אחת היא:

מסכת סוטה פרק ד

הלכה א משנה ארוסה ושומרת יבם לא שותה ולא נוטלת כתובה שנאמר (במדבר כא) אשר תשטה אשה תחת אישה ונטמאה פרט לארוסה ושומרת יבם

אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין לא שותת ולא נוטלת כתובה:

גמרא וישקינה? גזירת הכתוב היא (במדבר כא) והביא האיש את אשתו אל הכהן. ולא יקנא לה?כ למה נאסרה? התורה אמרה וקנא את אשתו. וקנא את אשתו אפי' מקצת אשתו.

מתניתא דלא כבית שמאי. דבש"א נוטלת כתובתה ולא שותה. אמר ר' יוסי תמן טעמייהו דב"ש אומרים הביא לי בעלי ואני שותה, ברם הכא יודעת היית שאין ארוסה שותה למה הכניסה עצמה למספק המרובה הזה? בשביל לפוסלה מכתובתה.

ר' יודה בעי כמה דתימר תמן וקינא את אשתו וקינא את אשתו אפי' מקצת אשתו ודכוותה תחת אישך אפי' מקצת אישך. היך עבידה? קינא לה עודה ארוסה וכנסה ונסתרה, משקה אותה על קינויו. קינא לה עודה שומרת יבם וכנסה ונסתרה משקה אותה על קינויו.

קינא לה עודה ארוסה ונסתרה וידע בה וכנסה, תצא בכתובתה ואם לאולא ידע בשעה שכנסה תצא בלא כתובה. קינא לה בעלה ומת ונפלה לפני היבם וכנסה ונסתרה משקה אותה על קינויו. לא קינא לה בעלה ומת ונפלה לפני היבם וקינא ולא ולא הספיק לכנוס עד שמת ונפלה לפני אחיו אינו משקה אותה שלא נפלה לו אלא מחמת אחיו הראשון. אבל אם קינא לה היבם וכנסה, ומת, ונפלה לפני היבם וכנסה ונסתרה משקה אותה על קינויו.

תמן תנינן איילוני' וזקינה ושאינה ראויה לוולד לא שותה ולא נוטלת כתובתה. שנאמר (במדבר ה) ונקתה ונזרעה זרע הראויה להזריע זרע. יצאת זו שאינה ראויה להזריע זרע. התיבון הרי אלמנה לכהן גדול הרי היא ראויה להזריע זרע! שנייא היא דכתיב (ויקרא כא) ולא יחלל זרעו בעמיו. תמןיבמות.. תנינן ממזר פוסל ומאכיל כיצד... והכא הוא אמר הכין?!דזרע פסול ל"מ "זרע" אמר רבי תנחומא תמן (שם) וזרע אין לה מכל מקום. ברם הכא זרע כשר לא זרע פסול. אמר רבי יוסי בי רבי בון כלום המים באין אלא להתיר' לביתה. וזו כיון שנסתרה אומר לו הוצא:

הלכה ב משנה ואילו לא שותות ולא נוטלו' כתובה: האומרת טמאה אני לך ושבאו לה עדים שהיא טמאה האומר' איני שותה. ואמר בעלה איני משקה ושבעלה בעלה בדרך, נוטלת כתובתה ולא שותה

מתו בעליהן עד שלא ישתו בית שמאי אומרים נוטלות כתובה ולא שותות ובית הלל אומרים לא שותות ולא נוטלות כתובה:

גמרא אמר רבי יאשיה סח לי זעירא משום אנשי ירושלים שלשה הן שאם בקשו למחול מוחלין להן ואילו הן סוטה ובן סורר ומורה וזקן ממרא כו':

הלכה ג משנה מעוברת חבירו ומיניקת חבירו לא שותה ולא נוטלת כתובה דברי ר' מאיר וחכ"א יכול הוא להפרישה ולהחזירה לאחר זמן

איילונית וזקינה ושאינה ראויה לילד לא שותה ולא נוטלת כתובה ר' לעזר אומר יכול הוא לישא לו אשה אחרת ולפרות ולרבות ממנה

ושאר כל הנשים או שותות או לא נוטלות כתובה:

גמרא לא ישא אדם מעוברת חבירו ומיניקת חבירו ואם נשא עליו הכתוב אומר (משלי כג) אל תשג גבול עולם אשר גבלו ראשונים ובשדה יתומים אל תבוא. הנושא מעוברת חבירו ומיניקת חבירו יוציא ולא יחזיר עולמית דברי ר"מ. וחכמים אומרים יכול הוא להפרישה ולהחזירה לאחר זמן.

ובכל הדברים רבי מאיר קונס? נישמעינה מן הדא קטנה שחלצה תחלוץ משתגדיל. ואם לא חלצה חליצתה כשירהאלמא לא קניס בדיעבד. רבי מנא אמר לה סתם ר' יצחק בריה דרבי חייה רובה בשם רבי יוחנן דרבי מאיר היא דר' מאיר אמר אין חולצין ואין מייבמין את הקטנה שלא תימצא איילונית.

תני מניקה שמת בעלה לא תינשא עד עשרים וארבעה חדשים דברי ר' מאיר. רבי יהודה אומר שמונה עשר חדש. רבי יונתן בן יוסי אומר בית שמאי אומרים עשרים וארבעה חדשים. ובית הלל אומרים שמונה עשר חדש. אמר רבן שמעון בן גמליאל אם כדברי האומר עשרים וארבעה חדש מותרת להינשא לאחר עשרים ואחד חדש ואם כדברי האומר שמונה עשר חדש מותרת להינשא לאחר חמשה עשר חדש לפי שאין החלב נעכר אלא לאחר שלשה חדשים. ר' יעקב בר אחא אמר עקביה שאל את רבי שמעון בן לקיש והורי ליה עשרים וארבעה חדשים ר' ירמיה עקביה שאל לרבי חנינא והורי ליה עשרים וארבעה חדשים. מה. תרין עובדין הוון. חד בשם רבי חנינא וחד בשם רשב"ל. רבי מנא הורי שמונה עשר חדש וצם כל ההוא יומא. רבי מר עוקבא הורי בארבלי עשרים וארבעה חדש ואפי' מת התינוק.

מודין חכמים לרבי אלעזר שאם היו לו אשה ובנים שהיא שותת ונוטל' כתובה. היה לו אשה ובנים ומתו בין קינוי לסתירה, כבר נראית לשתות. לא היה לו אשה ובנים ונולדו לו בין קינוי לסתירה, כבר נראית שלא לשתות:

הלכה ד משנה אשת כהן שותה ומותרת לבעלה

אשת סריס שותה

על ידי כל העריות כולן מקנין חוץ מן הקטן וממי שאינו איש:

גמרא דלכןדאי לא כן מה אנן אמרין?=פשיטא!! שתת ולא בדקו אותה המים טהורה היא!! אני אומר הזכות תולה לה. ניחא כמאן דאמר הזכות תולה ואינה ניכרת. ברם כמאן דמר הזכות תולה וניכרת? אמר רבי יצחק כן אנן קיימין כששתת ולא היו המים בודקין אותה שלא תאמר הואיל ואין המים בודקין באנוסה אלא במפותה וזו אנוסה היא. מה אנוסה שבכהונה כרצון שבישראל לפום כן צריך מימר מותרת לביתה.

ומניין שאונסין פוסלין בכהונה באשת איש? מה אם שרצים הקלים עשה בהן את האונס כרצון. סוטה חמורה לא כל שכן.

תני ר' יעקב בר אידי קומי רבי יונתן (במדבר ה) ואת כי שטית תחת אישך וכי נטמאת פרט לאונסין. מה את שמע מינה. אמר ליה מה תחת אישך לרצון אף כאן לרצון.

(שם) והיא לא נתפשה. הא נתפשה מותרת. ויש לך תפוסה בישראל והיא אסורה ואי זו זו שתחילתה ברצון וסופה באונס ויש לך שאינה תפוסה בישראל והיא מותרת ואי זו זו שתחילת' באונס וסופה ברצון. כהדא איתתא אתת לגביה רבי יוחנן אמרה ליה נאנסתי. אמר לה ולא ערב לך בסוף אמרה ליה ואם יטבול אדם אצבעו בדבש ויתננה לתוך פיו ביום הכיפורים שמא אינו רע לו ובסוף אינו ערב לו. וקיבלה. ואת כי שטית תחת אישך וכי נטמאת לרבות לאשת סריס, ויתן איש בך את שכבתו לרבות את הסריס. חוץ מן הקטן וממי שאינו איש:

הלכה ה משנה ואילו שבית דין מקנין להן: מי שנתחרש בעלה או נשטה או שהיה חבוש בבית האסורין. לא להשקותה אמרו אלא לפוסלה מכתובתה. רבי יוסי אומר אף להשקותה שכשיצא בעלה מבית האסורין ישקינה:

גמרא (במדבר ה) בני ישראל=בי"ד וקינא. וישקינה? גזירת הכתוב היא והביא האיש את אשתו אל הכהן.

[ביאת פסולין מניין שהיא פוסלה?מן הכהונה מה אנן קיימין אם כאשת איש חמורה היא. אם כאלמנה לכהן גדול כבר כתיב .... הצד השווה שבהן את שזרעו פסול ביאתה פוסלת. ואת שאין זרעו פסול אין ביאתו פוסלת. ואילו הן בן תשע שנים ויום אחד גר עמוני ומואבי אדומי מצרי עבד ממזר חלל נתין כותי וגוי שבאו על בת כהן על בת לוי ועל בת ישראל פוסלת מן הכהונה. רבי יוסי אומר כל שזרעו פסול ביאתו פוסלת. וכל שאין זרעו פסול אין ביאתו פוסלת. רבן שמעון בן גמליאל אומר כל שאת מותר בבתו את מותר באלמנתו. וכל שאין את מותר בבתו אין את מותר באלמנתו] נגמר בס"ד יום ב וירא---רוח סערה מתחולל על אדמת ניו יורק אשר כמוהו לא נהיתה וד' הטוב יקם סערה לדממה

הלכה א משנה כשם שהמים בודקין אותה כך המים בודקין אותו שנאמר (במדבר ה) ובאו ובאו כשם שהיא אסורה לבעל כך אסורה לבועל שנאמר נטמאה נטמאה דברי ר' עקיבה א"ר יהושע כך היה דורש ר' זכריה בן הקצב רבי אומר שני פעמים האמורין בפרשה אם נטמאה אם נטמאה אחד לבעל ואחד לבועל:

גמרא אנן תנינן באו באו. אית תניי תני ובאו ובאוויו יתירא קדריש. מאן דמר באו באו ר' עקיבה. ומאן דמר ובאו ובאו ר' ישמעאל. אנן תנינן נטמאה נטמאה. אית תניי תני ונטמאה ונטמאה. מאן דמר נטמאה נטמאה ר' עקיבה. ומאן דמר ונטמאה ונטמאה ר' ישמעאל.

תני בוא=באו=בוא=בו ובה. וכתיב כן?! כיי דמר רבי אמי בשם רבי יוחנן גורעין לדרוש מתחילתה לסופה. רבי חנינה בשם ר' ירמיה ואפילו באמצע התיבה. (ויקרא ב) ויצקת עליה שמן. ויצקת שמן מנחה. לרבות את כל המנחו' ליציקה.

המאררים. אמר ר' תנחומא מניין המאררים כנגד מאתים וארבעים ושמונה איברים שיש בה. וכנגד מאתים ארבעים ושמונה איברים שיש בו.

והא תנינן כשם שהמים בודקין אותה כך המים בודקין אותוהבועל(וכן בכל הפיסקה) כשם שהיא אסורה לבעל כך היא אסורה לבועל. כשם שהיא אסורה לאחיו של בעל כך היא אסורה לאחיו של בועל כשם שהמים בודקין אותה על כל ביאה וביאה שהיא מקבלת את בעלה לאחר הבועל, כך הן בודקין אותו. היא על ידי שדרכה ליאסר בין לו בין לאחר היא נבדקת. אבל הוא לכשתשתה הוא נבדק. בדקו אותו ולא בדקו אותה אני אומר הזכות תלה לה. ניחא כמאן דמר הזכות תולה ואינה ניכרת. ברם כמאן דמר הזכות תולה וניכרת. הרי לא הוכרה. אלא אני אומר מים מגולין שתה ונצבה. הכין לא הוון בעיי מיבדקוני' אלא כדון?! אלא אני אומר עם אחרות נסתר. ולא כן סברנן מימר לכשתשתה הוא נבדק! תיפתר שהיה הוא מזיד והיא שוגגת ובדקו אותו ולא בדקו אותה

בדקו אותה ולא בדקו אותו אני אומר הזכות תלה ליה. ניחא כמאן דמר הזכות תולה..... וניכרת הרי לא הוכר? אלא אני אומר מים מגולין שתת ונצבי'. הכין לא הוון בעיי מיבדקונ' אלא כדון?! אלא אני אומר עם אחרים נסתרה. מעתה גירש יהא מותרהבועל בה! תיפתר שהיה הוא שוגג והיא מזידה. ובדקו אותה ולא בדקו אותו.

הוא מזיד והיא שוגגת פשיטא שהיא מותרת לביתה. גירש מהו שהיא מותר בה? איפשר לומר מזיד בה ואת אמר הכין?! הוא שוגג והיא מזידה פשיטא שהיא אסורה לביתה. גירש מהו שיהא מותר בה? איפשר לומר יוצאת מתחת ידו ותאמר הכין?! ומניין שהדבר תלוי בה? שמעון בר בא בשם רבי יוחנן כתיב (ויקרא יח) ואל אשת עמיתך לא תתן שכבתך לזרע לטמאה בה. בה הדבר תלוי. אם היתה מזידה אסורה. שוגגת מותרת:

הלכה ב משנה בו ביום דרש רבי עקיבה (ויקרא יא) וכל כלי חרש אשר יפל מהם אל תוכו כל אשר בתוכו יטמא אינו אומר טמא אלא יטמא לטמא את אחרים לימד על ככר השני שמטמא את השלישי

אמר ר' יהושע מי יגלה עפר מעיניך רבן יוחנן בן זכאי שהייתה אומר עתיד דור אחר לטהר את ככר השלישי שאין לו מקרא מן התורה והרי עקיבה תלמידך הביא לו מקרא מן התורה שהוא טמא שנאמר כל אשר בתוכו יטמא:

גמרא רבי יוסי בי רבי בון אמר רב ושמואל חד אמר בין בתרומה בין בחולין אמר ר' עקיבה. וחורנה אמר בתרומה אבל לא בחולין. ולא ידעין מאן אמר דא ומאן אמר דא. מן מה דמר רבי יוסי בשם ר' יונה אמרי לה רב בשם ר' חייה רובא: השלישי בא מחמת השרץ. הוי אמר הוא דו אמר בין בתרומה בין בחולין אמר ר' עקיבה.

מתניתא פליגא על רב: אוכל מעשר שהוכשר במשקה ונגע בו טבול יום או ידים מסואבו' מפרישין ממנו תרומת מעשר בטהרה מפני שהואטבול יום שלישי, והשלישי טהור בחוליןאו מעשר-טבל. פתר להקל הוא בידים שהן מדבריהן. והא תנינן טבול יום. תיפתר בטבול יום בית הפרס. א"ר זעירא ואפי' תימר בטבול יום דבר תורה שנייא היא דכתיב "טהור" "טמא" טהור לחוליןאו מעשר מבעוד יום ולתרומה משתחשך. התיב ר' חגיי קומי רבי יוסי או נימר טהור במגע וטמא באכילה! אמר ליה כלים אמורים בפרשה. אית לך מימר גבי כלים טהורים במגע וטמאים באכילה?!

מתניתא מסייעא לרב הראשון שבחולין טמא ומטמא והשיני פוסל ולא מטמא והשלישי נאכל בנזיד הדמע=בתבשיל של תרומה הא לעשותו דמע אסורלעשות=להפריש, שלישי של חולין לתרומה--אסור ואמור דבתרה! *אימא סיפא!* הראשון והשיני שבתרומה טמאין ומטמאין. והשלישי פוסל ולא מטמא. והרביעי נאכל בנזיד הקודש. אין תימר הא לעשותו קודש אסור. אשכחת מימר מחלפה שיטתיה דרב דמר רבי בא בשם רב שלישי בא מחמת השרץ והרביעי, מותר לעשותו קודש. שלא אמרו רביעי בקודש אלא בקדשי המקדש מקודשין*הרי שאין לעשות דיוק כזה!* אמר רבי חונה ולא בתרומה אנן קיימין. ותרומה אסור לעשותה קודש שלא להמציא בה תקלה.=*מביא תרומה לידי פסול(עכ אסור להקדיש כל מיני תרומה)ושפיר דייקי'!*

ואמור דבתרה! הראשון והשיני והשלישי שבקודש טמאים ומטמאים והרביעי פסול ולא מטמאה. והחמישי נאכל בנזיד הקודש אין תימר הא לעשות קודש אסור. וכי יש חמישי בקודש?! ואת אמר לית כן, והכא לית כן*אין לדייק!*

אמר רבי יוחנן השלישי בא מחמת השרץ מותר לעשותו תרומה. בעי קומוי אפילו כר"ע? רבי יוסי בשם ר' הילא ואפילו כר"ע. ולמה? טבול יום פסיל. והשיני פסיל. מה טבול יום אינו פוסל את החולין מלעשותן תרומה. ***סוגיא שלפנינו לא נתבררה לי הפעוט***

ר' יוסי בשם ר' יוחנן שלישי בא מחמת שרץ אסור לעשותו קודש ומותר לעשותו תרומה. ר' זעירא בעא קומי ר' יסא "מטמא" בקודש ואת אמר אכן!*רק' אסור לעשותו?!פשיטא!!*

[אמר ליה משום מעלה *שאים כבר קדוש, אף' מטמא''*.

אמר רבי שמואל בר רב יצחק עיקר טומאתו בקודש משום מעלה. *אף טומאת עצמו' מעלה!*

אמר רבי יוסי ולמה הוא מטמא בקודש משם מעלה.

אמר ר' יודן ואפילו כרבנן דאינון אמרין אין השלישי בחולין ולמה הוא אמור מטמא בקודש משם מעלה]

אמר ליה רבי יוסי ולית אנן צריכין שמעין ליה מן בר נש רב?!*' אסור לעשותו!****

תמן אמרין ממה שקילס רבי יהושע את ר' עקיבה הדא אמרה הלכה כיוצא בו. רבנן דקיסרין אמרין למדרשו קילסו. אבל למעשה אין הלכה כיוצא בו. דמר ר' אחא רבי מיישא בשם רבי לעזר אין לוקין על השלישי שבמעשר. ואפילו כרבי עקיבה אינן לוקין! למה? טבול יום פוסל והשני פוסל מה טבול יום אין לו מגע אצל החולין. אף השיני אין לו מגע אצל החולין.

אמר רבי אליעזר כמיניין החולין כך מיניין המעשר. ואתייא כיי דמר רבי יונה רבי אימי בשם רבי שמעון בן לקיש "בכל חולין אנן קיימין, ואהן פירקא מעשר אינון?!"*???פרק 3 דחגיגה—שאין לפרש המשנה דווקא במעשרולא בחולין* אמר ר' יוסי ואפילו ראשון שבו אינו מחווראי*נו לוקה.* לא אוכלכדרך "לאוו" אין כתיב כאן, אלא (דברים כו) לא אכלתי. אמר רבי אבא מרי מניין דכתיב (שם) ככל מצותך אשר צויתני כמי שהינו מחוור.

רבי אבהו בשם רבי מנא מפני מה אמרו השיני שבחולין מטמא משקה חולין? מפני הידים שהן מדבריהן מטמאות משקה חולין, שיני שהוא מדבר תורה לא כל שכן!! אי מה הידים ספיקן לטמא את אחרים טהור, אף השיני ספיקו לטמא אחרים טהור? התיב ר' חנינא לרבי מנא הרי אוכל אוכלין טמאין ושותה משקין טמאין ספיקן לטמא את אחרים טהור. והמשקין היוצא מהן*??? משקין שנגעו באוכל שנגע בשרץ* ספיקן לטמא את אחרים טמא.*וה"ה* והא שיני שהוא דבר תורה, ספיקו לטמא את אחרים טמא!

אמר ר' מנא קומי ר' חנינה ולא בתרומה אנן קיימין?!*הא דאמרת "משקין היוצא..."ואיך קילפת חולין מיניה?* אמר ליה ואפילו תימר בתרומה אנן קיימין מה אית ליה טמא יטמא דבר תורה לא ר' עקיבה?! אבל לרבנן *כיון שאינו מן התורה אין נפק"מ בין חולין לתרומה ושפיר ילפי'*

תמן אמרין שתי שאילות שאלן חגי הנביא אחת השיבו אותו כראוי ואחת לא השיבו לו כראוי. (חגיי ב) הן ישא איש בשר קודש בכנף בגדו. כנף תחלה. בשר קודש שני. לחם ונזיד שלישי. ויין ושמן ומאכל רביעי. וכי יש רביעי בקודש? ויענו הכהנים ויאמרו לא. לא השיבו אותו כראוי שיש רביעי בקודש. (שם) ויאמר חגי אם יגע טמא נפש בכל אלה היטמא אם תהיה כנף טמא נפש ונגעה בכל אלה היטמא? ויענו הכהנים ויאמרו יטמא. השיבו אותו כראוי.

דמר ר' ירמיה רבי חייה בשם ר' יוחנן קודם עד שלא גזרו רביעי בקודש שאלן. ולמה הוא מקללן? כאינש דבעי עילה על חבריה וביתא. מה אכפת ליה לא דו אמר ואשר יקריבו שם טמא הוא? כמה דמר רבי סימון בר זבדי גולגולתו של ארנן היבוסי מצאו תחת המזבח.

ר' אחא בשם רבי אבא בר כהנא, בקיאין היו בהיסטות ולא היו בקיאין במדפות. (שם) הן ישא איש בשר קודש. שאלן טמא מת מטמא בהיסט? ויענו הכהנים ויאמרו לא. השיבו אותו כראוי, שאין טמא מת מטמא בהיסט. שאלן טמא מת עושה מדףעכ"פ טומאה "קלה"(לטמא אוכלין)? ויענו הכהנים ויאמרו יטמא. לא השיבו אותו כראוי, שאין טמא מת עושה מדף.

רבי תנחומא רבי פינחס בשם רבי לוי על החמישי בקודש שאלן. הן ישא איש בשר קודש בכנף בגדו. כנף תחילה ובשר קודש שני לחם ונזיד שלישי יין ושמן רביעי. ומאכל חמישי שאלן. וכי יש חמישי בקודש? ויענו הכהנים ויאמרו לא. השיבו אותו כראוי שאין חמישי בקודש. ולמה הוא מקללן? כאינש דבעי עילה על חבריה וביתאמבקש עילה על חבירו לביישו

מה איכפה ליה ויאמר ואשר יקריבו שם טמא הוא? כיי דמר רבי סימון בר זביד גולגלותו של ארנן היבוסי מצאו תחת המזבח.

תני אמר רבי יוסי מניין לרביעי בקודש שהוא פסול? ודין הוא מה אם מחוסר כיפורים שאינו פסול בתרומה הרי הוא פסול בקודש, שלישי שהוא פסול בתרומה אינו דין שיפסול בקודש!! הרי למדנו לשלישי מן הכתוב. ולרביעי מקל וחומר. התיב רבי יוחנן האוכל הבא מחמת טבול יום יוכיח שהוא פסול בתרומה ואינו פוסל בקודש! ר' חייה בשם רבי יוחנן אתייא דרבי יוסי בשיטת ר' עקיבה רבו. כמה דרבי עקיבה אמר יטמא יטמא דבר תורה כן רבי יוסי אמר יטמא יטמא דבר תורהומצינו שלישי מה"ת. [רבי אבהו בשם רבי יוסי בר חנינה לית ר' יוסי צריך להדין קל וחומר קרייה דרש רבי יוסי (ויקרא ז) והבשר אשר יגע זה שני שנגע בראשון. בכל טמא. זה שלישי שנגע בשני. לא יאכל. סוף טמא=רביעי לא יאכל]

עד כדון באוכלין שנטמאו באויר כלי חרש שניטמא בשרץעושה שלישי. אוכלין עצמן שניטמאו בשרץ מניין? ודין הוא מה אם הכלים שאינן מטמאין מאויר כלי חרש שניטמא בשרץ, הרי הן מטמאין כשרץ לטמא אוכלין. אוכלין עצמן שניטמו בשרץ אינו דין שיטמו כשרץ לטמא אוכלין.

עד כדון כר' עקיבה. כר' ישמעאל? תני ר' ישמעאל והבשר אשר יגע בכל טמא. זה ראשון שנגע. בכל טמא. לא יאכל לרבות את השיני. השלישי מניין? ודין הוא ומה אם טבול יום שאינו פוסל בחולין הרי הוא פוסל בתרומה. שני שהוא פסל בחולין אינו דין שיפסול בתרומה. רביעי בקודש מניין? ודין הוא מה אם מחוסר כיפורים שאינו פסול בתרומה הרי הוא פסול בקודש. שלישי שהוא פסול בתרומה אינו דין שיפסול בקודש. הא למדנו לראשון ולשני מן הכתוב. ולשלישי מן הדין. ולרביעי מקל וחומר. דנין לו דין מן הדין שיהא הכל משועבד להלכה שיהא השלישי פסול בתרומה והרביעי בקודש!!

הלכה ג משנה בו ביום דרש רבי עקיבה (במדבר לה) ומדותם מחוץ לעיר את פאת קדמה אלפיי' באמה ומקרא א' אומר מקיר העיר וחוצ' אלף אמה סביב אי אפשר לומר אלף אמה שכבר נאמר אלפיים אמה, ואי אפשר לומר אלפיים אמה שכבר נאמר אלף אמה. ולמה נאמר אלפיים? אלא אלף אמה מגרש, ואלפיים אמה תחום שבתכ עוד אלף לתחום

רבי אליעזר בנו של ר' יוסי הגלילי אומר אלף אמה מגרש ואלפיים שדות וכרמים=אלף החיצוניים

גמרא רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר: אלפיים אמה תחום ערי הלוים. צא מהן אלף אמה מגרש. נמצא רביע מגרש והשאר שדות וכרמים. רבי ירמיה ר' שמואל בר רב יצחק בשם רב רביע מאלף. $ $

$

אמר רבי יצחק ואפילו תימר רביע מכל צד רביע הוא. מאן דמרבע ארבע גרבין בעי אשיתסרמי שרוצה להקיף 2X2=4 בחביות, יש בידו 16 חביות! הרי 4 רביע מ 16! רבי מנא משער כהדא לבנה. ר' אבין משער כהדא רצועה. ר' אושעיה משער כהדא דסיקרין.

אמר ר' יוסי בי רבי בון חמשין על חמשין בית סאה. מאת על מאת בית ארבעת סאין. כהדא ריש גלותא איטלק עילוינזרק עליו חד טריקלין ארבעין על ארבעין, דימליניה מיטין??? אתא לגבי רב הונא אמר ליה פייסון דיסבון מינך עשרין על עשרין כדון. ועשרין על עשרין בתר זמן ואת מיתגר פלגא!

ר' בא בשם רבי יהודה רבי זעירא בשם רבי עוקבא אין מקדרין אלא בחבל חמשים אמה. ר' זעירא בשם רב חסדיי אין מקדרין לא בערי הלוים ולא במקום עריפה בנחל. ניחא כמאן דאמר אלף אמה מגרש ואלפיים אמה תחום שבת. ברם כמאן דמר אלף אמה מגרש ואלפיים אמה שדות וכרמים כלום למדו תחום שבת לא מערי הלוים. לעיקר אין מקדרין ולטפיל' מקדרין. ומניין שלא היו קוברין בערי הלוים. רבי אבהו בשם ק' יוסי בר חנינה (במדבר לה) ומגרשיהם יהיו לבהמתם ולרכושם ולכל חייתם. לבהמתם ולחייתם ניתנה ולא ניתנו לקבורה:מכות פ"ב

הלכה ד משנה בו ביום דרש רבי עקיבה (שמות טז) אז ישיר משה ובני ישראל את השירה הזאת לי"י ויאמרו לאמר שאין תלמוד לומר לאמר ולמה נאמר לאמר אלא שהיו ישראל עונין אחריו של משה על כל דבר ודבר כקורין את ההלל "אשירה לי"י כי גאה גאה" לכך נאמר לאמר

רבי נחמיה אומר כקורין את שמעכולם יחד-רק שהש"ץ מתחיל היו קורין לא כקורין את ההלל:

גמרא לקטן שהוא מקרא את ההלל בבית המספר, והן עונין אחריו על כל דבר ודבר. משה אמר אשירה והן עונין אחריו אשירה. משה אמר עזי והן אומרים עזי.

רבי אליעזר בנו של רבי יוסי הגלילי אומר לגדול שהוא מקרא את ההלל בבית הכנסת משה אמר אשירה והן עונין אחריו אשירה . משה אמר עזי והן עונין אחריו אשירה.

רבי יוסי הגלילי אומר בשעה שהיו אבותינו בים היה מוטל עולל על ברכה של אמו ותינוק יונק משדי אמו. וכיון שראו את השכינה הגביה עולל את ראשו מברכה של אמו ושומט התינוק את פיו מדדה של אמו אף הן פתחו את פיהן בשירה ובשבח ואמרו זה אלי ואנוהו.

רבי מאיר אומר אפי' עוברין ממעי אימותיהן היו אומרים שירה שנאמר (תהלים סח) במקהלות ברכו אלהים י"י ממקור ישראל. רבי נחמיה אומר בשעה שעלו אבותינו מן הים ראו פיגרי אנשים חטאים שהיו משעבדין בהן בפרך בעבודה קשה וכולם פגרים מתים מושלכים על שפת הים. ביקשו לומר שירה ושרת עליהן רוח הקודש. ואפילו קטן שבישראל היה אומר שירה כמשה. הדא היא דכתיב (ישעיהו סג) ויזכר ימי עולם משה עמו, איה המעלם מים. את רועה הצאן אין כתיב כאן אלא את רועה צאנו. מלמד שעשה כולם רועים. מה תלמוד לומר לאמר לאמר לדורות.

רבי אבהו בשם ר' יוסי בי ר' חנינה כהדין פסוקא???מלמד פסוקים משה אמר אשירה והן עונין אחריו אשירה לי"י כי גאה גאה סוס ורוכבו רמה ביום. משה אמר עזי וזמרת. והן עונין אחריו עזי וזמרת יה.

כתיב (שופטים ה) בפרוע פרעות בישראל בהתנדב עם אתנדבו ראשי עם=תיקנו חז"ל שיהא אומרים הלל כשנגאלין שהקב"ה עושה להן ניסים יהו אומרים שירה. התיבון הרי גאולת מצרים. שנייא היא שהיא תחילת גאולתן. התיבון הרי גאולת מרדכי ואסתר שנייא היא שהיו בחוצה לארץ. ואית דבעי מימר מרדכי ואסתר משונאיהן נגאלו. לא נגאלו מן המלכות:

הלכה ה משנה בו ביום דרש ר' יהושע בן הורקנוס שלא עבד איוב את המקום אלא מאהבה שנאמר (איוב יג) הן יקטלנו לו איחל עדיין הדבר שקול לו אני מצפה או איני מצפה לו ת"ל (איוב כז) עד אגוע לא אסיר תומתי ממנו לימד שמאהבה עשה:

גמרא תני בשם ר' יהודה (איוב כז) חי אל הסיר משפטי ושדי המיר נפשי. שאין אדם נודר בחייו של מלך אלא אם כן אוהבו. משום ר' נתן אמרו (איוב יג) גם הוא לי לישועה כי לא לפניו חנף יבוא.

כתוב אחד אומר (דברים ו) ואהבת את י"י אלהיך וכתוב אחד אומר (שם) את י"י אלהיך תירא ואותו תעבוד. עשה מאהבה ועשה מיראה. עשה מאהבה שאם באת לשנוא דעת שאת אוהב ואין אוהב שונא. עשה מיראה שאם באת לבעט אין ירא מבעט.

שבעה פירושין הן. פרוש שכמי. פרוש ניקפי. פרוש קיזי. פרוש מנכייה. פרוש אדע חובתי ואעשנה. פרוש יראה. פרוש אהבה.

פרוש שכמי. טעין מצותיה על כתפיה...

פרוש ניקפי. אקיף ליאומר להקב"ה תן לי מעות בהקפה ואז אתן "צדקה" ואנא עבד מצוה.

פרוש קיזי. עבד חדא חובה וחדא מצוה ומקזז הדא עם הדא.

פרוש מנכייה. מאן דאית לי מה אנא מנכי עביד מצוה.מה שיש לי אני מזיק ועושה מצווה!!(כאילו הוא "מפסיד" כ"כ)

פרוש אדע חובתיי ואעשנה. איידי חובתא עבדית, דנעביד מצוה דכוותה?איזה עבירה עשיתי שאעשה מצווה כמותה...

פרוש יראה כאיוב.

פרוש אהבה כאברהם. אין לך חביב מכולן אלא פרוש אהבה כאברהם. אברהם עשה יצר רע טוב ומה טעמא (נחמיה ט) ומצאת את לבבו נאמן לפניך. אמר רבי אחא והפשיר עמו (שם) וכרות עמו הברית. אבל דוד לא היה יכול בו והרגו בלבבו מה טעמא (תהלים קט) ולבי חלל בקרבי.

רבי עקיבה הוה מותדין דנוהו למיתה קומי טונוסטרופוס הרשע. אתת ענת דקריאת שמעהגיע עת ק"ש שרי קרי וגחךהתחיל לקרות ולצחק. אמר ליה סבא סבא או חרשמכשף את, או מבעט בייסורין את. אמר ליה תיפח רוחיה דההוא גברא לא חרש אנא ולא מבעט בייסורין אנא. אלא כל ימיי הייתי קורא את הפסוק הזה ואהבת את י"י אלהיך בכל לבבך ובכל נפשך ובכל מאודך.ריחמתיה בכל לבי. ורחמתיה בכל ממוני. ובכל נפשי לא הוות בדיקה לי. וכדון דמטת לי בכל נפשי ואתת ענתה דקרית שמע ולא אפלגית עליה, בגין כן אנא קרי שמע וגחך!

נחמיה עמסוני ששימש את רבי עקיבה עשרים ושתים שנה הוא היה אומר אתים גמין ריבויין. אכין ורכין מיעוטין. אמר ליה מהו דין דכתיב (דברים ו) את יי אלהיך תירא וגו'. אמר ליה אותו ואת תורתו:

הלכה ו משנה אמר רבי יהושע מי יגלה עפר מעיניך רבן יוחנן בן זכאי שהיית דורש כל ימיך שלא עבד איוב את המקום אלא מיראה שנאמר (איוב א) איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע והרי יהושע תלמיד תלמידך לימד שמאהבה עשה:

גמרא אימתי היה איוב? רבי שמעון בן לקיש בשם בר קפרא בימי אברהם אבינו היה הדא היא דכתיב (איוב א) איש היה בארץ עוץ איוב שמו. וכתיב (בראשית כב) את עוץ בכורו. רבי אבא אמר בימי אבינו יעקב היה ודינה היתה אשתו הדא הוא דכתיב (איוב א) כדבר אחת הנבלות תדברי. וכתיב (בראשית לד) כי נבלה עשה בישראל. רבי לוי אמר בימי השבטים היה. הדא הוא דכתיב (איוב טו) אשר חכמים יגידו ולא כחדו מאבותם. רבי יוסי בן חלפתא אמר בירידתן למצרים היה ובעלייתן מת. משל לרועה שבא זאב ונזדווג לצאנו מה עשה העמיד תייש אחד לנגדו. הדא הוא דכתיב (איוב טז) יסגירנו אל עויל ועל ידי רשעים ירטני. תני ר' ישמעאל איוב מעבדי פרעה היה ומגדולי פמילייא שלו היה הדא הוא דכתיב (שמות ט) הירא את דבר י"י וגו'. וכתיב ביה (איוב א) איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע. רבי יוסי בר יהודה אומר בימי שפוט השופטים היה. הדא הוא דכתיב (איוב כז) הן אתם כולכם חזיתם ולמה זה הבל תהבלו. חזיתם מעשה דורי. שהיו נוטלין מעשר בגרנות (הושע ט) אהבת אתנן על כל גרנות דגן. רבי שמואל בר נחמן בשם רבי יונתן בימי מלכות שבא היה שנאמר (איוב א) ותפל שבא ותקחם. רבי נתן אמר בימי כשדים היה שנאמר (שם) כשדים שמו שלשה ראשים. רבי יהושע בן קרחה אמר בימי אחשורוש היה שנאמר (אסתר ב) יבקשו למלך נערות בתולות טובות מראה. וכתיב (איוב מב) ולא נמצא נשים יפות כבנות איוב. רבי יהושע בן לוי אמר מעולי גולה היה. רבי יוחנן אמר מעולי גולה היה וישראל היה. לפום כן רבי יוחנן למד ממנו הילכות אבל. (איוב א) ויקם איוב ויקרע את מעילו. רבי יהודה בן פזי בשם ר' יוחנן מיכן שאבל צריך לקרוע מעומד. תני ר' חייה היה לי בעולמי גוי אחד צדיק ונתתי לו שכרו ופטרתיו מעולמי. רבי שמעון בן לקיש אמר איוב לא היה ולא עתיד להיות. מחלפה שיטתיה דר' שמעון בן לקיש. תמן אמר רבי שמעון בן לקיש בשם בר קפרא בימי אברהם אבינו היה והכא הוא אמר הכין אלא הוא היה וייסורין לא היו. ולמה נכתבו עליו אלא לומר שאילולי באו עליו היה יכול לעמוד בהן.

דרש רבי עקיבה (איוב לב) ויחר אף אליהוא בן ברכאל הבוזי משפחת רם אליהוא זה בלעם בן ברכאל שבא לקלל את ישראל ובירכן (דברים כב) ולא אבה י"י אלהיך לשמוע אל בלעם הבוזי שהיתה נבואתו בזויה (במדבר כד) נופל וגלוי עינים ממשפחת רם (במדבר כג) מן ארם ינחני בלק אמר לו ר' אלעזר בן עזריה אין=אים הוא הוא כבר כסה עליו המקום ואין לית הוא עתיד להתוכח עמך!! אלא אליהוא זה יצחק בן ברכאל בן שבירכו האל שנאמר (בראשית כד) ויברכהו י"י. הבוזי שביזה כל בתי ע"ז בשעה שנעקד על גבי המזבח ממשפחת רם בן אברם

משה כתב חמשה ספרי תורה וחזר וכתב פרשת בלק ובלעם וכתב ספרו של איוב (איוב א)

איש תם וישר וירא אלהים וסר מרע אמר רבי תחליפא קיסרייא שהיה וותרןבממונו אמר ליה רבי זעירא ומאן דלית הוא וותרן לית הוא כשר?! אלא שהיה מוותר על קללתו:

מסכת סוטה פרק ו

הלכה א משנה מי שקינא לה ונסתרה אפילו שמע מן העוף הפורח יוציא ויתן כתובה דברי רבי אליעזר, רבי יהושע אומר משישאו ויתנו בה מוזרות כלבנה:

גמרא רבי יוחנן בשם רבי ינאי כל ההן פירקא משהתרה בה ואמר לה אל תיסתרי עם איש פלוני. משקינא לה ונסתרה. ר' שמעון בן לקיש אמר אפי' לא נסתרה.

אמר רבי זעירא קומי ר' יסא לא דר"ש בן לקיש פליג, אלא סבר כההן תנייא והוא מיקל בעידי סתירה=*ר' אליעזר 1:1*

אנן תנינן מחלוקת. אית תניי תני סתם.*לא גרס' דברי ר"א--ואכ הלכה כר"א*

אמר רבי זעירא קומי רבי מנא: לא על מה דרבי אליעזר אמר רבי יושוע פליג. אלא בגין דתנינן ר' יהושע אומר עד שישאו ויתנו בה מוצרות בלבנה.*???מר אמר חדא ומר אמר חדא*

רבי אבא מרי בעי תמן א"ר חזקיה רבי אבהו בשם ר' אלעזר כל מקום ששנה ר' מחלוקת וחזר ושנה סתם הלכה כסתם, וכא הוא אמר הכין*???איך קיי"ל כר' יהושע אי גרס' סתם!*

אנן תנינן מוצרות. אית תניי תני מוזרות. מאן דמר מוצרות מצרן עמר twist wool. ומאן דמר מוזרות שזרן כיתן.*טווית פשתן*

מה נן קיימין?*מה שמע "מוזרות בלבנה"?* אין בהן דשמע ולא ידע מן מאן שמע כעוף הפורח הוא! ואין בהן דשמע וידע ממאן שמע, כעד מפי עד הוא. אלא כן אנן קיימין: פלוני מפלוני, ופלוני מפלוני, מילה דלית בה תימליוסים=*דבר שאין לו"יסוד"*

הלכה ב משנה אמר עד אחד אני ראיתיה שנטמאה לא היתה שותה ולא עוד אלא אפילו עבד אפילו שפחה הרי אלו נאמנין אף לפוסלה מכתובתה

חמותה ובת חמותה וצרתה ויבמתה ובת בעלה הרי אלו נאמנות. לא לפוסלה מכתובתה אמרו אלא שלא תשתה:

גמרא (במדבר ה) ועד אין בה. אין לי אלא עד מניין אפילו עבד אפילו שפחה ת"ל ועד אין בה מכל מקום. וכר' ישמעאל דרבי ישמעאל אמר כל מקום שנאמר בתורה עד סתם הרי אילו בכלל שני עדים עד שיפרש הכתוב שהוא עד אחד. אשכח תני רבי ישמעאל אומר שני עדים*דווקא שני עדי טומאה אינה שותה!!.*

מתניתא משהודה רבי טרפון לרע"ק. דתני רבי טרפון אומר עד אחד נאמן לטמאותה ואין עד אחד נאמן להפסידה מכתובתה. רבי עקיבה אומר כשם שעד אחד נאמן לטמאותה. כך עד אחד נאמן להפסידה מכתובתה. אמר לו רבי טרפון איכן מצינו עד אחד בממון כלום. אמר לו רבי עקיבה ואיכן מצינו עד אחד באשת איש כלום. אלא כשם שעד אחד נאמן לטמאותה. כך עד אחד נאמן להפסידה מכתובתה. חזר רבי טרפון להיות שונה כרבי עקיבא.****

ר' בון בר חייה בעי חמותה שאמרה אני ראיתי שניטמאת, ובא אחד ואמר אני ראיתיה שניטמאת, מה בא להעיד? אם להשקותה=*שלא להשקותה* כבר נראית שלא לשתות! אלא לא בא אלא להפסידה מכתובתה, שאין מפסידין ממון על פי עד אחד!

רבי יוסי בעי שמע מן העוף הפורח אני ראיתיה שנטמאת את אמר לא היתה שותה. ובא אחד ואמר אני ראיתי שניטמאת. מה בא להעיד אם להשקותה, כבר נראית שלא לשתות! אלא לא בא אלא להפסידה מכתובתה שאין מפסידין ממון ע"פ עד א'!

ממה דר"י אמר פלוני אכל חלב והתריתי בו אינו לוקה. אמר לו אחד חלב הוא, והתרו בו שנים לוקה. ועיקר עידותו לא בעד אחד הוא?! ממה דר' יודה אומר פלוני נזיר וניטמא היתריתי בו אינו לוקה. אמר לו אחד נזיר אתה והיה נוהג בנזירות על פיו, שתה יין וניטמא למתים התרו בו שנים לוקה. ועיקר עדותו לא בעד אחד הוא?! ממה דר' מנא אמר, פלנית כהנת, וזינת ובא עליה בעלה ובעלה כהן, והתריתי בו אינו לוקה. נסתרה בפני שנים אמר אחד אני ראיתיה שניטמאת ובא בעלה עליה כהן התרו בו שנים לוקה. עיקר עדותו לא בעד אחד הוא?!*וה"ה להנ"ל מכיון שעיקר עדותן להפסיד ממון—אין עד אחד נאמן!*

הלכה ג משנה שהיה בדין, ומה אם עדות הראשונה=*סתירה* שאינה אוסרה איסור עולם אינה מתקיימת בפחות משנים, עדות האחרונה=*טו'* שהיא אוסרתה איסור עולם אינו דין שלא תתקיים בפחות משנים! תלמוד לומר (במדבר ה) ועד אין בה כל שיש בה אפי*"מקצת ע"ד סגי כדיי לטמאות*

קל וחומר לעדות הראשונה מעתה, ומה אם עדות האחרונה שהיא אוסרתה איסור עולם הרי היא מתקיימת בעד אחד, עדות הראשונה שאין אוסרתה איסור עולם אינו דין שתתקיים בעד אחד! תלמוד לומר (דברים כד) כי מצא בה ערות דבר ולהלן הוא אומר (דברים יט) על פי שנים עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר מה דבר האמור להלן על פי שנים עדים אף דבר האמור כאן על פי שנים עדים:

גמרא עדות הראשונה זו סתירה עדות האחרונה זו טומאה.

מתניתא דרבי יהושע דרבי יהושע אמר מקנא מתרה לה על פי שנים ומשקה לה על פי שנים. אמר רבי מנא ואפי' כאהן תנא אתייא היא. דתני רבי יוסי בי רבי יהודה אומר משום רבי לעזר מקנא לה על פי עד אחד או על פי עצמו. ומשקה על פי שנים:

הלכה ד משנה עד אומר ניטמאת ועד אומר לא ניטמאת, אשה אומרת ניטמאת ואשה אומרת לא ניטמאת, היתה שותה.

עד אומר ניטמאת ועדים שנים אומרים לא ניטמאת, היתה שותה.

שנים אומרים נטמאת ואחד אומר לא ניטמאת, לא היתה שותה:

גמרא גידול בר מיניימין בשם רב: כל מקום שהכשירו עדות האשה באיש, האיש מכחיש את האשה, והאשה מכחשת את האיש. ניתני עד אחד אמר ניטמאת, ואשה אמרה לא ניטמית. אשה אמרה ניטמית, ועד אמר לא ניטמאת! תניי דבית רבי כן

תני בשם רבי נחמיה: הולכין אחר רוב עדות. היך עבידה? שתי נשים ואשה אחת, עשו אותה כשני עדים ועד אחד. הדא דתימר באשה ונשים. אבל אם היו מאה נשים ועד אחד, כעד בעד אינון.

רב אדא בר אחוה אמר עד אחד נאמן לטמותה. אין עד אחד נאמן להפסידה מכתובתה. אמר רב חסדא מה טעם אמרו עד אחד נאמן לטמותה? מפני שרגלים לדבר.

עד נגד עד מהו?(לא גרס רישא דמתני')שמעון בר בא בשם רבי יוחנן: כאן לא היתה שותהדכ"מ שהאמינה תורה ע"א, ה"ה כשניים, ובעגלה ערופה היו עורפין. רב אמר היתה שותה.

מתניתא פליגא על רב: עד אחד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת, היתה שותה. הא בעד אחדשאומר לא נטמאת לא היתה שותה! פתר לה בפסולי עדותכשכת השניים(האומרים לאן) פסולים,והו"ל כעד בעד!! ואין בפסולי עדות אמור סיפא! שנים אומרים ניטמאת, ועד אחד אומר לא נטמאת, לא היתה שותה, הא עד בעדדהא אמרת דב' פסולין כחד כשר דמי! לא היתה שותה! והיך רב אמר היתה שותה?

רבי יוחנן אמר לא היתה שותה. מתניתא פליגא על ר' יוחנן שנים אומרים ניטמאת ועד אמר לא ניטמאת לא היתה שותה, הא עד בעד היתה שותה! פתר לה בפסולי עדות(השניים שאומרים נטמאת הם פסולין ודמי לעד נגד עד). ואין בפסולי עדות אמור ראשה! עד אומר נטמאת ושנים אומרים לא נטמאת היתה שותה, הא עד בעד היתה שותה! היך רבי יוחנן אמר לא היתה שותה?

אמרין בשם ר' שמואל בפסולי עדות היא מתניתא.

*******סוגיא זו הגהתי ולא נתבררה כ"צ*****

אמרין בשם רבי שמואל בסתירה אחרת היא מתניתא.

רבי זעירא בעא קומי רבי מנא מהו "בסתירה אחרת היא מתניתא"? אמר ליה כן אמר ר' יוחנן בשם רבי ינאי כל ההן פירקא משקינא לה ונסתרההורק "אחר" שיש "כבר" עדי סתירה, מהני עד אחד לטו'!!

נסתרה בפני שנים, אמר עד אחד אני ראיתיה שנטמאת בתוך כדי סתירה, יש כאן סתירה ואין כאן טומאהשניהם מעידין על שעה מיוחד של סתירה— אבל עדות הטו' ל"מ, כיון שאינו "אחר" הסתירה.

לאחר כדי סתירה, אין כאן סתירה ואין כאן טומאה.שאין כאן שני עדים מעידין על שעה אחת

היו שלשה, אחד אומר אני ראיתיה שנטמאת בתוך כדי סתירה- יש כאן סתירה ואין כאן טומאה.דהא'טומאה'אחר' סתירה בעינן

לאחר כדי סתירה- יש כאן סתירה ויש כאן טומאה.שניים מעידין על סתירה-'ואחריהם' מעיד אחד על הטו' *********עכ הגה

היו שלשה, אחד אומר אני ראיתיה שלא ניטמאת בתוך כדי סתירה לדבריו טהורה היא! ושניים האחרים מעידין רק על סתירה, מה את עבד לה? כעדות שבטלה מקצתה בטלה כולהואינה שותה וטהורה היא או תתקיים העדות בשאר? אמר רבי אבמרי מכיון=אעפ דאת מר בעידות שבטלה מקצתה בטלה כולה, מודה הוא הכא שתתקיים העדות בשאר מפני שרגלים לדבר:

מסכת סוטה פרק ז ליל ששי וירא תשעג

הלכה א משנה אילו נאמרין בלשונם=בכל לשון פרשת סוטה ווידוי מעשר וקרית שמע ותפילה וברכת המזון ושבועת העדות ושבועת הפיקדון:

גמרא כתיב (במדבר ה) ואמר הכהן לאשה בכל לשון שהיא שומעת דברי רבי יאשיה. אמר ליה רבי יונתן ואם אינה שומעת ולמה היא עונה אחריו אמן?! כ פשיטא אלא שלא יאמר לה על ידי תורגמן.

רבי יוחנן בשם ר' לעזר בי ר' שמעון לא מצינו שדיבר המקום עם אשה אלא עם שרה בלבד=ויאמר לא כי צחקת. והא כתיב (בראשית ג) אל האשה אמר הרבה ארבה וגו'. אמר רבי יעקב דכפר חנין ע"י התורגמן. והא כתיב (בראשית כה) ויאמר י"י לה שני גוים בבטנך א"ר בא בר כהנא הדיבור נפלה לה indirectly . אמר רבי בירי כמה כירכורי כירכורים הקב"ה מתאוה לשמוע שיחתן של צדקניות (בראשית יח) ויאמר לא כי צחקת.סיבב כל מיני סיבובים כדיי לדבר

וידוי מעשר כתיב (דברים כו) וענית ואמרת. וקרית שמע דכתיב (דברים טז) ודברת בם. רבי אומר אומר אני קרית שמע אינו נאמר אלא בלשון הקודש מה טעמא (שם) והיו הדברים האלה. רבי לוי בר חיתה אזל לקיסרין שמע קלון קריין שמע אלוניסתין Hellenistic=greek בעא מעכבתוןרצה לעכבם שמע רבי ייסי ואיקפד, אמר כך אומר אני מי שאינו יודע לקרות אשורית לא יקרינה כל עיקר?! אלא יוצא בכל לשון שהוא יודע!

השיב ר' ברכיה הרי מגילת אסתר היה יודע לקרותה אשורית ולעז אינו יוצא בה אלא אשורית ???למה לא קחשיב מתניתין מגילת אסתר?

אמר ר' מנא מגילת אסתר היה יודע לקרותה אשורית ולעז אינו יוצא אלא אשורית, בלעז יוצא בה בלעז. וכן=וכאן יוצא בה בכל לשון שהוא יודע.

ותפילה כדי שיהא יודע לתבוע צרכיו. וברכת המזון כדי שיהא יודע למי מברך. ושבועת העדות ושבועת הפקדון משביעין אותו בלשונו. השביען שלא בלשונן ואמרו אמן הרי אילו חייבין. כהדא דתני שבועת הדיינין כתניין שבלבנו לא כתניין שבלבכם. אמר רבי יודן חזקה כתניין שבלבנו הוא

משביעו. ולמה הוא מתנה עמו? מפני הדיוטות שלא יאמרו יש תניין בשבועת. תני רבי חנניה קומי ר' מנא והא כתיב (דברים כט) כי את אשר ישנו פה עמנו עומד היום. מה שמע מינה. אמר ליה הדורות הבאים אחרינו אין בלבם תניי=*אמתלא וכו'*:****

הלכה ב משנה ואילו נאמרים בלשון הקודש: מקרא הביכורים וחליצה ברכות וקללות ברכת כהנים וברכת כהן גדול ופרשת המלך ופרשת עגלה ערופה ומשוח מלחמה בשעה שהוא מדבר אל העם

מקרא הביכורים כיצד? (דברים כ) וענית ואמרת לפני י"י אלהיך ולהלן הוא אומר (דברים כד) וענו הלוים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם מה ענייה האמורה להלן בלשון הקודש,*יליף מגזת* אף כאן בלשון הקודש

חליצה כיצד? (דברים כה) וענתה ואמרה ככה יעשה לאיש ולהלן הוא אומר וענו הלוים ואמרו מה ענייה האמורה להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש

רבי יהודה אומר "וענתה ואמרה ככה" עד שתאמר בלשון הזה:

גמרא תני בשם ר' יודה כל מקום שנאמר בלשון הזה ענייה ואמירה ככה וכה הרי הוא בל' הקודש. אמר ר' אלעזר בניין אב שבכולן (שמות יט) משה ידבר והאלהים יעננו בקול. התיב ר' חגי והכתיב (בראשית כד) ויען לבן ובתואל! אין תימר ע"י ענייה*???לשון ענייה לא מספיק* והכתיב ויאמרו! אין תימר על ידי אמירה, והכתיב (בראשית כד) מי"י יצא הדבר!*הרי כתיב גם לשון"דיבור"!!!* אין תימר בלשון הקודש והכתיב (בראשית לא) ויקרא לו לבן יגר שהדותא. ואין תימר קודם למתן תורה. הרי פרשת וידוי מעשר הרי הוא לאחר מתן תורה והוא נאמר בכל לשון!

ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יוחנן שלא יהא לשון סורסי קל בעיניך. שבתורה ובנביאים ובכתובים הוא אמור. בתורה כתיב (שם) ויקרא לו לבן יגר שהדותא. בנביאים כתיב (ירמיהו י) כדנה תימרון להון. בכתובים כתיב (דניאל ב) וידברו הכשדים למלך ארמי'. אמר ר' יונתן דבית גוברין ארבעה לשונות נאין להשתמש בהן העולם. ואילו הן לעז לזמר רומי לקרב סורסי לאיליי' עברי לדיבור. ויש אומרים אף אשורי לכתב. אשורי יש בו כתב ואין בו לשון. עברי יש בו לשון ואין בו כתב. בחרו להם כתב אשורי ולשון עברי. ולמה נקרא שמו אשורי שהוא מאושר בכתבו. אמר רבי לוי על שם שעלה בידם מאשור.

כתיב (דברים כז) וענו הלוים ואמרו אל כל איש ישראל קול רם. בקולו של רם. מלמד ששיתף הקב"ה קולו עמהן.

ד"א קול רם המעולה שבקולות. אמר ר' יצחק לא קטון ולא גדול אלא בינוני:

הלכה ג משנה ברכות וקללות כיצד? כיון שעברו ישראל את הירדן ובאו להר גריזים ולהר עיבל שבשומרון שבצד שכם אצל אלוני מורה שנאמר (דברים יא) הלא המה בעבר הירדן ולהלן הוא אומר (בראשית יב) ויעבר אברם בארץ עד מקום שכם עד אלון מורה מה האלון מורה האמורה להלן שכם אף אלון מורה האמור כאן שכם:

גמרא הלא המה בעבר הירדן= מן הירדן ולהלן. אחרי דרך מבוא השמש מקום שהחמה שוקעת. בארץ הכנעני היושב בערבה מול הגלגל אצל אלוני מורה זה הר גריזים והר עיבל שבין הכותים דברי רבי יהודה. רבי אליעזר אומר אין זה הר גריזים והר עיבל של כותים שנא' הלא המה בעבר הירדן- סמוך הירדן . אחרי דרך מבוא השמש. מקום שהחמה זורחת. בארץ הכנעני אילו בין החוי. היושב בערבה אילו בין ההרים. מול הגלגל- אין כאן גלגל. אצל אלוני מורה- אין כאן אלוני מורה. מה מקיים ר' אלעזר הר גריזים והר עיבל? שתי גבשושיות עשו וקראו זה הר גריזים וזה הר עיבל!

על דעתיה דרבי יהודה מאה ועשרים מיל הלכו באותו היום. על דעתיה דרבי אליעזר לא זזו ממקומן.

תני רבי אליעזר בן יעקב אומר לא בא הכתוב אלא להשוות להן אתה דרך ולומר בדרך ילכו ולא בשדות. ביישוב ילכו ולא במדבר. בערבה ילכו ולא בהרים. אמר ר' אלעזר בר' שמעון נמייתי=*אמרתי* לסופרי כותים זייפתם תורתכם ולא הועלתם לעצמיכם כלום. שכתבתם בתורתכם אצל אלוני מורה שכם. והלא ידוע שהוא שכם אלא שאין אתם דורשין לגזירה שוה ואנו דורשין לגזירה שוה. נאמר כאן אלוני מורה ונאמר להלן אלוני מורה. מה אלוני מורה האמור להלן שכם אף אלוני מורה האמור כאן שכם.

וכדר' ישמעאל דר' ישמעאל אמר כל ביאות שנאמרו בתורה לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו. שבע שכיבשו ושבע שחילקו. ודכוותה לא נאמרו ברכות וקללות אלא לאחר ארבע עשרה שנה. התיב ר' חנניה קומי ר' מנא והכתיב (דברים כז) והיה בעברכם את הירדן תקימו את האבנים האלה. אמר ליה אבנים הקימו אותן מיד ברכות וקללות לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו:

הלכה ד משנה ששה שבטים עלו לראש הר גריזים וששה שבטים עלו לראש הר עיבל והכהנים והלוים והארון עומדין מלמטה באמצע. הכהנים מקיפין את הארון והלוים את הכהנים וכל ישראל מיכן ומיכן שנאמר (יהושע ח) וכל ישראל וזקניו ושוטריו עומדים מזה ומזה לארון וגו'

הפכו פניכם כלפי הר גריזים ופתחו בברכה ברוך האיש אשר לא יעשה פסל ומסכה תועבת י"י מעשה ידי חרש ולא שם בסתר והיו אילו ואילו עונין ואומרים אמן. הפכו פניהן כלפי הר עיבל ופתחו בקללה (דברים כז) ארור האיש אשר יעשה פסל ומסכה תועבת י"י וגו' והיו אילו ואילו עונין ואומרים אמן עד שגומרין ברכות וקללות:

גמרא תני רבי אומר אי אפשר לומר לוי למעלן שכבר נאמר לוי למטן אי אפשר לומר לוי למטן שכבר נאמר לוי למעלן מעתה זקני כהונה ולויה למטן ושאר כל השבט למעלן. רבי שמעון אומר אי אפשר לומר לוי למעלן שכבר נאמר לוי למטן ואי אפשר לומר לוי למטן שכבר נאמר לוי למעלן. אמור מעתה הראוי לשרת למטה ושאר כל השבט למעלה. ר' שמעון אומר שמעון ולוי מה שמעון כולו למעלה אף לוי כולו למעלה. מה מקיים הדין תנייה נגד הכהנים הלוים כיי דאמר רבי יהושע בן לוי בעשרים וארבעה מקומות נקראו הכהנים לויים וזה אחד מהן. (יחזקאל מד) והכהנים הלוים בני צדוק.

אֵלֶּה יַעַמְדוּ לְבָרֵךְ אֶת-הָעָם, עַל-הַר גְּרִזִים, בְּעָבְרְכֶם, אֶת-הַיַּרְדֵּן: שִׁמְעוֹן וְלֵוִי וִיהוּדָה, וְיִשָּׂשכָר וְיוֹסֵף וּבִנְיָמִן.

וְאֵלֶּה יַעַמְדוּ עַל-הַקְּלָלָה, בְּהַר עֵיבָל: רְאוּבֵן גָּד וְאָשֵׁר, וּזְבוּלֻן דָּן וְנַפְתָּלִי

יכול אילו שבהר גריזים???*כהנים הסמוכים להר גריזים* היו אומרים ברכות ואילו שבהר עיבל היו אומרים קללות? תלמוד לומר (יהושע ח) הברכות והקללות אילו ואילו היו אומרים ברכות וקללות. יכול משהיו אומרים הברכות היו אומרים הקללות. ת"ל (דברים ל) הברכה והקללה. ברכה אחת וקללה אחת. יכול אילו שבהר גריזים היו עונין אחר הברכות אמן. ואילו שבהר עיבל היו עונין אחר הקללות אמן תלמוד לומר (דברים כז) וענו כל העם ואמרו אמן. אילו ואילו היו עונין אחר הברכות ואחר הקללות אמן. הא כיצד בשעה שהיו אומרים ברכות היו הופכין פניהן כלפי הר גריזים. ובשעה שהיו אומרים קללות היו הופכין פניהן כלפי הר עיבל.

ברוך בכלל וברוך בפרט. ארור בכלל וארור בפרט. שש עשרה בריתות על כל דבר ודבר. ללמוד וללמד לשמור ולעשות*הרי 4X4* וכן בהר סיני וכן בערבות מואב. ר' שמעון היה מוציא של הר גריזים ושל הר עיבל ומביא של אהל מועד תחתיהן. וכן היה ר' שמעון אומר אין כל דבר ודבר מן התורה שאין כרות עליו חמש מאות ושבעים ושש בריתות. שתים עשרה בברוך ושתים עשרה בארור. ושתים עשרה בכלל ושתים עשרה בפרט. הרי ארבעים ושמונה בריתות ללמוד וללמד לשמור ולעשות הרי מאה ותשעים ושנים בריתות. וכן בהר סיני וכן בערבות מואב הרי חמש מאות ושבעים ושש בריתות *12*4*4*3*. רבי שמעון בן יהודה איש כפר אמום אומר משום רבי שמעון שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים. רבי אומר אם כדברי ר' שמעון בן יהודה איש כפר אמום שאמר משום רבי שמעון אין כל דבר ודבר מן התורה שאין כרות עליו ארבעים ושמונה פעמים על כל פעם ופעם שש מאות אלף ושלשת אלפים וחמש מאות וחמשים.

עד כדון דברים שנכללו ונפרטו. דברים שנכללו ולא נפרטו?*לא כל המצוות כתובים בכלל ופרט?* אמר ליה כן אמר רבי יוחנן משום רבי שמעון כל שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד. לא ללמד על עצמו יצא אלא ללמד על הכלל כולו יצא. אמר ליה לא בדבר אחד. דילמא בשני דברים והכא בשני דברים אנן קיימין!*כיון שנכתבו 12 דברים בכלל ופרט הרי דווקא אלו!!* אמר רבי תנחומא מכיון דכתיב בסוף אמן כמי שכולו דבר אחד.

כתיב (דברים כז) ארור אשר לא יקים את דברי התורה הזאת. וכי יש תורה נופלת? שמעון בן יקים אומר זה החזן שהוא עומד*ועושה "הגבהה" כמו שאנו עושין*. רבי שמעון בן חלפתא אומר זה הבית שלמטן=*בית הנשיא* דאמר רב חונה רב יהודה בשם שמואל עלה דבר הזה קרע יאשיהו ואמר עלי להקים. ר' אחא בשם רבי תנחום ברבי חייה למד ולימד ושמר ועשה והיתה ספיקה בידו להחזיק ולא החזיק הרי זה בכלל ארור. ר' ירמיה בשם רבי חייה בר בא לא למד ולא לימד ולא שמר ולא עשה ולא היתה ספיקה בידו להחזיק והחזיק הרי זה בכלל ברוך!! ואמר רבי חנה רבי ירמיה בשם רבי חייה עתיד הקב"ה לעשות צל לבעלי מצות בצילה של בעלי תורה. מאי טעמא (קהלת ז) כי בצל החכמה בצל הכסף. ואומר (משלי ג) עץ חיים היא למחזיקים בה.

מה ת"ל ו"ה"חציו? אלא מלמד שמעוטין בהר גריזים ומרובים בהר עיבל. למה שאין שבטו של לוי כולו שם, שאם היה כל שבט לוי כולו שם היו שוין. רבי שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן אילו היה כל שבטו של לוי שם לא היו שוין, למה שכבר נפלו משבטו של שמעון עשרים וארבעה אלף בשיטים! אמר רבי יוסי בי רבי בון אילו היה כל שבטו של לוי שם היו שוין למה שלא בא משבט ראובן וגד אלא ארבעים אלף חלוצי צבא!

*???*כהנא אמר כשם שהן חולקין כאן כך הן חולקין בתחילת החומש השני. אית תניי תני כשם שהן חולקין כאן כך הן חולקין בדגלים. *???חילוק אבני איפוד כחילוק: ריש שמות-דגלים-הרים*

בני לאה מיכן. ובני רחל מיכן. חד מיכן וחד מיכן, ובני השפחות באמצע. אמר רבי מתניה טעמיה דהדין תנייה (ישעיהו מח) שמע אלי יעקב עבדי וישראל מ"קוראי" מה התקרה הזו עובייה דהן גבי קוטנה דההן, ועיבי' דהן, גבי קוטנה דההן..the bne hashfochos are "sandwiched bet. Bne leah and rochel" the way you place beams one next to the other-wide end of A next to narrow end B next to wide end C---the narrow ends are sandwiched between two wide ones—to protect it!

אית תניי תני כשם שהן חלוקין כאן*במעמד ההרים* כך הן חלוקין באבני אפוד. במלואותם- כדי שיהיו עשרים וחמשה מיכן ועשרים וחמשה מיכן. [והלא אינן אלא ארבעים ותשעה? אמר רבי יוחנן בנימין דותולדותם מלא. אמר רבי יודה בר זבידא יהוסף מלא (תהלים פא) עדות ביהוסף שמו] והלא אינן אלא עשרים ושלשה מיכן ועשרים ושבעה מיכן? אמר ר' יוחנן בנימין היה חציו. בן מיכן. ימן מיכן. אמר ר' זבידא ויאות מי כתיב (שמות כח) ששה שמותם לא. אלא משמותם! "מ"שמותם ולא כל שמותם. הראשונים נכתבין מימינו של כהן גדול משמאלו של קורא. והאחרונים נכתבין משמאלו של כהן גדול מימינו של קורא. הראשונים אינן נכתבין על סדר, שיהודה מלך, האחרונים נכתבין על סדר:

הלכה ה משנה ואח"כ הביאו את האבנים ובנו את המזבח וסדום בסיד וכתבו עליהם את כל דברי התורה הזאת בשבעים לשון שנאמר (דברים כז) באר היטב

ונטלו את האבנים ובאו ולנו במקומן:

גמרא תני על אבני המלון נכתבו, דברי רבי יודה. רבי יוסי אומר על אבני המזבח נכתבו. מאן דמר על אבני המלון נכתבו, בכל יום ויום אומות העולם משלחין נוטריהון ומשיאין את התורה שהיתה כתובה בשבעים לשון. מאן דמר על אבני המזבח נכתבו, לא לשעה היו ונגנזו?!*ואיך העתיקו התורה ביום אחד?* עוד הוא מעשה נסים. נתן הקב"ה בינה בלב כל אומה ואומה והשיאו את התורה שהיתה כתובה בשבעים לשון.

מאן דמר על אבני המלון נכתבו, ניחא (דברים כז) ושדת אותם בשידכדיי *שיתקיים זמן רב כסוהו בסיד.* מאן דמר על אבני המזבח נכתבו, מה מקיים ושדת אותם בשיד? בין כל אבן ואבן. רבי שמואל בר נחמני בשם ר' יוחנן (ישעיהו לג) והיו עמים משרפות סיד. מסיד, נטלו איפיפסין verdict שלהן מיתה. רבי אבא בר כהנא בשם רבי יוחנן (ישעיהו ס) והגוים חרוב יחרבו. מחורב, נטלו איפיפסין שלהן מיתה.

נמצאת אומר שלשה מיני אבנים הן: אבני המלון. ואבנים שהניח יהושע תחת כפות רגלי הכהנים. ואיסטליות=*אבנים* שנתן להן משה. אמר רבי חנינן פשיט לן ארבעה מיני אבנים הן. אמר רבי סימון בר זביד ויאות! אין תימר אבני המלון לשעה היו ונגנזו???*כל שהם הם אבני מזבח!* אין תימר אבנים שהקים יהושע תחת כפות רגלי הכהנים משוקעות היו במים. אין תימר איסטליות שנתן להן משה כבר נכנסו עמהן לארץ*לא הניחום שם, לאומות שיעתיקו*. אלא כן אנן קיימין באבנים שהקים להן יהושע על גב הירדן*כתבו התורה*.

תני ר' יודה בר אלעאי אומר אבא חלפתא ורבי אלעזר בן מתיה וחנינה בן חכינאי עמדו על אותן האבנים ושיערום, כל אחת ואחת משוי ארבעים סאה. מיכן את למד כמה היה באשכול. כתיב (יהושע ד) והרימו לכם איש אבן אחת על שכמו. לא דמי ההוא דטען מן ארעא לכתפי' לההוא דטען מארעא לארכובתיה ומן ארכובתיה לכתפיה. לא דמי ההוא דטען מן ארעא לארכובתיה ומן ארכובתיה לכתפיה, לההוא דאוחרן תלי ליה. לא דמי ההוא דאוחרן תלי ליה לההוא דטעין בתריין.*צא וחשוב כמה כבדה משוי הפירות!!*

כתיב (במדבר יג) איש אחד לשבט על דעתיה דרבי עקיבה דו אמר לשונו' רבויים הן עשרים וארבעה היו*מספר המרגלים. ששה עשר באשכול ושמנה בתאנים ורמוני' ובנושא כלים. ועל דעתיה דרבי ישמעאל דהוא אומר לשונות כפולין הן שנים עשר היו שמונה באשכול וארבעה בתאנים ורימוני' ובנושא כלים. על דעתיה דרבי ישמעאל טורטרין 4 עמודים כזה#לישא תאנים, על דעתיה דר' עקיבה טורטורין וטורטורי טורטורין*כל אחד מתפצל לשנים!!*

*עיין בבלי להבין זאת*כתיב (יהושע ג) ויעמדו המים היורדים מלמעלה קמו נד אחד הרחק מאד מאדם העיר אשר מצד צרתן. אמר ר' יוחנן אדם קרייה, וצרתן קרייה*שמות של שתי עיירות רחוקין זמ"ז 12 מיל!* שנים עשר מיל מזו לזו. מלמד שהיו המים גדושין ועולין כמצד צרתן. וכי איזה קל המים או אדם? המים קלים מאדם תדע לך שהוא כן, אלא מלמד שהיו המים גדושין ועולין כיפין על כיפין! רבי לוי אמר עד לבו של רקיע. תמן אמרין עד בבל. נאמר כאן הרחק ונאמר להלן (מלכים ב כ) מארץ רחוקה מאד באו אלי מבבל.

תני רבי אליעזר בן יעקב אומר יותר משלש מאות מיל היו המים גדושין ועולין כיפין על גבי כיפין עד שראו אותן כל אומות העולם הדא היא דכתיב (יהושע ה) ויהי כשמוע כל מלכי האמורי אשר בעבר הירדן וכל מלכי הכנעני אשר על הים את אשר הוביש ה' את מי הירדן מפני בני ישראל עד עברם וגו'.

אמר רבי שמעון בן לקיש בירדן קיבלו עליהן את הנסתרות. אמר להן יהושע אם אין אתם מקבלין עליכם את הנסתרות המים באין ושוטפין אתכם. אמר רבי סימון בר זבדא ויאות! תדע לך שהוא כן שהרי עכן חטא ורובה של סנהדרין נפלה בעי.

אמר רבי לוי ביבנה הותרה הרצועה, יצתה בת קול ואמרה אין לכם עסק בנסתרות:

הלכה ו משנה ברכת כהנים כיצד? במדינה אומרים אותה שלש ברכות ובמקדש ברכה אחת. במקדש היו אומרים את השם ככתבו ובמדינה ככינוייו. במדינה כהנים נושאין את ידיהם כנגד כתפותיהן ובמקדש על גבי ראשיהן, חוץ מכ"ג שאינו מגביה ידיו למעלה מן הציץ ר"י אומר אף כ"ג מגביה את ידיו למעלה מן הציץ שנאמר (ויקרא ט) וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם

ברכת כהן גדול כיצד? חזן הכנסת נוטל ספר התורה ונותנו לראש הכנסת ראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול כהן גדול עומד ומקבל וקורא עומד וקורא אחרי מות ואך בעשור וגולל את התורה ומניח' בחיקו ואומר יותר ממה שקריתי לפניכם כתוב כאן ובעשור שבחומש הפיקודים קורא אותו על פה ומברך עליה שמונה ברכות על התורה ועל העבודה ועל ההודייה ועל מחילת העון ועל המקדש ועל ישראל ועל הכהנים ושאר תפילה:

גמרא אמר רב חסדא צער גדול היה להן. בכל אתר את אמר הולכין אצל התורה. והכא את אמר מוליכין את התורה אצלן?! אלא על ידי שהן בני אדם גדולים התורה מתעלה בהן. והא תמן*בבבל מויבלין=נושאין* אורית' גבי ריש גלותא! אמר רבי יוסי בי ר' בון על ידי שזרעו של דוד משוקע שם, אינון עבדין לו כמנהג אבהתהון.

תמן תנינן מדלגין בנביא ואין מדלגין מנביא לנביא. ובנביא של י"ב מותר. ואין מדלגין בתורה. ר' ירמיה בשם רשב"ל לפי שאין גוללין ס"ת ברבים. ר' יוסי בעי הגע עצמך שהיתה פרשה קטנה!*למה אסור לדלג כשאין גלילה?* אלא כדי שישמעו ישראל על סדר. והא תנינן וקורא אחרי מות ואך בעשו'! שנייא היא שהיא סדרו של יום. תדע לך דמר רבי שמעון בן לקיש בכל מקום אינו קורא על פה וכא קורא על פה.

רבי יוסי מפקד לבר עולא חזנא דכנישתא דבבלאי, כד דהיא חדא אורייא תוגייל לה לחורי פרוכתא*אם יש רק ס"ת אחד, תגלול אותו אחורי הפרוכת(יש לכסותו,קודם גלילה—עיין ס"ת של אחינו הספרדים ותבין)*. כד אינון תרתיי, תהי מייבל חדא ומייתי חדא.*נושאין אחד למקומו, ושוב מביאין השני*

ומברך עליה שמונה ברכות על התורה- הבוחר בתורה. על העבודה- שאותך לבדך ביראה נעבוד. על ההודיה- הטוב לך להודות. על מחילת העון- מוחל עונות עמו ישראל ברחמים. על המקדש- הבוחר במקדש. ואמר רבי אידי השוכן בציון. ועל ישראל- הבוחר בישראל. ועל הכהנים- הבוחר בכהנים. ועל שאר תפילה- תחינה ובקשה שעמך ישראל צריכין להוושע לפניך ברוך אתה ה' שומע תפילה:

הלכה ז משנה פרשת המלך כיצד? מוצאי י"ט האחרון של חג בשמיני מוצאי שביעי' עושין לו בימה של עץ בעזרה והוא יושב עליה שנאמר (דברים לא) מקץ שבע שנים במועד שנת השמיטה בחג הסוכות בבוא כל ישראל לראות וגו' חזן הכנסת נוטל ספר התורה ונותנו לראש הכנסת ראש הכנסת נותנו לסגן והסגן נותנו לכהן גדול וכהן גדול נותנו למלך והמלך עומד ומקבל וקורא יושב. אגריפס המלך עמד וקיבל וקרא עומד ושיבחוהו חכמים וכשהגיע (דברים יז) ללא תוכל לתת עליך איש נכרי אשר לא אחיך הוא זלגו עיניו דמעות אמרו לו אל תתירא אגריפס אחינו אתה אחינו אתה:

גמרא לא כן תני רבי חייה לא היתה ישיבה בעזרה אלא למלכי בית דוד בלבד. ואמר ר' אמי בשם רבי שמעון בן לקיש אף למלכי בית דוד לא היתה ישיבה בעזרה! תיפתר שסמך לו בכותל וישב לו. והא כתיב (שמואל ב ז) ויבא המלך דוד וישב לפני ה'!*אל' יש ישיבה למלכי-דוד!* אמר רבי אייבו בר נגריי יישב עצמו בתפילה.

תמן תנינן*פסחים* יצאה כת הראשונה ויישבה לה בהר הבית. השניה בחיל. והשלישית במקומה. רבי נחמן בשם רבי מנא מה תנינן ישבה לה במקומה?! עמדה לה במקומה!

תני רבי חנינה בן גמליאל אומר הרבה חללים נפלו באותו היום שהחניפו לו:

הלכה ח משנה וקורא מתחילת אלה הדברים ועד שמע ושמע והיה אם שמוע עשר תעשר וכי תכלה לעשר ברכות וקללות עד שהוא גומר את כולם

ברכות שכהן גדול מברך, המלך מברך, אלא שהוא נותן של רגלים תחת מחילת העון:

גמרא אמר רבי אבהו ולמה קורין עשר תעשר. כי תכלה לעשר? על ידי שיצאו ישראל משביעית לשמינית שלא לשכח את המעשרות. רבי חגיי בעא קומי רבי יוסי ואינו צריך להבדיל?*???בין שנת שביעית לחול!!* אמר ליה כבר הבדיל מראש השנה:

מסכת סוטה פרק ח יום ששי וירא תשעג

הלכה א משנה משוח מלחמה בשעה שהוא מדבר אל העם בלשון הקודש היה מדבר שנאמר (דברים ב) והיה כקרבכם אל המלחמה ונגש הכהן זה משוח מלחמה ודבר אל העם בלשון הקודש ואמר אליהם שמע ישראל אתם קריבים היום למלחמה על אויביכם על אויביכם ולא על אחיכם לא יהודה על שמעון ולא שמעון על בנימין שאם תפלו בידם ירחמו עליכם:

גמרא משוח מלחמה למה? בגין דכתיב ודיבר. הרי קרית שמע הרי כתיב בה (דברים ו) ודברת בם והיא נאמרת בכל לשון! אלא בגין דכתיב בה אמירה. הרי פרשת וידוי מעשר הרי כתיב בה אמירה והיא נאמרת בכל לשון! אמר רבי חגיי נאמר כאן נגישה. ונאמר להלן (דברים כא) ונגשו הכהנים בני לוי מה נגישה שנאמר להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש. עד כדון כר' עקיבה דו אמר לשונות ריבויים הן*וממילא עגלה ערופה בלה"ק שנ' "וענו ואמרו"*, כרבי ישמעאל דו אמר לשונות כפולין הן?*=דיברה תורה כלשון בנא, אף עֲע אינו בלה̈ק!* אמר רבי חייה בר אבא נאמר כאן נגישה ונאמר להלן (שמות כ) ונגש משה אל הערפל. מה נגישה שנאמר להלן בלשון הקודש אף כאן בלשון הקודש.

לא מסתבר' דלא=אלא. ופקדו שרי צבאות בראש העם. ואחר כך ונגש הכהן ודבר אל העם. מאן די מתקון לון הוא משמע לון!*מן די מתקון=אחר שמתקן אותם*.. אין מקרא אמור על סדר.

בספר*עיר הגבול* את אמר שוטר שומע מפי כהן פרשה, ואומרה בכל לשון. אבל בערכי המלחמה מספקין מים ומזון ומתקנין את הדרכים. רבי חגיי בעי כמה דתימר בספר שוטר שומע פרשה מפי כהן ואומרה לעם בכל לשון. ואמור אף בערכי המלחמה כן? התיב רבי חייה בר אדא לא מסתברא דלא והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם ואחר כך ונגש הכהן ודבר אל העם. אמר ליה מכיון דאת אמר אין מקרא אמור על הסדר לית שמע מינה כלום:

הלכה ב משנה כמה שנאמר להלן (דברי הימים ב כח) ויקומו האנשים אשר נקבו בשמו' ויחזיקו בשביה וכל מערומיה' הלבישו מן השלל על אויביכם אתם הולכין שאם תפלו בידם אין מרחמין עליכם:

גמרא אמר ר' יוחנן כל שאינו כגון אילו*עיין שם בדבה"י, שהיתה ספיקה למחות*, אל ימחה. רבי אחא בשם רבי יוחנן כשם שמצוה לומר על דבר שהוא נעשה. כך מצוה שלא לומר על דבר שאינו נעשה. אמר רבי לעזר כשם שאסור לטהר את הטמא כך אסור לטמא את הטהור. רבי בא בר יעקב בשם רבי יוחנן אם באת הלכה תחת ידך ואין את יודע אם לשרוף אם לתלות לעולם הוי רץ אחר השריפה יותר מן התלייה שאין לך חביב בתורה יותר מפרים הנשרפין ושעירים הנשרפין והן בשריפה. רבי יוסי בעי למידין דבר שאין מצותו לכאן מדבר שמצותו לכאן?!

הלכה ג משנה (דברים כ) אל ירך לבבכם ואל תיראו ואל תחפזו ואל תערצו מפניהם אל ירך לבבכם מפני צהלת סוסים וציחצוח חרבות אל תיראו מפני הגפת התריסין ושפעת הקלגסים על תחפזו מפני קול קרנות ואל תערצו מפני קול צווחה כי ה' אלהיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם הן באין בנצחת בשר ודם ואתם באין בנצחונו של מקום פלשתי' באו בנצחונו של גלית ומה היה בסופו סופו שנפל בחרב והן נפלו עמו אבל אתם אין אתם כן אלא כי ה' אלהיכם ההולך עמכם להלחם לכם עם אויביכם להושיע אתכם זו מחנה הארון:

גמרא כתיב (תהלים יח) מנוגה נגדו עביו עברו- כנגד טומאיות שלהן. עברו- כנגד הכיתי' שלהן. ברד- כנגד בליצטרי' שלהן. וגחלי- כנגד טרמנטן שלהן. אש- כנגד הנפט שלהן. וירעם משמים- כנגד הלפידים שלהן. ועליון יתן קולו- כנגד קול הקרנות שלהן. וישלח חציו- כנגד החיצים שלהן. ויפיצם- מלמד שהיו מפזרין אותן. אמר רבי בא בר כהנא מלמד שהיו עשויין*המצריים בשעת שרדפו אחרי בני ישראל* תיבות תיבות*=כתות כתות* והיו החיצים מפזרין אותן, והברקים מכניסין אותן. ברקים- כנגד החרבות שלהן. ויהמם- הממם ועירבבם והפיל סגנם שלהם. רבי אומר אין לשון הזה ויהמם אלא לשון מגיפה כמה דאת אמר (דברים ז) והמם מהומה גדולה עד השמדם.

(דברים כ) להושיע אתכם זה מחנה הארון. ויש אומרים זה השם שהיה נתון בארון. דתני ר' יודה בן לקיש אומר שני ארונות היו מהלכים עם ישראל במדבר. אחד שהיתה התורה נתונה בו ואחד שהיו שברי הלוחות מונחין בתוכו. זה שהיתה התורה נתונה בתוכו הי' נתון באוהל מועד. הדא היא דכתיב (במדבר יד) וארון ברית ה' ומשה לא משו מקרב המחנה. וזה שהיו שברי הלוחות נתונין בתוכו היה נכנס ויוצא עמהן. ורבנן אמרי אחד הי' ופעם אחת יצא ובימי עלי נשבה. קרייא מסייע להן לרבנין (שמואל א ד) אוי לנו מי יצילנו מיד האלהים האלה מילא דלא חמון מן יומיהון*דבר שלא ראו מימיהם וזה הארון שמעולם לא יצא*. קרייא מסייע לר' יודה בן לקיש (שמואל א יד) ויאמר שאול לאחיה הגישה ארון האלהים. והלא ארון בקרית יערים היה?!*ולא יצא במלחמה!* מאי עבדין לה רבנין? הגישה אלי הציץ. וקרא מסייע לרבי יודה בן לקיש (שמואל ב יא) הארון וישראל ויהודה יושבים בסוכות. והלא ארון בציון היה!*אל' שניים היו!* מה עבדין לה רבנין? "סכך" שהיה בקירוי שעדיין לא נבנה בית הבחירה.

משנגנז הארון נגנז עמו צנצנת המן וצלוחית שמן המשחה ומקלו של אהרן ופרחיו ושקידיו וארגז שהשיבו פלשתים אשם לאלהי ישראל. ומי גנזן יאשיהו. וכיון שראה הכתוב (דברים כח) יולך ה' אותך ואת מלכך. הדא היא דכתיב (דברי הימים ב לה) ויאמר ללוים המבינים לכל ישראל הקדושים לה' תנו את ארון הקודש בבית אשר בנה שלמה בן דוד מלך ישראל אין לכם משא בכתף. אמר אם גולה הוא עמכם לבבל אין אתם מחזירין אותו למקומו אלא עתה עבדו את ה' אלהיכם ואת עמו ישראל. פיטום שמן המשחה (שמות ל) ואתה קח לך בשמים ראש מר דרור חמש מאות וגו' וקדה חמש מאות בשקל הקודש שהן אלף וחמש מאות מנים. ושמן זית הין. שהן שנים עשר לוג שבו היה שולק את העיקרין דברי רבי מאיר. רבי יהודה אומר שולקן היה במים ונותן שמן על גביהן וכיון שהיה קולט את הריח היה מעבירו כדרך שהפטמין עושין הדא היא דכתיב (שם) ועשית אותו שמן משחת קודש. יהיה זה לי לדורותיכם. תני ר' יהודה בי ר' אילעאי אומר שמן משחה שעשה משה במדבר מעשה ניסים נעשה בו מתחילה ועד סוף שמתחילה לא היה בו אלא שנים עשר לוג שנאמר (שם) ושמן זית הין. אם לסוך בו את העצים לא היה מספיק על אחת כמה וכמה שהאור בולע והעצים בולעין. והיורה בולעת. וממנו נמשחו המשכן וכל כליו. השולחן וכל כליו. המנורה וכל כליה. ממנו נמשח אהרן ובניו כל שבעת ימי המילואים. ממנו נמשחו כהנים גדולים ומלכים. מלך בתחילה טעון משיחה מלך בן מלך אינו טעון משיחה שנאמר (שמואל א טז) קום משחהו כי זה הוא. זה טעון משיחה. אין בנו טעון משיחה. אבל כהן גדול בן כהן גדול אפילו עד עשרה דורות טעונין משיחה. וכילו קיים לעתיד לבוא שנאמר שמן משחת קודש יהיה זה לי לדורותיכם. אין מושחין את המלכים אלא על גבי המעיין שנאמר (מלכים א א) והרכבתם את שלמה בני על הפרדה אשר לי והורדתם אותו אל גיחון ומשח אותו שם צדוק הכהן ונתן הנביא וגו'. אין מושחין מלך בן מלך אלא מפני המחלוקת מפני מה נמשח שלמה? מפני מחלוקתו של אדוניה. יהוא מפני יורם. לא כן כתיב קום משחהו כי זה הוא. זה טעון משיחה ואין מלכי ישראל טעונין משיחה?! אלא יהואחז מפני יהויקים אחיו שהיה גדול ממנו שתי שנים. ולא יאשיהו גנזו?! הדא אמרה באפרסמון משחו. אין מושחין את המלכים אלא מן הקרן. שאול ויהוא נמשחו מן הפך שהיתה מלכותן מלכות עוברת. דוד ושלמה נמשחו מן הקרן שהיתה מלכותן מלכות קיימת. אין מושחין כהנים מלכים. אמר רבי יודן ענתודריה על שם (בראשית מט) לא יסור שבט מיהודה. אמר ר' חייה בר אדא על שם (דברים יז) למען יאריך ימים על ממלכתו הוא ובניו בקרב ישראל. מה כתי' בתריה לא יהיה לכהנים הלוים. אמר רבי יוחנן הוא יוחנן הוא יהואחז. והא כתיב (דברי הימים א ג) הבכור יוחנן בכור למלכות. אמר רבי יוחנן הוא צדקיהו. הכתיב (שם) השלישי צדקיהו והרביעי שלום. שלישי לתולדות

ורביעי למלכות. צדקיהו שצידק עליו את הדין. שלום שבימיו שלמה מלכות בית דוד. לא שלום הוה שמיה ולא צדקיהו הוה שמיה אלא מתניה. הדא היא דכתיב (מלכים ב כד) וימלך מלך בבל את מתניה דדו תחתיו ויסב את שמו צדקיהו.

אמר רבי יוחנן באמה של ששה טפחים היה הארון עשוי. מאן תנא אמה של ששה טפחים רבי מאיר היא דתנן רבי מאיר אומר כל האמות היו בבינוניות. על דעתיה דרבי מאיר דאמר באמה של ששה טפחים היה הארון עשוי ארכו של ארון חמשה עשר דכתיב (שמות כה) אמתים וחצי ארכו אמה אשתה ואמה אשתה. ופלגות אמתא תלתא. וארבעה לוחות היו בו שנים שבורים ושנים שלמים. דכתיב (דברים י) אשר שברת ושמת' בארון. והלוחות היו כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים ורחבן שלשה. תן רחבן של לוחות לאורכו של ארון נשתיירו שם שלשה טפחים. תן מהם חצי טפח לכל כותל נשתיירו שני טפחים לספר תורה. תנם לאיסטווה=*איצטבא שמניחין שם ס"ת.* ורחבו של ארון תשעה טפחים דכתיב (שמות כה) אמה וחצי רחבו. אמתא אישתא*שש טפחים*. ופלגות אמתא תלתא. וארבעה לוחות היו בו שנים שבורים ושנים שלימין דכתיב אשר שברת ושמתם בארון. והלוחות היה כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים. ותן ארכן של לוחות לרחבו של ארון. נשתייר שם שלשה טפחים חצי טפח מיכן וחצי טפח מיכן, לשילוט. ומקום שמניחין בו ספר תורה טפחיים.

רבי שמעון בן לקיש אמר באמה של חמשה טפחים היה הארון עשוי. מאן תנא אמה של חמשה טפחים? רבי יהודה. דתנינן תמן רבי יודה אומר אמת הבניין ששה טפחים ושל כלים חמשה. והן ארון כלי הוא! על דעתיה דרבי יודה דאמר של חמשה טפחים היה הארון עשוי ארכו של ארון שנים עשר טפחים ומחצה. דכתיב אמתיים וחצי ארכו. אמתא- חמשה, ואמתא- חמשא, ופלגות אמתא- תרין ופלג. וארבעה לוחות היו בו שנים שלימין ושנים שבורין דכתיב אשר שברת ושמתם בארון והלוחות היו כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים ורחבן שלשה. תן רחבן של לוחות לאורכו של ארון נשתייר שם חצי טפח אצבע לכתלים מיכן, ואצבע לכתלים מיכן. ורחבו של ארון שבעה טפחים ומחצה דכתיב ואמה וחצי רחבו. אמתא- חמשה טפחים, ופלגות אמתא- תרין ופלג. וארבעה לוחות היו בו שנים שלימין ושנים שבורין דכתיב אשר שברת ושמת' בארון. והלוחות היו כל אחד ואחד ארכן ששה טפחים ורחבן שלשה. תן ארכן של לוחות לרחבו של ארון נשתייר שם טפח ומחצה אצבע לכתלים מיכן, ואצבע לכתלים מיכן. וחצי טפח מיכן וחצי טפח מיכן לשילוט*כדיי שיכול לשלוט בו.*

כיצד עשה בצלאל את הארון? רבי חנינה אמר שלש תיבות עשאן שתים של זהב ואחת של עץ ונתן של זהב בשל עץ ושל עץ בשל זהב וציפהו הדא היא דכתיב (שמות כה) וציפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ. מה תלמוד לומר (שם) תצפנו להביא שפתו העליונה. ר"ש בן לקיש אמר תיבה אחת עשאו וציפהו הדא היא דכתיב וצפית אותו זהב טהור מבית ומחוץ. מה תלמוד לומר תצפנו? אמר רבי פינחס להביא בין נסר לנסר.

כיצד היו הלוחות כתובים? רבי חנניה בן גמליאל אומר חמשה על לוח זה וחמשה על לוח זה. ורבנין אמרין עשרה על לוח זה ועשרה על לוח זה. דכתיב (דברים ד) ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת הדברים. עשרה על לוח זה ועשרה על לוח זה. ר"ש בן יוחי אומר עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה דכתיב ויגד לכם את בריתו אשר צוה אתכם לעשות עשרת הדברים. עשרים על לוח זה ועשרים על לוח זה. ר' סימאי אומר ארבעים על לוח זה וארבעים על לוח זה מזה ומזה הם כתובים. טטרגונה.*על 4 רוחותיו*

חנניה בן אחי רבי יהושע אומר בין כל דיבור ודיבור דידוקיה ואותותיה (שיר השירים ה) ממולאים בתרשיש. כימא רבא. רבי שמעון בן לקיש כד הוי מטי להדין קרייא הוה אמר יפה לימדני חנניה בן אחי רבי יהושע. מה הים הזה בין גל גדול לגל גדול גלים קטנים כך בין כל דבר ודבר דיקדוקיה ואותותיה של תורה. אמר רבי תנחומא איתקשיית קומי רבי פינחס אתיא כרבי יודה ולא אתייא כרבי מאיר! מה טעמא דר' יודה? (דברים לא) לקוח את ספר התורה הזה. וכו' על דעתיה דרבי יודה דו אמר איכן ספר תורה היה נתון? כמין גלוסקוס*ארגז קטן* עשו לו מבחוץ והיה ספר תורה נתון בתוכו.

מה טעמא דרבי מאיר? (שמות כה) ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה. על דעתיה דר' מאיר דו אמר אין מוקדם ומאוחר בתורה. (שם) ואל הארון תתן את העדות אשר אתן אליך. ואחר כך ונתת את הכפורת על הארון מלמעלה.

רבי פינחס בשם רבי שמעון בן לקיש תורה שנתן הקב"ה עורה אש לבנה. חרותה אש שחורה. היא אשת ומובללת באש חצובה מאש. נתונה מאש (דברים לג) מימינו אש דת למו:

הלכה ד משנה (דברים כ) ודברו השוטרים אל העם לאמר מי האיש אשר בנה בית חדש ולא חנכו ילך וישוב לביתו וגו' אחד הבונה בית חדש ואחד הבונה בית התבן בית הבקר בית העצים בית האוצרות אחד הבונה ואחד הלוקח ואחד היורש ואחד שניתן לו במתנה:

גמרא אשר בנה בית. אין לי אלא אשר בנה. לקח ירש ניתן לו במתנה מניין? תלמוד לומר האיש מי האיש. מניין הבונה בית התבן בית הבקר בית העצים בית האוצרות מניין? תלמוד לומר אשר בנה מכל מקום. יכול הבונה בית שער ואכסדרה ומרפסת יהא חוזר? תלמוד לומר בית. מה בית מיוחד שהוא בית דירה יצאו אלו שאינן בית דירה יצא בית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות. דתני בית שאין בו ארבע אמות על ארבע אמות פטור מן המעקה ומן המזוזה ומן העירוב ואינו טובל למעשרות. ואין נותנין לו ארבע אמות לפני פתחו. ואין עושין אותו חיבור לעיר. והנודר מן הבית מותר לישב בו. ואינו צמית ביובל ואינו מיטמא בנגעים. ואין הבעלים חוזרין לו במלחמה. מה תלמוד לומר אשר בנה פרט לשנפל ביתו ובנאו. אמר רבי יוסי זאת אומרת המחזיר את גרושתו לא היה חוזר.

יכול הבונה בית בחוצה לארץ יהא חוזר? תלמוד לומר ולא חנכו. את שמצוה לחנכו יצא זה שאינו מצוה לחנכו.

הקדים לו שכרו כמי שחנכו. נתן לו*עתיד ליתן* שכרו לאחר שנים עשר חודש כמי שלא חנכו.

נעלו, אם היה בתוכו חפצים את שדרכו ליבטל עליה כמי שחנכו, ואם לאו כמי שלא חנכו:

הלכה ה משנה (דברים כ) ומי האיש אשר נטע כרם ולא חיללו וגו' אחד הנוטע את הכרם ואחד הנוטע חמשה אילני מאכל אפילו מחמשת המינים*מינים שונים*

אחד הנוטע ואחד המבריך ואחד המרכיב

ואחד הלוקח ואחד היורש ואחד שניתן לו במתנה:

גמרא אשר נטע. אין לי אלא אשר נטע. לקח ירש ניתן לו במתנה מניין? תלמוד לומר האיש. מי האיש. מניין הנוטע חמשה אילני מאכל אפילו מחמשת המינין? ת"ל אשר נטע מכל מקום. יכול ארבעה אילני מאכל או חמשה אילני סרק יהא חוזר? ת"ל כרם. מה כרם מיוחד שהוא של חמש גפנים. יצא זה שאינו של חמש גפנים.

...שהיין מגיתו, שהיין קוסס, מערבין בו ומשתתפין בו ומברכין עליו ומזמנין עליו ומקדשין בו את הכלה ומנחמין בו את האבל ונמכר בחנות לשם יין והמוכר לחבירו יין סתם לא מכר לו יין קוסס. ואסור בהוריה ובהיתר נדרים ועל ביאת המקדש. לית לך אלא שהוא אסור על גבי המזבח. וההן בן סורר ומורה צריכה.*לגבי בן סורר מיבעי' לן*

יכול הנוטע כרם בחוצה לארץ יהא חוזר? ת"ל ולא חללו. את שמצוה לחללו יצא זה שאין מצוה לחללו. תני ר' אליעזר בן יעקב אומר אין משמע אלא כרם ודכוותה אין משמע אלא נטע. תני ולא חללו פרט למבריך ולמרכיב*שאינו חוזר*. א"ר יוחנן דר' אליעזר בן יעקב היא. אמר רב חסדא דברי הכל היא. כשהרכיב פירות עבירה.

מה אנן קיימין?*דברי ראב"י* אם כשהרכיב אילן מאכל על גבי אילן מאכל מין בשאינו מינו, פירות עבירה הן! ואם בשהרכיב אילן מאכל על גבי אילן סרק נוטע כבתחילה הוא*בוודאי חוזר!* אלא כן אנן קיימין בשהרכיב מין במינו תאינה שחורה על גבי תאינה לבנה.*ממעט לה ר' אליעזר בן יעקב*

אימתי הוא מחללו*מתי נקרא"חילול?* ברביעית? ובחמישי"? מסתברא בחמישית. אבל ברביעית דמים הוא חייב לו"*ואין זה נקרא חילול" (וחוזר אף בשנה הרביעית)*. ורבנן דקיסרין אמרין לא מסתברא אלא ברביעית. דכתיב (ויקרא יט) ובשנה הרביעית יהיה כל פריו קודש הילולים=*הילולים* לי"י:

הלכה ו משנה (דברים כ) ומי האיש אשר אירש אשה ולא לקחה וגו' אחד המארש בתולה ואחד המארש את האלמנה אפי' שומרת יבם ואפילו שמע שמת אחיו במלחמה חוזר ובא לו

כל אילו שומעין דברי כהן מערכי המלחמה, וחוזרין ומספקין מים ומזון ומתקנין את הדרכים:

גמרא אשר ארש אשה אין לי אלא רובה שנשא ריבה*בחור שנשא בתולה*. מניין רובה שנשא אלמנה. אלמון שנשא ריבה מנין? תלמוד לומר אשה מכל מקום. מה תלמוד לומר חדשה פרט למחזיר את גרושתו.

אמר רבי יוסי זאת אומרת*???* הנושא את האיילונית הואיל ואין מצוה לישב עמה אינו חוזר.

אפי' שומרת יבם לחמשה אחים. ודכוותה אפילו בית אחד לחמשה אחין? תמן אין כל אחד ואחד ראוי לישב בו. ברם הכא כל אחד ואחד ראוי לייבם! *מה דמי לה?&&מה אפשר"ללמוד ממנו?* קידש אשה מעכשיו לאחר י"ב חדש ושלם הזמן במלחמה חוזר ובא לו:

הלכה ז משנה ואילו שאין חוזרין: הבונה בית שער אכסדרה ומרפסת. והנוטע ארבעה אילני מאכל או חמשה אילני סרק. והמחזיר את גרושתו. אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט. ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין. לא היה חוזר

רבי יהודה אומר אף הבונה בית על מכונו לא היה חוזר

רבי לעזר אומר אף הבונה בית לבינים בשרון לא היה חוזר:

גמרא תני רבי יודה אומר אם חידש בה דבר חוזר ואם לאו אינו חוזר סדו בסיד ופתח בה חלונות לא היה חוזר. היה גדול ועשאו קטן חוזר, ואחד ועשאו שנים.

תני רבי אלעזר אומר אף אנשי השרון לא היו חוזרין שהן מתחדשין פעמים בשבוע אף כהן גדול היה מתפלל עליהן ביום הכיפורים שלא ייעשו בתיהן קבריהן:

הלכה ח משנה ואילו שאינן זזין ממקומן: בנה בית וחנכו. נטע כרם וחיללו. והנושא את ארוסתו. והכונס את יבמתו. שנא' (דברים כד) נקי יהיה לביתו. נקי לביתו- זה ביתו יהיה- זה כרמו (שם) ושמח את אשתו- זו אשתו (שם) אשר לקח- להביא את יבמתו ואינם מספקין מים ואינם מתקנין את הדרכים:

גמרא בנה בית וחנכו ולא שהא בתוכו י"ב חדש נטע כרם וחיללו ולא שהא בתוכו שנים עשר חודש. וכולהן למידין מן האשה מה אשה צריכה שנים עשר חודש אף כולהן צריכים שנים עשר חדש. תני כל אילו שהיו אומרים יושבין בטילין בתוך העיר ואינן מספקים מים ומזון ואינן מתקנין את הדרכי' שנאמר (דברים כד) ולא יעבר עליו לכל דבר. עליו אינו עובר אבל עובר הוא על אחרים*???כגון בנה בית ולא חנכו וכו'*

הלכה ט משנה (דברים כו) ויספו השוטרים לדבר אל העם ואמרו מי האיש הירא ורך הלבב ילך וישוב לביתו

רבי עקיבה אומר הירא ורך הלבב כשמועו שאינו יכול לעמוד בקישוי המלחמה ולראות חרב שלופה

ר"י הגלילי אומר הירא ורך הלבב זה שהוא מתיירא מן העבירות שבידו לפיכך תלת לו התורה את כל אילו שיחזור בגללן

רבי יוסי אומר אלמנה לכהן גדול גרושה וחלוצה לכהן הדיוט ממזרת ונתינה לישראל בת ישראל לממזר ולנתין זהו הירא ורך הלבב:

גמרא*????* כתיב ויספו השוטרים. אין ל' זה ויספו, אלא לשון תוספת, כאינש דאמר מוסיף אני על דברי רבי.*כ כל 4 דברים אמר הרב, וחזר עליהם התלמיד!*

תני "דאהרונין מן התוספת".

אמר רבי יוסי תרין תניין אינון: מאן דאמר מוסיף אני על דברי רבי, אחד הראשונים ואחד האחרוני' אמרן הוא אמרין רבו.

מאן דאמר האחרונים מן התוספת, הראשונים אמרו הוא אמרו רבו, והאחרונים אמרו הוא ולא אמרו רבו.

א"ר מנא חד תניי הוא: ראשונים אמרין הוא אמרן רבו, האחרונים אמרן הוא לא אמרן רבו.*ומר אמר חדא וכו' ולא פליגי*

מתניתא פליגא על רבי מנא. שומע פרשה מפי כהן ואומרה לעם בכל לשון.*אלמא חוזר על הכל!*

וסיפא פליגא על ר' יוסי. עוד דבר אחד היה מוסיף משלו! אין תימר כן אפילו על דרבי יוסי לית הוא פליגא. דתני הראשונים אמרן הוא אמרן רבו, האחרונים אמרן הוא לא אמרן רבו.*ומדינא שיש תנא הסובר כך! ????*

תני כולהן צריכין להביא ראייה לדבריהן חוץ מזה שעדיו עמו. ואתייא כמאן דאמר שאינו יכול לעמוד בקישרי המלחמות והחרב שלופה. ברם כמאן דמר שהוא מתיירא מעבירות שבידו עוד הוא צריך להביא ראייה.

לפיכך תלת לו התורה את כל אילו שיחזור בגללן שלא לפרסם את החטאים. ואתייא כיי דמר רבי לוי בשם ר' שמעון בן לקיש (ויקרא ו) במקום אשר תשחט העולה תשחט החטאת לפני י"י שלא לפרסם את החטאים:

הלכה י משנה (דברים כ) והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם בעקיבו של עם מעמידין זקופין מלפניהן ואחרים מאחריהן וכשילים של ברזל בידיהן וכל המבקש לחזור הרשות בידיהן לקפח את שוקיו שתחילת נפילה ניסה שנאמר (שמואל א ד) נס ישראל מפני פלשתים וגם מגפה גדולה היתה בעם ולהלן הוא אומר (שמואל א לא) וינוסו אנשי ישראל מפני פלשתים ויפלו חללים בהר הגלבוע

במה דברים אמורים במלחמת הרשות? אבל במלחמת מצוה הכל יוצאין אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה

אמר רבי יהודה במה דברים אמורים במלחמה מצוה אבל במלחמת חובה הכל יוצאין אפילו חתן מחדרו וכלה מחופתה:

גמרא כתיב והיה ככלות השוטרים לדבר אל העם ופקדו שרי צבאות בראש העם. אין לי אלא בראש העם. בסוף העם מניין תלמוד לומר פקדו ופקדו. עד כדון כרבי עקיבה כרבי ישמעאל. רבי ישמעאל כר' מאיר דר' מאיר צווח לסופיה דחבל' רישיהר"*מ קרא לסוף חבל* "*ראש*"*!*. אמר ר' מאיר כתיב (קהלת ב) החכם עיניו בראשו. הכסיל במה ברגליו?!! אמר רבי אבא מרי החכם עד שהוא בראשו של דבר הוא יודע מה בסופו.

(בראשית מט) גד גדוד יגודנו. גייסא אתי מגייסתיה, והוא מגייס ליה.

כיני מתניתא שתחילת נפילה ניסה.

אמר ר' יוחנן משמעות ביניהון. ר' יהודה היה קורא למלחמת הרשות מלחמת מצוה אבל במלחמת חובה הכל יוצא אפי' חתן מחדרו וכלה מחופתה.

אמר רב חסדא מחלוקת ביניהון*אינם מדברים מדבר אחד*... רבנין אמרין מלחמת מצוה זו מלחמת דוד*שביקש להרחיב גבולים*. מלחמ' חובה זו מלחמת יהושע.

רבי יהודה היה קורא מלחמת רשות כגון אנן דאזלין עליהון. מלחמת מצווה, כגון דאתיין אינון עלינן.

כתיב (מלכים א טז) והמלך אסא השמיע את כל יהוד' אין נקי. מהו אין נקי. ר' סימון ורבנין: רבי סימון אין "נקי לביתו שעה אחת" ורבנין אמרין לית רבי בריבי*אין אדם פוטר עצמו מפני שהוא'רב'*..

מסכת סוטה פרק ט

הלכה א משנה עגלה ערופה בלשון הקודש שנאמר (דברים כא) כי ימצא חלל באדמה וגו' ויצאו זקניך ושופטיך ושלשה מבית דין הגדול שבירושלים היו יוצאין רבי יהודה אומר חמשה שנאמר זקניך שנים ושפטיך שנים אין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד:

גמרא לא מסתברא דלא *לא מסתבר אלא דיליף ליה מ* וענו ואמרו:*אלא שבא* להתחיל מתחילת הפרשה. כי ימצא- לא בשעה שהן מצויין*שיש הרבה רוצחין*. כי ימצא- לא שתהא חוזר ומצוותת go around and command about it עליו. כי ימצא- אין מציאה בכל מקום אלא בעדים. לא נודע מי הכהו- הא נודע מי הכהו אפילו עבד אפילו שפחה לא היו עורפין, וכא את אמר אכין?!*דבעינן עדים?!* כאן להורג כאן לנהרג.

ודא דאת אמר אפי' עבד אפי' שפחה לא היו עורפין, באותן שאמרו אם רואין אנו אותו מכירין אנו אותו, אבל באותן שאמרו אם רואין אנו אותו אין אנו מכירין אותו לא היו עורפין. בית דין שראו את ההורג אמרו אם רואין אנו אותו אין אנו מכירין אותו היו עורפין, דכתיב (דברים כא) ועינינו לא ראו. והרי ראו מכל מקום.

ובית דין שראו את ההרוג. אית תניי תני יעמדו שנים ויעידו לפניהם. אית תניי תני יעמדו כולם ויעידו במקום אחד. רבי יהודה בן פזי בשם ר' זעירא כשם שהם חלוקין כאן כך הן חלוקין בעדות החדש.

רבי יודה בר פזי בשם רבי זעירא (שם) חלל- ולא מפרכס. ראוהו מפרפר מכאן=*עכשיו*, ובא לאחר זמן ולא מצאו, אני אומר נעשה לו ניסים וחיה. ראוהו מפרכס כאן, ובא ומצאו מת במקום אחר, מודדין מקום שנמצא.

(שם) אשר יי"י אלהיך נותן לך פרט לחוצה לארץ. לרשת' פרט לירושלים שהיא לכל השבטים. וכרבי ישמעאל דר' ישמעאל אמר כל ביאות שנאמרו בתורה לאחר ארבע עשרה שנה נאמרו. שבע שכיבשו ושבע שחילקו. א"ר פינחס בי ר' בון, נאמר, כל אותן ארבע עשרה שנה מצויינין היוציינו *מקום ההרוג והביאו עגלה לאחר 14 שנה.*

תני כיצד היו עושין שלוחי בית דין? יוצאין ומלקטין את סימניו, ומוכרין אותו=*מכירין אותו*. ומציינין על קברו, כדי שיצאו בית דין מלישכת הגזית וימודו.

מניין לציון? רבי ברכיה ורבי יעקב בר בת יעקב בשם רבי חוניא דברת חוורן. רבי יוסי אמר לה רבי יעקב בר אחא בשם ר' חוניא דברת חוורן רבי חזקיה רבי עוזיאל בריה דר' חוניא דברת חוורן בשם ר' חונייא דברת חוורן (ויקרא יג) וטמא טמא יקרא, כדי שתהא טומאה קורא לך בפיה והיא אומרת לך פרוש! רבי אילא בשם רבי שמואל בר נחמן (יחזקאל לט) ועברו העוברים בארץ וראה עצם- מיכן שמציינין על העצמות, אדם- מיכן שמציינין על השדרה ועל הגולגולת, ובנה- מיכן שמציינין על אבן קבועה. אם אומר את על גבי אבן תלושה אף היא הולכת ומטמא במקום אחר. אצלו- במקום טהרה*אין מניחין האבן אלא "סמוך" לטו'--לא על הטו'*. ציון- מיכן לציון. מצא אבן מצויינת אף על פי שאין מקיימין

כן*דחייבין להניח 2 אבנים, וביניהן הטו'* המאהיל עליה טמא. אני אומר מת קמצוץ היה נתון תחתיה. היו שתים המאהיל עליהן, טהור. ביניהן, טמא. היה חורש=*חרס* בנתיים, הרי הן כיחידיות, ביניהן טהור, סביבותיהן טמא.

תני אין מציינין על הבשר, שמא נתאכל הבשר. רבי יוסטא בר שונם בעא קומי רבי מנא לא נמצא מטמא טהרות למפרע?! אמר ליה מוטב שיתקלקלו בו לשעה, ולא יתקלקלו בו לעולם*אים יציינו עליה, נמצא לעולם אנו נטמא--אף שכבר נתעכל.*

תמן תנינן סמיכת זקנים ועריפת העגלה בשלשה, דברי רבי שמעון. רבי יהודה אומר בחמשה. מה טעמא דרבי שמעון? (דברים כא) וסמכו שנים. אין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי שלשה. מה טעמא דר' יהודה? וסמכו שנים, זקני שנים, אין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי חמשה.
ובעגלה ערופה טעמא דר' יהודה (שם) ויצאו זקניך שנים, ושופטיך שנים. אין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן חמשה.
אמר רבי נראין דברי ר' שמעון בסמיכה, ודברי רבי יהודה בעריפה. נראין דברי רבי שמעון בסמיכה דלא דרש וסמכו*אלא "וסמכו-זקני"* ודברי רבי יהודה בעריפה דלא דרש ויצאו*אלא "ויצאו זקני"*. אין תימר נראין דברי רבי יודה, בסמיכה דרש וסמכו, ודרש ויצאו! אשכחת את אמר ויצאו שנים, זקניך שנים, ושופטיך שנים, אין בית דין שקול מוסיפין עליהן עוד אחד הרי כאן שבעה!!
מה מקיים רבי שמעון זקניך ושופטיך? זקניך שהן שופטיך. תני רבי אליעזר בן יעקב אומר זקניך זה בית דין הגדול ושופטיך זה מלך וכהן גדול:

הלכה ב משנה נמצא טמון בגל או תלוי באילן או צף על פני המים לא היו עורפין שנאמר (דברים כא) באדמ' ולא טמון בגל. נופל ולא תלוי באילן. בשדה ולא צף על פני המים.
נמצא סמוך לספר, לעיר שיש בה גוים, או לעיר שאין בה בית דין, לא היו מודדין אלא מעיר שיש בה בית דין.
נמצא מכוון בין שתי עיירות שתיהן מביאות שתי עגלות דברי רבי אליעזר וחכמים אומרים עיר אחת מביאה עגלה ערופה ואין שתי עיירות מביאות שתי עגלות ואין ירושלים מביאה עגלה ערופה:
גמרא תני רבי אליעזר אומר נמצא חנוק ותלוי באילן לא היו עורפין. אמר רבי יוסי בר יודה אין צריך לומר חנוק ותלוי באילן. מניין אפילו מושלך*כיון שנמצא "חנוק" לא עורפין*? תלמוד לומר חלל. מה תלמוד לומר נופל? אלא אפילו הרוג ותלוי באילן לא היו עורפין.
תני רבי יוסי בי רבי בון בשם ר' יוחנן נמצא עומד על מיטתו והסכין תקועה בלבו אין עורפין. תני רבי שמעון בן יוחי היו עורפין. דהדא דרבי שמעון בן יוחי מן אילן דהכין הכין*??איזה מקור בלתי-מוסמך*, דאמר רבי יוחנן כל אילין דרבי שמעון בן יוחי מן אילין ד"הכין הכין"so-so יחידין אינון, ולא סמכין עליהון.
נמצא בעליל לעיר, היו עורפין כדי לקיים בו מצות עיסוק מדידה. רב נחת לתמן אמר אנא הוא בן עזאי דהכא. אתא חד סב שאל ליה שני הרוגין זה על גב זה? סבר רב שהן עורפין. א"ל אין עורפין. א"ל למה? א"ל התחתון משום טמון והעליון משום צף. כד סלק להכא אתא לקמיה דרבי אמר ליה יאות אמר לך (דברים כא) כי ימצא לא כי ימצאו! לא מסתברא דלא=*אלא*. באדמה- לא צף על פני המים. בשדה- לא טמון בגל. ותני דבית רבי כן.

מחלפא שיטתון דרבנין תמן*לעניין שכחה* אינון אמרין פרט לטמון וכא אינון אמרין לרבות את הטמון! תמן שדך בגלוי פרט לטמון, וקצירך בגלוי פרט לטמון, מיעוט אחר מיעוט לרבות את הטמון. ברם הכא באדמה לא צף על פני המים.

נמצא סמוך לספר אני אומר סרקיים הרגוהו. לעיר שיש בה גוים אני אומר גוים הרגוהו. או לעיר שאין בה ב"ד לא היו מודדין אלא מעיר שיש בה ב"ד כתיב (דברים כא) ידינו לא שפכו את הדם הזה וגו'.
מה טעמא דרבנין? דכתיב (שם) והיה העיר הקרובה אל החלל. מה טעמא דר' אליעזר? דכתיב (שם) ומדדו אל הערים אשר סביבות החלל.

ערי מקלט מה הן? אין תימר למחלוקת ניתנו, מביאות עגלה ערופה. אין תימר לבית דירה ניתנו אינן מביאות עגלה ערופה:

הלכה ג משנה ומאיין היו מודדין? רבי אליעזר אומר מטיבורו, רבי עקיבה אומר מחוטמו, רבי אליעזר בן יעקב אומר ממקום שנעשה חלל מצוארו:
גמרא ומאיין היו מודדין רבי אליעזר אומר מטיבורו ממקום שהולד נוצר. רבי עקיבה אומר מחוטמו ממקום הכרת פנים. ואתייא כיי דמר רב יהודה בשם רב (ישעיהו יג) הכרת פניהם ענתה בם זה החוטם. אמר ר' חייה בר בא מאן דבעי דלא מתחכמא יהב סיפלני על נחיריה והוא לא מתחכמ*מי שרוצה שלא יכירוהו, ישים רטיה על נחיריו, ולא יכירוהו*. כהדא ביומוי דארסקינס מלכ' הוון צפוראי מתבעיין*המלכות היה "מבקש" בני-ציפורי* והוון יהבין סיפליני על נחיריהון ולא מתחכמין. ובסופא איתמר עליהון לישן ביש ואתצידון כולהון מן בידאו*נתפשו כולם מחמת "לשון-ביש"*.

ר' אליעזר בן יעקב אומר ממקום שנעשה חלל מצוארו מה טעמא רבי סימון בשם ר' יהושע (יחזקאל כא) לתת אותה על צוארי חללי רשעים:

הלכה ד משנה נמצא ראשו במקום א' וגופו במקום אחר מוליכין הראש אצל הגוף דברי רבי אליעזר. רבי עקיבה אומר הגוף אצל הראש:

גמרא אמר רבי לעזר לקבורה נחלקו*באיזה מקום "קנה-מקומו"*.

רבי שמואל בשם רבי יונתן מה פליגין? בשהיה הראש מלמעלן והגוף מלמטן, אבל אם היה הראש מלמטן והגוף מלמעלן, כל עמא מודיי שמוליכין את הראש אצל הגוף. היה מנדרון=*מקום מדרון* מיכן ומיכן, אנא אמר רישא אזל לחד אתר וגופא אזל לחד אתר, או הראש הזה אין לו גוף או הגוף הזה אין לו ראש? *וחייבין בשני עגלות???*

היה שוה,*קרקע שווה* כל מקום שדרכו ליתזו גוף אחד הוא. ואם לאו הראש הזה אין לו גוף והגוף הזה אין לו ראש:

הלכה ה משנה נפטרו זקני ירושלים והלכו להם, וזקני אותה העיר מביאין עגלת בקר אשר לא עובד בה אשר לא משכה בעול ואין המום פוסל בה ומורידין אותה לנחל איתן איתן *כמשמעונחל שוטף בחזקה* קשה אף על פי שאין איתן כשר
עורפין אותה בקופיץ מאחריה ומקומה אסור מלזורע ומלעדר, ומותר לסרוק שם פשתן ולנקות אבנים:

גמרא (דברים כא) אשר לא עבד בה- לדעת. אשר לא משכה בעול- בין לדעת בין שלא לדעת=*"עול" פוסל אפי' שלא מדעת.*
רבי יונה פתר מתניתא אשר לא עובד בה לדעת, אשר לא משכה בעול בין לדעת בין שלא לדעת, והוא *שימשוף"בין לדעת בין שלא מדעת, ב"עול", בעי "משיכה""*
רבי יוסי פתר מתניתא לדעת, אפי' לא משך. ושלא לדעת, והוא שימשוך.

ואתייא דר' יונה כר' ישמעאל, ודרבי יוסי כרבנן. דרבי יונה כרבי ישמעאל, דרבי ישמעאל אמר כל דבר שהיה בכלל ויצא מן הכלל ללמד נעקר מכללו והרי הוא *בחידושומכיון שנעקר "עול", לעולם-אפי' שלמ"ד- בעי "משיכה"*. לפום כך צריך מימר אשר לא עובד בה לדעת. אשר לא משכה בעול בין לדעת בין שלא לדעת והוא שימשוך.
ודרבי יוסי כרבנן דרבנן אמרין הרי הוא בכלל והרי הוא בחידושו לפום כן צריך מימר לדעת אפילו לא משך. ושלא לדעת והוא שימשוך.
כמה ימשוך? רבי אומר כמלואו רבי יוסי בי רבי יודה אומר שלש אצבעות. רבי סימון בשם רבי יוסי בן נהוראי מלא העול *לרחבוכשיעור "רוחב העול"*.
רבי בון בר חייה בעא קומי רבי זעירא אשר לא עבד בה כלל אשר לא משכה בעול פרט. כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט. אמר ליה אילו הוה כתיב אשר לא עובד בה ""ו""אשר לא משכה, יאות! לית כתיב אלא אשר לא עובד בה וכו' אין כאן כלל ופרט אלא ריבויין

עול עול לגזירה שוה מה עול האמור בעגלה עשה בה שאר כל העבודות כעול אף עול האמור בפרה נעשה בה שאר כל העבודות כעול. מה עול האמור בעגלה עבודה פוסלת בה בין לדעת בין שלא לדעת. אף עול האמור בפרה עבודה פוסלת בה בין לדעת בין שלא לדעת. מה עול האמור בפרה העול פוסל בה. אף העול האמור בעגלה העול פוסל בה. אי מה עול האמור בפרה המומין פוסלין בה. אף עול האמור בעגלה המומין פוסלין בה? תלמוד לומר (במדבר ט) אשר אין בה מום. המומין פוסלין בפרה אין המומין פוסלין בעגלה. ואמר=*ואימא&&* אשר לא עבד בה עבודה פוסלת אין עבודה פוסלת בפרה! הכא אשר לא עבד בה, בה עבודה פוסלת אין עבודה פוסלת במוקדשין, אית לך מימר תמן אשר אין בה מום, בה המומין פסולין אין המומין פסולין במוקדשין?!!

מחוסרי איברין מהו שיפסלו בה?*בע"ע?* אפילו בקרבנות בני נח אינם?! לא כן אמר רבי יסא פשט רבי לעזר לחברייא (בראשית ו) ומכל החי מכל בשר שלימין באיבריהן. תמן יש מהן למזבח. ברם הכא אין מהן למזבח! רבי חונה בשם רבי ירמיה מכיון דאת אמר כפרה כתיב בה כקדשים, כמי שיש מהן למזבח.
טריפה מהו שתיפסל בה? מכיון דאת אמר יש מהן למזבח *"כפרה" כתיב ביה* טריפה פוסלת בה, בהאי פשיטא לך שהטריפה פוסלת בה.
היתה רגלה קלוטה כשל חמור מה את עבד לה. כמחוסרת אבר או כבעלת מום. אין תעבדינה כמחוסרת אבר פסולה. אין תעבדינה כבעלת מום כשירה.

דמה מהו שיכשיר? מן מה דתני ר' חייה דמה טמא=*מקבל טו--לא כשאר קדשים(משקה בית מדבחי' דכן*-דמה מכשיר.

חד סב שאל לרבנין דקיסרין עריפתה מהו שתטהר טריפתה מטומאתה? אמרין ליה ולאו מתניתא השוחט ונמצא טריפה וכו'?! אמר לון מה אנן בעיין עריפה ואתון מייתו ליה שחוטה?!! אמרין ליה לא כן אמר רבי ינאי דברי ר"מ אפי' עריפה חייב*לענין אותו ואת בנו חייב אפי' ערף--אלמא "עריפה" כשחיטה!*. ואמר לון ומן הדא דרבי ינאי אתון מגיבין לי?!*מן דברי ר"יני אתם משיבין לי?!*

איתן כשמועו קשה. (במדבר כד) איתן מושבך ושים בסלע קנך. אף על פי שאין איתן כשר. ודכוותה אף על פי שאין הנחל כשר.
תני רבי שמעון בן יוחי הורידו והורידו אף על פי שאין נחל. דהדא רבי שמעון בן יוחי מן אילין ד"הכא תמן". דאמר רבי יוחנן כל אילין דרבי שמעון בן יוחי מן אילין ד"הכן אכן" יחידין אינון ולא סמכין עליהו*ןעיין לעיל פירושו.*

וצריך לערוף בה שנים או רוב שנים? נישמעינה מן הדא דאמר רבי זעירא רב יהודה בשם שמואל עד מקום שהצואר כשר לשחיטה כנגדו העורף כשר למליקה, וכן הוא אמר אכן*כמו שכשר שם רוב--כן כאן.*

תמן תנינן יש חורש תלם אחד וחייב עליו משום שמונה לאוין. רבי הושעיה בעי ניתני החורש מקום עריפת' של עגלה הרי תשעה! אמרין חבריא קומי ר' יוסי תיפתר לשעבר*מה שאמר הכתוב "לא "יעבד" בו" היינו "עבר" לא "עתיד"*. אמר לון מה דאית לה לשעבר כל שכן לבא!!

מקום גיסתה=*עושה אותה "גוסס"* ותפיסתה הרי אילו אסירין. וכמה היא תפיסתה? ד' אמות. ר' אומר אומר אני שתפיסתה חמשים אמה.
ר' שמואל בריה דרבי יסוי בי רבי בון אשר לא יעבד בו כלל ולא יזרע פרט כלל ופרט אין בכלל אלא מה שבפרט! אמר ליה אילו הוה כתיב אשר לא יעבד בו "אשר" לא יזרע יאות. לית כתיב אלא אשר לא יעבד בו וכו' כי הא דמר רבי זעירא אין כאן כלל ופרט אלא ריבויין:

הלכה ו משנה זקני אותה העיר רוחצין ידיהם במים במקום עריפתה של עגלה ואומרים (דברים כא) ידינו לא שפכו את הדם הזה וגו' וכי עלה על לבנו שבית דין שופכי דמים הן?! אלא שלא בא לידינו ופטרנוהו לא ראינוהו והנחנוהו.
הכהנים אומרים כפר לעמך ישראל אשר פדית י"י ולא היו צריכין לומר ונכפר להם הדם אלא רוח הקודש מבשרתן אימתי שתעשו ככה הדם מתכפר לכם
נמצא ההורג עד שלא תיערף העגלה תצא ותרעה בעדר. משנערפה, תיקבר במקומה. שעל ספק באה מתחילתה כיפרה ספיקה והלכה לה
נערפה העגלה ואח"כ נמצא ההורג הרי זה ייהרג:

גמרא רבנין דהכא פתרין קרייא בהורג. ורבנין דתמן פתרין קרייא בנהרג. רבנין דהכא פתרין קרייא בהורג: שלא בא על ידינו ופטרנוהו ולא הרגנוהו, ולא ראינוהו והנחנוהו ועימעמנו על דינו. ורבנין דתמן פתרין קרייא בנהרג לא בא על ידינו ופטרנוהו בלא הלוייה. ולא ראינוהו והנחנוהו בלא פרנסה.
והזקנים רוחצין את ידיהן במים על מקום עריפתה של עגלה. ואומרים ידינו לא שפכו אתה דם הזה וגו'. והכהנים אומרים כפר לעמך ישראל ורוח הקודש אומרת ונכפר להם הדם.

שלשה מקריות נאמרו בענין אחד מה שאמר זה לא אמר זה ומה שאמר זה לא אמר זה.
כיוצא בדבר אתה אומר (בראשית לח) ותאמר הכר נא למי החותמת והפתילים והמטה האלה. עד כאן אמרה תמר. ויכר יהודה ויאמר צדקה ממני כי על כן לא נתתיה לשלה בני. עד כאן אמר יהודה. ורוח הקודש אמר ולא יסף עוד לדעתה. ג' מקריות נאמרו בענין אחד מה שאמר זה לא אמר זה. כיוצא בדבר אתה אומר (במדבר יג) ויספרו לו ויאמרו באנו אל הארץ אשר שלחתנו וגם זבת חלב ודבש היא וזה פריה. עד כאן אמר יהושע. אפס כי עז העם היוב בארץ והערים בצורות גדולות מאד וגם ילידי הענק ראינו שם. עד כאן אמרו המרגלים. ויהס כלב את העם אל משה ויאמר עלה נעלה וירשנו אותה כי יכול נוכל לה. עד כאן אמר כלב. שלש מקריות נאמרו בענין אחד מה שאמר זה לא אמר זה ומה שאמר זה לא אמר זה. כיוצא בדבר אתה אומר (שופטים ה) בעד החלון נשקפה ותיבב אם סיסרא וגו'. עד כאן אמרה אמו של סיסרא. חכמת שרותיה תענינה. הלא ימצאו יחלקו שלל וכו' אמרו כלותיה. ורוח הקודש אומרת כן יאבדו כל אויביך י"י.
אמר רבי פינחס כדיי היא שתכפר עד יציאת מצרים.

אמר ר' ינאי דברי רבי מאיר אפי' ערפה חייב.*עיין לעיל*

רבי יעקב בר אחא ר' אמי בשם ר' שמעון בן לקיש אפילו לדברי ר' מאיר ערפה פטור. אמר ר' אילא לפוטרו משום אותו ואת בנו כרבי שמעון.*כיון שאסורה בהנאה*

אמר רבי ינאי שמעתי לה גבול מאימתי היא נאסרת והורידו משעת הורדה. אמר ר' שמואל בר ר' יצחק עד שהיא בחיים היא קדוש'. מתניתא אמרה כן תצא ותרעה בעדר. מהו תצא? תצא מקדושתה.

אמר רבי מתניא ויאות! מה כתיב (דברים כא) ונכפר להם הדם ושתק?! אלא אפילו כן ואתה תבער הדם הנקי מקרבך:
הלכה ז משנה עד אחד אומר ראיתי את ההורג ועד אחד אומר לא ראיתי אשה אומרת ראיתי ואשה אומרת לא ראיתי היו עורפין עד אומר ראיתי ושנים אומרים לא ראינו היו עורפין שנים אומרים ראינו ועד אומר לא ראיתי לא היו עורפין:
גמרא גידול בר בנימין בשם רב כל מקום שהכשירו עדות האשה כאיש האיש מכחיש את האשה והאשה מכחשת את האיש. ניתני עד אומר ראיתי את ההורג אשה אמרה לא ראיתה. אשה אמרה ראיתי ועד אומר לא ראיתה!! תני דבית רבי כן.
תני בשם ר' נחמיה הולכין אחר רוב הדיעות. היך עבידא? שתים נשים ואיש אחד עשו אותן כשני עדים ועד אחד. הדא דאת אמר באשה ונשים. אבל אם היו מאה נשים ועד אחד כעד בעד אינון:*עיין לעיל (6:4)*

הלכה ח משנה משרבו הרוצחנין בטלה עגלה ערופה. משבא אליעז' בן דינאי, ותחינה בן פרישה היה נקרא, חזרו לקרותו בן הרוצחן:

גמרא בן הרוחצן בריה קטולה:

הלכה ט משנה משרבו המנאפין פסקו המים המאריים ורבי יוחנן בן זכיי הפסיקן שנאמ' (הושע ד) לא אפקוד על בנותיכם כי תזנינ' וגו':

גמרא דכתיב (הושע ד) כי הם עם הזונות יפרדו. וכתיב (במדבר ו) והיתה האשה לאלה בקרב עמה. בזמן שעמה שלום. לא בזמן שעמה פרוצים. ונקה האיש מעון. אימתי האשה נושא את עוונה בזמן שהאיש נקי מעון:

הלכה י משנה משמת יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים בטלו האשכולות שנא' (מיכה ז) אין אשכול לאכול בכורה אותה נפשי:

גמרא ולא עמד אשכול עד שעמד ר"ע. וכל הזוגות*אחר יוסי ויוסי* לא היו אשכולות?! אלא אילו שימשו פרנסות, ואלו*שעמדו אחריהן לא היו "פרנסין"* לא שמשו פרנסות.
תני כל הזוגות שעמדו משמת משה ועד שעמד יוסי בן יועזר איש צרידה ויוסף בן יוחנן איש ירושלים אי איפשר ליתן בהן דופי,*ואח"כ אפשר ליתן..* עד שעמד ר' יהודה בן בבא אי איפשר ליתן בהן דופי. אמרו על רבי יהודה בן בבא שהיו כל מעשיו לשום שמים אלא שגידל בהמה דקה וכך היה מעשה. פעם אחת חלה ונכנסו הרופאים אצלו לבקרו אמרו לו אין לך רפואה אלא חלב רותח. שהיה גונח. מה עשה לקח עז וקשרה לכרעי מיטתו והיה יונק ממנה חלב רותח. בשעה שהיה גונח. וכשביקשו חכמים להיכנס אצלו אמרו היאך אנו יכולין להיכנס והליסטים עמו בבית. ובשעת מיתתו אמר אין בידי עון אלא זה שעברתי על דברי חביריי. וכשמת דיקדקו חכמים על כל מעשיו ולא מצאו בידו אלא עון אותה העז בלבד. אמר ר' שמעון שזורי של בית אבא היו בעלי בתים בגליל ולמה חרבו שהיו דנין דיני ממונות באחד ומגדלין בהמה דקה וכך היה חורשיער אחד היה לנו סמוך לעיר והיתה השדה בינינו ובינה והיתה הצאן נכנסת ויוצאה והדרך עליה:

הלכה יא משנה יוחנן כהן גדול העביר את הודיית המעשר
אף הוא ביטל את המעוררין ואת הנוקפין
ועד ימיו היה פטיש מכה בירושלים
ובימיו אין אדם צריך לשאול על הדמיי=*חייב להפריש מכל דבר !!="תקנת דמיי"*

גמרא ר' ירמיה ר' חייה בשם רשב"ל: מתניתא משנחשדו להיות נותנין מעשר לכהונה*כיון שנתנו הכל לכהן, א"א להתוודות "עשיתי וכו'".*
הדא מסייע ליה לר' יוחנן בחדא ופליגא עליה בחדא. דתנינן תמן ובת כהן ללוי. לא תאכל. לא בתרומה ולא במעשר. ניחא בתרומה לא תאכל. במעשר מה נפשך כהנת היא תאכל לויה היא תאכל. ר' אילא בשם רבי יוחנן ""כמאן דמר"" אין נותנין מעשר לכהונה. הוי דו אמר נותנין מעשר לכהונה.*כיון שאמר ריו"ח "כמאן.." אלמא ""לא"" ס"ל כן!!! נמצא חולק על מתני' האומרת אין נותנין...*

מסייעא ליה דו אמר כולן לשבחכל *מה שתיקן, יפה עשה(אין שום איסור לתת הכל לכהן)* דאמר רבי יוחנן יוחנן כהן גדול שלח ובדק בכל ערי ישראל ומצאן שלא היו מפרישין אלא תרומה גדולה בלבד. אבל מעשר ראשון ומעשר שני מהן היו מפרישין. ומהן לא היו מפרישין. אמר הואיל ומעשר ראשון בעון מיתה ומעשר שני בעון טבל. יהא אדם קורא שם לתרומה ולתרומת מעשר ונותנן לכהן. ומעשר שני מחללו על המעות והשאר מעשר עני שהמוציא מחבירו עליו הראייה.

ויתודה? אמר רבי אילא כעס הוא לפני המקום מי שהוא אומר עשיתי והוא לא עשה. מעתה מי שהוא מפרישגם *ללוי* יתודה, ומי שאינו מפריש לא יתודה! כהדא דתני עד (דברים כו) השקיפה היו אומרים קול נמוך מיכן ואילך היו אומרים קול גבוהכדיי *שלא לבייש--ה"ן שלא לבייש, עקרו הכל*
את המעוררין. אותן שהיו אומרים (תהלים מד) עורה למה תישן י"י וגו'. וכי יש שינה לפני המקום. והלא כבר נאמר (תהלים קכא) הנה לא ינום ולא ישן שומר ישראל מה תלמוד לומר (תהלים עח) ויקץ כישן י"י. אלא כביכול כאלו יש לפניו שינה בשעה שישראל בצרה ואומות העולם ברווחה. וכן הוא אומר (איוב יז) ובהמרותם תלן עיני.
את הנוקפין. אותן שהיו מכין על גבי העגל בין קרניו. אמר להן יוחנן כהן גדול עד מתי אתם מאכילין את המזבח נבילות ועמד ועשה להן טבעות. אמר רבי בא בשם ר' יוחנן טבעות עשה להן רחבות מלמטן וצרות מלמעלן.
עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים. עד תחילת ימיו.
ובימיו אין צריך לשאול על הדמאי שהעמיד זוגות.

מילתיה דרבי יהושע בן לוי אמרה מהן לגנאי ומהן לשבח. דאמר רבי יוסי בשם ר' תנחום ר' חייה בשם רבי יהושע בן לוי: בראשונה היה מעשר נעשה לשלשה חלקים. שליש למכרי כהונה ולוייה. ושליש לאוצר. ושליש לעניים ולחברים שהיו בירושלים. א"ר יוסי בי רבי בון מאן דהוה סלק למידון בירושלים עד תלת איגרין*הזמנות לדין* הוה יהיב מדיליה. מיכן ואילך משל אוצר. משבא אלעזר בן פתורה ויהודה בן פכורה היו נוטלין אותן בזרוע והיתה ספיקה בידושל *יוחנן* למחות ולא מיחה. והעביר הודיית המעשרכיון *שכהנים האלו נטלם בזרוע*. וזו לגנאי*שלא מיחה בידם*.
את המעוררירין לשבח ואת הנוקפין לשבח.
עד ימיו היה פטיש מכה בירושלים עד תחלת ימיו. רבי חסידה שאל לרבי חזקיה לא מסתברא אלא עד סוף ימיו. אמר ליה אף אנא סבר כן.
דמאי- רבי יוסי בשם רבי אבהו רבי חזקיה בשם רבי יודה בן פזי דמאי דמי תקין ומי לא תקין:

הלכה יב משנה משבטלה סנהדרין בטל השיר מבית המשתאות שנאמר (ישעיהו כד) בשיר לא ישתו יין:
גמרא אבא בר רב ירמיה אמר (איכה ה) זקנים משער שבתו וגו'. אמר רב חסדא בראשונה היתה אימת סנהדרין עליהן ולא היו אומרים דברי נבלה בשיר. אבל עכשיו שאין אימת סנהדרין עליהן הן אומרים דברי נבלה בשיר. בראשונה לא היו נפרעין אלא מאותו האיש בלבד. אבל עכשיו נפרעין ממנו וממשפחתו.

אמר רבי יוסי בי רבי בון בשם רב חונה בראשונה כל צרה שהיתה באה על הציבור *ונגאלין ממנה* היו פוסקין שמחה כנגדה.

ומשבטלה סנהדרין בטל השיר מבית המשתיו'. משבטלו אילו ואילו (שם) שבת משוש לבנו נהפך לאבל מחולנו.
וכי מה היתה סנהדרין גדולה מועלת? אלא לפי שנאמר (ויקרא כ) ואם העלם יעלימו עם הארץ את עיניהם מן האיש ההוא בתתו מזרעו למולך לבלתי המית אותו בכל מיתה שירצו.

למה הפסיקו מלעשות יו"ט על על צרה וצרה שנגאלו ממנו? משלו משל למה הדבר דומה לאחד שקילקל בעיר מסרו לבעל האגמון וחבשו. והיה קשה מבעל האגמון מסרו לבעל הזמורה וחבשו והיה קשה מבעל הזמורה מסרו לבעל הרצועה וחבשו והיה קשה מבעל הזמורה מסרו לבעל הרצועה וסטרו והיה קשה מבעל הרצועה. מסרו לשלטון והחזירו לקמין. כך צרות האחרונות משכחות את הראשונות:

הלכה יג משנה משמתו נביאים הראשונים בטלו אורים ותומים
משחרב בית המקדש בטל השמיר ונופת צופים ופסקו אנשי אמונה שנאמר (תהלים יב) הושיעה י"י כי גמר חסיד כי פסו אמונים מבני אדם:
גמרא משמתו נביאים הראשונים פסקו אורים ותומים. ר' שמואל בר נחמן בשם ר' יונתן זה שמואל ודוד. ר' בא בר כהנא בשם רב זה גד ונתן. רבי ירמיה רבי שמואל בר יצחק בשם רב זה ירמיה וברוך. מילתיה דר' יהושע בן לוי אמרה זה ירמיה וברוך דא"ר יהושע בן לוי (דברי הימים ב כו) ויהי לדרוש אלהים בימי זכריהו המבין ביראת אלהים מאן קם מבתריה?*מי קם מתוכם?* ירמיה וברוך.
משמתו נביאים האחרונים חגי זכריה ומלאכי פסקה מהן רוח הקודש אף על פי כן משתמשין היו בבת קול. מעשה ששמע שמעון הצדיק בת קול יוצא מבית קודש הקדשים ואמר נהרג גייס גוליקס ובטלו גזירותיו. מעשה שיצאו נערים להלחם באנטוכיא ושמע יוחנן כהן גדול בת קול יוצא מבית קודש הקדשים ואומרת נצחו טלייא דאגחו קרבא באנטוכיא. וכתבו אותה העת ונתנו בו זמן וכיוונו שבאותה שעה היתה. מעשה שנכנסו זקנים אצל בת גדיא ביריחו ויצתה בת קול ואמרה להן יש ביניכם אדם אחד ראוי לרוח הקודש אלא שאין הדור כדיי ונתנו עיניהן בהילל הזקן. וכשמת היו אומרים עליו הוי עניו חסיד תלמידתו של עזרא. ושוב נכנסו זקנים לעליי' ביבנה ויצאת בת קול ואמרה להן יש ביניכם אחד ראוי לרוח הקודש אלא שאין הדור כדיי ונתנו עיניהם בשמואל הקטן. ולמה נקרא שמו קטן לפי שהוא מקטין עצמו. ויש אומרים לפי שמעט היה קטן משמואל הרמתי וכשמת היו אומרים עליו הוי עניו חסיד תלמידו של הלל הזקן. ובשעת מיתתו אמר שמעון וישמעאל לחרבא ושאר כל עמא לביזה. ועקין סגיאין יהויין. ובלשון ארמית אמרן ולא ידעו מה אמר. ועל רבי יהודה בן בבא התקינו שיהו אומרים הוי עניו חסיד אלא שנטרפה השעה.
תני אמר רבי יודה מה טיבו של שמיר הזה ביריה היא משׁשת ימי בראשית וכיון שהיו מראין אותו לאבנים היו מתפתחות לפניו כלווחין של פינקס ובו בנה שלמה בית העולמים. הדא היא דכתיב (מלכים א ו) והבית בהבנותו אבן שלימה מסע נבנה ומקבות והגרזן וכל כלי ברזל לא נשמע בבית בהבנותו. [ר' נחמיה אומר מגוררות היו הדא היא דכתיב (מלכים א ז) כל אלה אבנים יקרות במידות גזית מגוררות במגירה מבית ומחוץ אמור מעתה מבפנים לא היה עושה להן כלום אלא מתקן מבחוץ ומכניס לפנים. רבי אומר נראין דברי רבי יודה באבני בית המקדש. ודברי רבי נחמיה באבני ביתו של שלמה.] ואין כל דבר יכול לעמוד בו אפילו נתון על גבי האבן או לתוך טס של מתכת מיד היה בוקע ויורד. מה היו עשוין לו להעמידו היו כורכין אותו מוכין של צמר ונותנין אותו לתוך טני של אבר מלא סובין של שעורים. הדא היא דכתיב (עמוס ה) המבליג שוד על עז.

ונופת צופים. אמר רבי לעזר דבש הבא בצפייה honey that comes from "clearness"--liquid parts of cell. א"ר יוסי בי רבי חנינה סולת צפה על גבי נפה, לושה בדבש וחמאה. אמר רבי יונתן יפה סיפסוף*סופי תאנים* שאכלנו בנערותינו מפנקרסין *apricots* שאכלנו בזקנותינו, דביומוי אישתני עלמא*בימיו של ריו"ח, נשתנה העולם לרעה.*

א"ר חייה בר בא סאה ארבלית היתה מוצאה סאה סולת סאה קמח סאה קיבר סאה מורסן סאה סובין. וכדון אפילו חדא על חדא לא קיימא. ופסקו אנשי אמנה. אמר רבי זעירא אנשי אמנה- תורה. כהדא חד רבי הוה קרי ליה לאחוה בצור, והוון צווחין בפרגמטי', והוה אמר לית אנא מבטלה ענתי! אין חמי למיתי, מיתי הוא:*אין אני מבטל "עת" (תורתי), אים ראוי לבא ,יבא ...*

הלכה יד משנה רבן שמעון בן גמליאל אומר משום ר' יהושע מיום שחרב בית המקדש אין יום שאין בו קללה ולא ירד טל לברכה וניטל טעם הפירות רבי יוסה אומר אף ניטל שומן הפירות רבי שמעון בן אלעזר אומר הטהרה נטלה את הריח המעשרות נטלו את שומן הדגן הזנות והכשפים כילו את הכל:

גמרא כתיב (תהלים ז) ואל זועם בכל יום. אמר רבי זעירא ראשונה ראשונה מתקיימת. מי מבטל? רבי אבין בשם ר' אחא ברכת כהנים מבטלת. אמר רבן שמעון בן גמליאל תדע לך שנתאררו הטללים. בראשונה עיר שטלליה מרובין פירותיה מרובין. אבל עכשיו עיר שטלליה מרובין פירות מועטין. בראשונה היה הטל יורד על הקש ועל התבן והן מלבינים. אבל עכשיו יורד על התבן והקש והן משחירין.

תני רבי שמעון בן אלעזר אומר הטהרה נטלה את הטעם ואת הריח. מעשרות נטלו את שומן הדגן. וממי ניטל יותר? *מן הדגן או היקב?* א"ר לוי בר חיתא נישמעינה מן הדא (חגיי ב) מהיותם בא אל ערימת עשרים והיתה עשרה. בא אל היקב לחשוף חמשים פורה והיתה עשרים "וחמשה" אין כתיב כאן אלא והיתה עשרים. וחכמים אומרים הזנות והכשפים כילו את הכל:

הלכה טו משנה בפולמוס של אספסיינוס גזרו על עטרות חתנים ועל האירוס drum
בפולמוס של טיטוס גזרו על עטרות כלות ושלא ילמד אדם את בנו יונית
בפולמוס האחרון גזרו שלא תצא כלה באפיריון litter בתוך העיר ורבותינו התירו שתצא כלה באפיריון בתוך העיר:

גמרא (איכה ה) נפלה עטרת ראשינו. אילו הן עטרות חתנים. זו זהורית המוזהבת. רבי בא בשם רב של מלח ושל גפרית. רבי ירמיה בשם רב של מלח ושל זית. רב נחמן בר יעקב אמר אפילו דחילפי ר' ירמיה שיבשב ולבש עטרה של זית שמע שמואל ואמר נייח ליה אילו איתרים רישיה ולא עבד כן! והוות כן כשגגה שיצא מלפני השליט.

אילו הן חופות חתנים סדינים מצויירין וסהרוני זהב תלויין בהם. תני אבל עושה הוא אפיפיירות lath frames ותולה בהן כל מי שירצה. מתניתא ועל האירוס רסיסה.

אלו הן עטרות כלות זו עיר של זהב. ר' עקיבה עשה לאשתו עיר של זהב וקניאת בה איתתיה דרבן גמליאל. אמר לה מה הוית עבדת היך מה דהוות עבדה דהוות מזבנה קליעתא דשערה ויהבה ליה והוא לעי באורייתא. שאלו רבי יהושע מהו שילמד אדם את בנו יונית. אמר להן ילמדנו בשעה שאינה לא יום ולא לילה דכתיב (יהושע א) והגית בו יומם ולילה. מעתה אסור ללמד את בנו אומנות בגין דכתיב והגית בו יומם ולילה. והתני רבי ישמעאל (דברים ל) ובחרת בחיים זו אומנות. רבי בא בריה דרבי חייה בר בא בשם ר' יוחנן מפני המסורות. רבי אבהו בשם ר' יוחנן מותר לאדם ללמד את בתו יוונית מפני שהיא

תכשיט לה. שמע שמעון בר בא ואמר בגין דרבי אבהו בעי מילף ברתיה הוא תלי לה בר' יוחנן. יבוא עלי אם לא שמעתיה מר' יוחנן !!

מי מתיר את הראשונות?*איסור דעטרות חתנים?* א"ר יוסי בי ר' בון מי שהוא מתיר את אלו הוא מתיר את אילו!! כהדא ריש גלותא שלח שאל לר' חסדאי מהו הדין דכתיב (יחזקאל כא) כה אמר י"י הסיר המצנפת והרים העטרה? א"ל הוסרה המצנפת הורמה העטרה...*???הותר איסור דעטרה... שמע* ר' יוחנן ואמר הוא חסד ומילוי חסד *"הוא חסד ודבריו חסד"!*:

הלכה טז משנה משמת רבן יוחנן בן זכיי בטל זיו החכמה משמת רבן גמליאל הזקן בטל כבוד תורה ומתה טהרה ופרישות משמת ישמעאל בן פאבי בטל זיו הכהונה משמת רבי בטלה ענוה ויראת חטא משמת ר' מאיר בטלו מושלי משלי' משמת ר' עקיבה פסקו הדרשנין משמת בן עזאי פסקו השקדנים משמת בן זומא פסקו התלמידים משת רבי יהושע פסקה טובה מן העולם משמת ר' אלעזר בן עזריה פסק העושר מן החכמים משמת רבן גמליאל בא גוביי ורבו צרות משמת רבי חנינא בן דוסא ויוסי בן קיטונתא פסקה החסידות ולמה נקרא שמו יוסי בן קיטונתא שהיה תמציתן של חסידים רבי פינחס בן יאיר אומר משחרב בית המקדש בושו חברים ובני חורין וחפו ראשם ונדלדלו אנשי מעשה וגברו בעלי זרוע ובעלי לשון ואין דורש ואין מבקש ואין שואל על מי לנו להשען על אבינו שמשמים רבי אליעזר הגדול אומר מיום שחרב בית המקדש שרו חכימיא למיהוי כספריא וספריא כחזנא וחזנא כעמא דארעא ועמא דארעא אזלה ודלדלה ואין שואל ואין מבקש על מי יש להשען על אבינו שבשמים. בעקבות משיחא חוצפא יסגא ויוקר יאמיר הגפן תתן פרייה והיין ביוקר והמלכות העכומ"ז תהפך למינות ואין תוכחת בית וועד יהיה לזנות והגליל יחרב והגבלן ישום ואנשי הגבול יסובבו מעיר לעיר ולא יחוננו וחכמות סופרים תסרח ויראי חטא ימאסו והאמת תהא נעדרת נערים פני זקנים ילבינו זקנים יעמדו מפני קטנים בן מנוול אב בת קמה באמה כלה בחמותה אויבי איש אנשי ביתו פני הדור כפני הכלב הבן אינו מתבייש מאביו ועל מה יש לנו להשען על אבינו שבשמים:

גמרא משמת רבי אליעזר נגנז ספר החכמה. משמת רבי יהושע פסקו עצות טובות ומחשבות טובות מישראל. משמת רבי עקיבה פסקו מעיינות חכמה. משמת רבי אלעזר בן עזריה פסק העושר מן החכמים. משמת רבי יוסי פסקה הבינה. משמת בן עזאי פסקו השקדנים. משמת בן זומא פסקו הדרשנין. משמת רבי יוסי חסידא ורבי יוסי קטונתא פסקו אנשי חסידות ולמה נקרא קטונתא שהיה תמציתו של צדיקים ושל חסידים. משמת רשב"ג בא גוביי ורבו הצרות. משמת רבי הוכפלו הצרות. רבי יעקב בר אידי בשם רבי יהושע בן לוי רבן יוחנן בן זכאי מי דמיך פקיד ואמר פנו חצר מפני הטומאה והתקינו כסא לחזקיה מלך יהודה. רבי ליעזר תלמידיה, מי דמיך פקיד ואמר פנו חצר מפני הטומאה והתקינו כסא לרבן יוחנן בן זכאי. ואית דאמרין מן דחמא רביה ,חמא. *??בשעה שראהו רבו--אז ראה גם הוא----את חזקיה*

חד מן אילין דבית פזי הוון בעי מחתנתיה לנסיותיה ולא הוה מקבל אמר דלא יהוון בהתון.*לא רצה להתחתן עים הנשיא כדיי שלא יתבייש הנשיא ממנו!* מי דמך פקיד ואמר פנו חצר מפני הטומאה והתקינו כסא ליהושפט מלך יהודה אמרו יבוא זה שרץ אחר הכבוד אחר זה שברח מן הכבוד.

ר' יעקב בר אידי בשם ר' יהושע ב"ל מעשה שנכנסו זקנים לעלייה בית גדיא ביריחו ויצאת בת קול ואמרה להן יש ביניכם שנים ראוין לרוח הקודש והלל הזקן אחד מהן ונתנו עיניהן בשמואל הקטן. ושוב

נכנסו זקינים לעליה ביבנה ויצאה בת קול ואמרה להן יש ביניכם שנים ראויין לרוח הקודש ושמואל הקטן אחד מהן ונתנו עיניהן בר' אליעזר בן הורקנוס והיו שמחין שהסכימה דעתן לדעת המקום: